

# ЛУКАДИЛАЙ АТАЙ ШАД ХАБАР

ᠠᠰᠢᠴᠢ ᠵᠢᠷᠠᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠮᠠ  
ᠲᠦᠨᠠᠵᠤ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ  
ᠲᠦᠨᠠᠵᠤ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ  
ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ  
ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ ᠵᠢᠶᠢᠨ

## Гъахъун

*Къабулнавай къайда тирвал, и ктаб кхъейди илчи\* Павелан амадагрикай сад хъайи ва вичин пеше жерягъ тир Лука я. Ам Исадин уьмуьр вичин вилералди акур кас тушир. Гъавиляй ам шагьидривай хабарар къаз ва Исадин уьмуьрдикайни крарикай рикIел хкунар вичин Шад Хабар\* кIелдайбур патал санал кIватIиз къетIен мукъуфдивди алахъна. Ада Исадин уьмуьрдин куьлукъ-шуьлукъяр гъа чIаван тарихдин вакъиайрихъ галаз са алакъада твазва. Гъа идалди ада месигъийрин\* имандихъ тарихдин мягъкем бине авайди къалурзава. Ада Месигъди\* чилел тухвай уьмуьрдин тарихдикай вири инсаниятдин тарихдин са пай хъайиди раижзава.*

*Аллагъди саилрин ва жемятди негнавайбурун къайгъу чIугуниз, Месигъдиз\* ибадат\* авур дишегълийрин крариз ва Иса Месигъдихъ\* иман ийизвай гъар садаз, ам гъи халкъдикай ятIа килигни тавуна, Аллагъдин Пачагълукъдиз\* фидай мумкинвал хъуниз Лукади къетIен фикир гузва.*

*Алакъунар авай гъикаятчи яз, Лукади кхъинрин жуьреба-жуьре хатIар (стилар) чIехи устадвилелди сад садав агудзава. Месела, сад лагъай къиле ада Забурдин\* манийриз мукъва илгъамлу гимнияр чешне яз гъизва. Исадин къисаяр лагъайтIа, ада къилдин гъикайрин жуьреда гузва (кил. иллаки 14-16-къилер).*

*Лукади гъакI «Илчийрин\* крар» ктабни кхъена. Ана ада Иса цаварал хъфейдалай гуьгъуьниз месигъийрин\* кIватIал кIвачел акъалтуникай сугъбетзава.*

## Зекеридин патав малаик атун

**1** <sup>1-2</sup> Гзафбур чина кьиле фейи, гьакІни эвелдилай чпиз вилералди акур ва Аллагьдин Гафуниз кьуллугъ авур ксаривай чаз ван хьайи вакъиайрикай кьисаяр туькІуьриз эгечІна. <sup>3-4</sup> Гъавиляй, зани вун патал, гьуьрметлу Теафил, вун жуваз гайи чирвилер дуьз тирдан рикІяй чІалахъ хьун патал, вири лап эвелдай авайвал ахтармишна галай-галайвал са-садан гуьгьуьнлай кхьин кьетІна.

<sup>5</sup> Ягьудият\* вилайтдин пачагъ Гьирудан\* девирда Аби кьиле хьайи хахамрин\* кІватІалдик Зекери лугьудай са хахам\* квай, адан паб Элизабет Гьарунан\* сихилдикай тир. <sup>6</sup> Аллагьдин вилик абур Реббидин\* вири къайдай-ризни буйругъриз кІевелай амал ийизвай муьминар\* тир. <sup>7</sup> Абурухъ аялар авачир, вучиз лагъайтІа Элизабет эремек тир, абур кьведни яшлу тир.

<sup>8</sup> Садра Аллагьдин КІвале\* кьуллугъ ийидай нубат Ави кьиле хьайи хахамрин\* кІватІалдал атана. <sup>9</sup> Адет тирвал, хахамрин\* арада атирдин ни галай гум акъудун и гьилера чпинай Зекеридал атана. <sup>10</sup> Ада Аллагьдин КІвале\* гум акъудзавайла, кьецел алай гзаф инсанрини дуьаяр ийизвай. <sup>11</sup> Гъа и вахтунда адаз атирлу гум акъудзавай чкадин эрчІи пата Реббидин\* малаик акъвазнаваз акуна. <sup>12</sup> Ам акурла, Зекери вич вичивай квахъна ва адаз гзаф кичІе хъана.

<sup>13</sup> — КичІе жемир, Зекери, — лагъана малаикди, — Аллагьди ви дуьаяр къабулнава, ви паб Элизабета ваз хва хада, вуна адал Ягья\* тІвар эцигун лазим я. <sup>14</sup> Ам дуьньядал атуни ваз чІехи шадвал гьида, амай гзаф инсанризни хвеша жеда. <sup>15</sup> Аллагьдин вилик адакай зурба кас жеда. Ада я чехир, я буза хъвадач. Гьеле дуьньядиз татанмаз ам Пак Руьгьдив\* ацІанваз жеда. <sup>16</sup> Ада Израилдин гзаф ксар чпин Аллагь тир Реббидин\* рекъиз хкида. <sup>17</sup> Ильяс пайгъамбардин\* хьтин руьгъни кьудрат аваз ам, бубайрин ва рухвайрин рикІер мукъва хьийиз,

Аллагъдин рекъяй акъатнавайбур дуъз рекъе хуказ, Реб-би\* къведалди виликамаз халкъ гъзурун патал, Аллагъдилай вилик дуъньядиз къведа.

<sup>18</sup> – ГъакІ жериди заз гъикІ чир хъурай? – жузуна Зекериди, – Зун къуъзуъ я эхир, зи пабни жегъил туш.

<sup>19</sup> – Зун Аллагъдин патай атанвай Жабраил я, – жаваб гана Малаикди, – зун, ваз и муштулук гун патал, гъада ракъурнавайди я. <sup>20</sup> За ваз лагъайбур вахт агакъайла къилиз акъатда. Амма вун зи гафарин чІалахъ тахъайвиляй, за лагъай кар къилиз акъатдалди, вун мез къуна рахан тийиз амукъда.

<sup>21</sup> Халкъдин вил Зекеридал алай, ам Аллагъдин КІвале\* геж хъуни инсанар мягътел авунвай. <sup>22</sup> Зекери экъечІна, амма адавай раказ хъхъанач. Халкъ адаз Аллагъдин КІвале\* керемат\* акурдан гъавурда гъатна. ЧІал къуниз килигна, Зекери инсанрихъ галаз ишарайралди\* раказвай.

<sup>23</sup> Къуллугъ ийидай йикъар куътягъ хъайила, Зекери вичин кІвализ хъфена. <sup>24</sup> Са тІимил вахтундилай адан паб Элизабет кІвачел залан хъана ва сифтегъан вад вацра кІваляй экъечІнач. Ада лугъуз хъана:

<sup>25</sup> – Им Аллагъди залай айибни инсанрин рахшандар алудун паталди авунвайди я.

### Муштулук

<sup>26-27</sup> Элизабет аялдик кваз ругуд лагъай варз хъайила, Аллагъди Галилейда\* авай Назарет шегъердиз Давудрикай\* тир Юсуфа\* лишан кутунвай Майрам тІвар алай рушан патав малаик Жабраил ракъурна. <sup>28</sup> Жабраила атана Майрамаз лагъана:

– Саламар хъуй ваз! Аллагъдиз кІаниди! Ребби\* вахъ галаз я.

<sup>29</sup> Жабраилан гафарин ван хъайила, вичи вич квадарай руша ибур вуч гафар ятІа лугъуз фикирар авуна.

<sup>30</sup> – КичІе жемир, Майрам, – лагъана малаикди, – вун Аллагъдин мергъеметдик акатна. <sup>31</sup> Вун кІвачел залан

жеда, вуна хва хада ва Адал Иса тІвар эцигун лазим я.  
<sup>32</sup> Ам чІехи кас жеда, Адаз Цавараллайдан Хва лугьуда.  
 Ребби\* Аллагьди Ам Адан чІехи бубайрикай тир Даву-  
 дан\* тахтуна ацукьарда. <sup>33</sup> Ада Якьубан\* несилриз даим  
 пачагьвал ийида ва адан пачагьвилин эхир жедач.

<sup>34</sup> — Им жедай кар яни? — жузуна Майрама. — Зун гьеле  
 гьуьлуьз фенвайди туш!

<sup>35</sup> — Вун Пак Руьгьдин\* эсердик кваз жеда, — жаваб  
 гана малаикди. Вун Цавараллайдан кьудратдик акатда.  
 ГьакІ хьайила, вуна хадай Пак\* аялдиз Аллагьдин Хва\*  
 лугьуда. <sup>36</sup> Ингье, икьван гагьди эремек яз гьисабзавай  
 ви мукьвади тир Элизабет кьуьзуь кьилляй аялдик кваз  
 ругуд варз я. <sup>37</sup> Аллагьдилаь алакь тийидай са карни  
 авач.

<sup>38</sup> — Зун Аллагьдин лукІ я! — лагьана Майрама. — Кьуй  
 гьа вуна лагьайвал хьурай!

Малаик адан патавай хьфена.

### Майрам Элизабетан патав фин

<sup>39</sup> Гьа идалай кьулухъ са тІимил йикъарилай Майрам  
 тадиз дагьлук Ягьудиятдин\* шегьердиз фена. <sup>40</sup> Ада, Зеке-  
 ридин кІвализ атана, Элизабетаз салам гана. <sup>41</sup> Майраман  
 саламдин гафар ван хьайила, Элизабетан бедендик квай  
 аял юзана, Элизабет Пак Руьгьдай\* ацІана.

<sup>42</sup> — Вири дишегьлийрилай гзаф Аллагьдин нуьсрет  
 алайди! — ван алаз лагьана ада. — Ви бедендик квай  
 аялдални Аллагьдин нуьсрет ала. <sup>43</sup> Зи Реббидин\* диде  
 зи патав атун — им заз гьинай жагьай бахт я! <sup>44</sup> Ви са-  
 ламдин сес зи япарихъ галукьайла, зи бедендик квай  
 аялдик шадвилин юзунар акатнава. <sup>45</sup> Реббиди\* лагьай-  
 бур кьилиз акъатдайдан чІалахъ хьайи вун бахтавар я.

<sup>46</sup> Майрама лагьана:

— РикІ ацІурна алхишда за Реббидиз\*,

<sup>47</sup> Руьгь\* шад я зи Кьутармишдай Аллагьдал,

<sup>48</sup> Вичин табий лукІ акулал цаварай,

Гила вири несилра зи бахтунин

- 49 Тариф гъатда. Къудратлуда шафакъат<sup>1</sup>,  
Авуна заз багъиш, Пак\* я тІвар Адан.
- 50 Гъар девирда Ада вичин регъимдик  
Вичиз гъурмет ийизвайбур кутазва.
- 51 Ада Вичин къуват авай гъилелди  
Лавгъа рикІер авай ксар чукурна.
- 52 Гъукум гвайбур тахтунилай гадарна,  
Усалбур Ада виниз хкажна.
- 53 Авачирдаз гана Ада мал-девлет,  
Девлетлубур туна гъилер ичІи яз.
- 54-55 Ада фейи заманра чи бубайриз,  
Ибрагъимаз\* ва гъакІ адан веледриз,  
Даим яз гуда лугъуз хиве къур  
Регъим рикІел хвена, Вичин къуллугъда  
Акъвазнавай Исраилдиз куъмекна.
- 56 Элизабетан кІвале пуд варз къван акъудайдалай къу-  
лухъ Майрам элкъвена вичин кІвализ хъфена.

### Ягъя пайгъамбар дидедиз хъун

57 Элизабета аял хадай вахт алукъна — адаз гада хъана.  
58 Реббиди\* адаз зурба мергъемет авуна лагъай ван хъайи  
къуншийрини мукъва-къилийри адахъ галаз шадвилер  
авуна. 59 Аял хъайи муъжуъд лагъай юкъуз мукъва-къи-  
лияр ам суьннетиз атана, абуруз аялдал вичин буба Зе-  
керидин тІвар эцигиз кІан хъана. 60 Амма аялдин диде  
рази хъанач:

— Ваъ, адан тІвар Ягъя\* жеда.

61 — Ви мукъва-къилийрик и тІвар алай кас хъайиди  
туш, — лагъана абуру 62 ва аялдин бубадивай ишарай-  
ралди\* адал гъихътин тІвар эцигда лагъана хабар къуна.

63 Зекериди къул тІалабна, адал: «Адан тІвар Ягъя\* я»  
лагъана кхъена. Вири мягътел хъана амукъна. 64 Зекери-  
дал гъасятда чІал ахкъалтна ва ада Аллагъдиз шукурар  
ийиз хъана. 65 Инал Зекеридин къуни-къуншийрик кичІ

<sup>1</sup> 13:21 *Шафакъат* — Аллагъди ракъурнавай регъим, куъмек.

акатна ва инал хъайи крар вири дагълух Ягъудиятда\* инсанрин сивера гъатна. <sup>66</sup>И кардикай ван хъайибуру и Шад Хабар\* чпин рикІе хуыз хъана. Абуру чпи чпик: «И аялдикай вуж жедатІа?» – лугъуз фикирзавай. Гъакъи-къатдани, Аллагъдин къуват гъадахъ галай.

<sup>67</sup>Ягъядин\* буба Зекери, Пак Руюгъдин\* эсердик кваз, пайгъамбар\* хъиз рахаз эгечІна:

<sup>68</sup> – Шукур хъурай Реббидиз\*,

Исраилдин Аллагъдиз

Вичин халкъдал кьил чІугур, ам аздай.

<sup>69-75</sup> Адан пак\* тир пайгъамбаррин\* мецелди  
Къутармишда\* лугъуз чи халкъ душманрин  
Ва гъакІни чун такІанбурун гъиликай  
Чаз лап фадлай хиве къурвал Реббиди\*,  
Ада чаз чун къутармишдай\* гуж гана  
Вичин лукІ Давудан\* пак\* велед\* яз,  
Чи бубайрал регъим къурун паталди,  
РикІел алаз вичин Пак\* Тир Икърарни\*,  
Ибрагъимаз\* Вичи къур кьин рикІеваз,  
Хуьда лугъуз чун мидяйрин пацукай,  
Гуда лугъуз чаз даиман мумкинвал  
Вичиз пак\* яз ва муъмин\* яз къуллугъдай.

<sup>76-78</sup> Вакай Аллагъ-Тааладин пайгъамбар\*  
Жеда, бала; фида Адан вилик кваз,  
Адан халкъдиз вич къутармиш хъунухъин  
Цавар ацІай регъимдив чи Аллагъди  
Гъил къахчунин гунагърилай инсанрин  
Муштулухар, чирвилер, Шад Хабар\* гуз,  
Чи Реббидиз\* гъяркъуь, дуьз рехъ гъазуриз;  
Адан регъим цІийи йикъан ярар яз  
Хкаж жеда, <sup>79</sup>чаз къени рехъ ачухиз,  
МичІивиле авайдаз ва ажалдин  
Хъенди кичІе кутурдаз экв багъишиз.

<sup>80</sup>Аял чІехи жезвай ва руьгъдалдини акбулдалди мягъ-кем жезвай. Исраилдин халкъдин вилик экъечІдай вахт алуькдалди ам баябан чуьллера яшамиш хъана.

**Иса дидедиз хьун**

**2** <sup>1</sup>Гъа йикъара, чилел алай къван инсанар сиягъдиз къачун патал, Август пачагъдила эмир атана. <sup>2</sup>Им Квиринди Шам идара ийизвай чIав тир. Сад лагъай сефер яз халкъ сиягъдиз къачузвай. <sup>3</sup>Чпин тIварар кхьиз тун патал, вирибур чпин тухумрин шегъерриз хъфена. <sup>4</sup>Галилейдин\* Назарет шегъердай Ягъудиятдиз\*, Давуд\* пачагъдин ватан тир Бетлегъем шегъердиз, Давудан\* сихилдикай тир Юсуфни\* фена. <sup>5</sup>Ам аниз ада лишан кутунвай Майрамни галаз чпин тIварар сиягъда тун патал фейиди тир. Майрам кIвачел заланзавай. <sup>6</sup>Абур Бетлегъемда авайла, Майрамаз аял жедай вахт алукъна. <sup>7</sup>Ада хва – сифте аял хана, ам пекерик кутуна, мугъманар къабулдай кIвале чка тахъуниз килигна, тIуна эцигна.

<sup>8</sup>Абур акъвазнавай чкадин мукъув гвай чIура йифиз чпин суьруьяр хуьзвай чубанар авай. <sup>9</sup>Садлагъана абурун вилик Реббидин\* малаик акъатна. Абур алай чка Аллагъдин къудратдин нурари ишигълаван авуна. Абуруз кIевелай кичIе хъана. <sup>10</sup>Амма малаикди лагъана:

– КичIе жемир, за квез Исраилдин вири инсанар шадардай зурба муштулух гузва: <sup>11</sup>къе Давудан\* шегъерда куьн Къутармишдайди – Ребби\* Месигъ\* дидедиз хъанва. <sup>12</sup>Имни квез ишара\*: тIунай квез пекерик кутунвай аял жагъида.

<sup>13</sup>Садлагъана малаикдин патав, Аллагъдиз шукурар ийиз-ийиз атай цаварин гзаф къушунар пайда хъана:

<sup>14</sup>– Шукур хъуй Цавараллай Аллагъдиз! – лагъана абур. – Адаз кIани инсанар авай чилел ислягъвал хъурай!

<sup>15</sup>Малаикар цаварал хъфейла, чубанри сада садаз лагъана:

– Ша чун Бетлегъемдиз фин, ана вуч хъанатIа килигин. Чаз Аллагъди вуч малумнаватIа акван.

<sup>16</sup>Тади кваз аниз атай абуроз Майрам, Юсуф\* ва тIуна авай аял жагъана. <sup>17</sup>БицIек акурла, чубанри малаикди



чпиз Адакай лагъай гафар анал алайбуруз тикрар хъувуна.  
<sup>18</sup> Чубанрин ихтилатар ван хъайи вирибур мягтел хъана.  
<sup>19</sup> Амма Майрама ибур вири вичин рикIе хвена, идакай фикирзавай. <sup>20</sup> Чубанар чпиз акурдай ва ван хъайидай Аллагъдиз шукурар ийиз-ийиз хъфена: вири крар абуруз лагъай жуьреда кьиле фенвай.

<sup>21</sup> Аял дидедиз хъайи муьжуьд йикъалай, Ам суьннет ийидай вахт алукуьайла, Адал Иса тIвар эцигна. А тIвар дидедин руфуна аял къадалди малаикди гайиди тир.

### Иса Аллагъдин КIвале

<sup>22-24</sup> Реббиди\* Мусадиз\* гайи Къанундалди\* михъивилер-дай\* адет кьилиз акъуддай вахт алукуьайла, Юсуфани\* Майрама бицIек Ярусалимдиз гъана. Гъа Къанунда\* кхъенвайвал, гъар са сад лагъай гада аял Реббидиз\* бахшна ва кьвелиф ва я кьве лифрен бала къурбанд\* гана кIанзавайди я.

<sup>25</sup> Гъа вахтунда Ярусалимда Симеал лугъудай кас аваз хъана. Ам муьмин\* ва Аллагъдиз вафалу, вични Израил гъамарикай азад жедай югъ атунал вил алай, Пак Руьгь\* акатнавай инсан тир. <sup>26</sup> Реббидин\* Месигь\* вилералди такунмаз вич рекъин тийидайди адаз Пак Руьгьди\* лагъанвай.

<sup>27</sup> Симеал Пак Руьгьдин\* эсерди Аллагъдин КIвализ\* гъана. Чпин бицIек патал Мусадин\* Къанунда\* къалурнавай къайдаяр кьилиз акъудиз, Исадин дидени буба Аллагъдин КIвализ\* гъахъайла, <sup>28</sup> Симеала абурувай аял къачуна, Аллагъдиз шукурар авуна ва лагъана:

<sup>29</sup> — Заз гайи гаф Вуна кьилиз акъудна,  
 Вири ихтияррин иеси,  
 Гила, На заз рухсат гуда.

<sup>30-31</sup> Зи вилериз вилик вири халкъарин  
 На гъазурай Къутармишвал\* акуна.

<sup>32</sup> Гъар са халкъдиз рехъ къалурдай экв гуда,  
 Израилдал гъида Ада баркалла.

<sup>33</sup> Аялдин бубани диде Адакай авур ихтилатри мягтеларнай. <sup>34</sup> Симеала абуруз хийир-дуьа авуна, Аялдин диде Майрамаз лагъана:

– Ингье, и аял себеб яз Исраилдин инсанрикай садбур агъуз, муькуьбур виниз авунин ишара\* аквазва. Аллагъди ганвай и ишара\* гзафбуру къабулдач. <sup>35</sup> Гъа идалди абурун рикIера вуч аватIа ачух жеда. Вазни рикI атIай къван тIар жеда.

<sup>36</sup> Инал Ашеран тайифадикай тир Фануилан лап къуьзуь хъанвай руш Гъанна алай. Ам Аллагъдин мецелай раханай. Гъуьлуьз фейидалай къулухъ ам вичин итимдихъ галаз санал ирид йисуз яшамиш хъанай. <sup>37</sup> Ам къудкъанни къуд йис хъанвай хендеда тиртIани, ада йифди-югъди дубаяр ийиз, сив хуьз\* Аллагъдиз къуллугъ ийидай. Ам гъамиша Аллагъдин КIвале\* жедай. <sup>38</sup> Гъаннади гъа вахтунда аялдин диде-бубадин патав атана, ада Аллагъдиз шукурар авуна. Гъадалай къулухъ ада Ярусалим азад авунал вил алай къванбуруз таза аялдикай ихтилатар ийиз хъана.

<sup>39</sup> Реббидин\* Къанунда\* кхъенвайвал, вири лазим крар авуна куьтягъ хъайила, абур Галилейдиз\*, чпин Назарет шегъердиз хтана. <sup>40</sup> Аял къвердавай чIехи жезвай, акбул балугъ жердавай Ам къвез-къвез мягкъемни жезвай. Ам гъамиша Аллагъдин нуьсретдик квай.

<sup>41</sup> Гъар йисуз Адан диде-буба Ярусалимдиз Песах\* суварик фидай. <sup>42</sup> Иса цIикъвед йиса авайла, адет тирвал, абур суварик Ярусалимдиз фенай. <sup>43</sup> Суварин йикъар куьтягъ хъана, абур элкъвена хквезвайла, жаван Иса Ярусалимда амукъна. Ам хквен тийизвайди Юсуфазни\* гададин дидедиз эвелдай чир хъаначир. <sup>44</sup> Абуру Ам масабурухъ галаз хквезва жеде лагъана фикирнай. Амма са йикъан рехъ атIайдалай къулухъ, абур мукъва-къилийринни танишрин арада гададихъ къекъвез хъанай. <sup>45</sup> Ам жагъун тавурла, Адахъ къекъвез элкъвена Ярусалимдиз хъфена. <sup>46</sup> Экуьнилай няналди Исадин диде-буба Ярусалимда къекъвена. Пуд йикъалай абуроз Ам, Аллагъдин КIвале\* муаллимрихъ яб гуз ва абурун вилик суалар эцигиз, абурун арада ацукънаваз жагъана.

<sup>47</sup> Исади гузвай жавабрин ван хъайибур Адан акбул-лувилел гъейран тир. <sup>48</sup> Ам акурла, дидени буба мягтел хъана амукъна.

– Я хва, – лагъана дидеди, – Вуна чаз вуч авуна? Ви бубани Зун рикIик гъалаба кваз Вахъ къекъвез хъана.

<sup>49</sup> – Куьн Захъ вучиз къекъвена? – лагъана Исади. – Зун Зи Бубадин\* кIвале хъана кIанзавайди квез чизвачирни?

<sup>50</sup> Амма абур Исади лагъай гафарин гъавурда гъатнач. <sup>51</sup> Ам абурухъ галаз элкъвена Назаретдиз хтана. Исади абуру лагъай вуч хъайитIани ийизвай. Адан дидеди Ярусалимда хъайи агъвалат рикIел хвена. <sup>52</sup> Чехи жердавай Исадин камал гзаф, Аллагъдини инсанри Адахъ ийизвай майилар артух жезвай.

### Ягъя пайгъамбардин тарс

**З** <sup>1</sup> Тиберийди пачагъвал ийизвай цIувад лагъай йисуз Пунти Пилата\* Ягъудиятда\* гъакимвал, Гъируда\* Галилейда\* бегвал, адан стха Филипа Итуриятда ва Траханит вилаятда бегвал, Лисандини Абилинейда бегвал ийизвай. <sup>2</sup> Гъа и береда Гъаннас ва Каяфа къилин хахамар\* тир. Гъа чIавуз Зекеридин хва Ягъя\* баябанда авай. Ана адаз Аллагъ вичихъ галаз рахай ван хъана. <sup>3-5</sup> Ярдан вацIун патарив гвай чилера къекъвез, ада инсанриз ша куьне туба ая\*, и кар къиле тухун патал циз гъахъ\* ва гъа чIавуз Аллагъди квелай гъил къахчуда лугъуз вязер-насигъатар гузвай. ГъакI хъайила, Яшай пайгъамбардин\* ктабда икI кхъенвай: «Баябанда гъарайзавайдан сес чкIида: „Реббидиз\* рехъ гъазура, Адан рехъ дуьзди ая. Гъар са чухур ацIур хъия, дагъни тепе дуьзен ая. Лекъвер дуьзар хъия, ханвай рекъер цIалцIам хъия. <sup>6</sup> Гъа чIавуз чан алай гъар садаз вич Аллагъди къутармишдай\* югъ аквада“».

<sup>7</sup> Циз гъахъун\* патал вичин патав атайбуруз Ягъяди\* лугъудай:

– Эй гъуьлягъдин къеняй акъатайбур! Аллагъди хъилляй ацIана квез гудай жазадикай квевай катиз жеда лагъай фикир куь къилера ни туна? <sup>8</sup> Къуй куь хъсан

крарин бегьерди куьн Аллагьдин рекьел алайди къа-  
луррай! «Чи буба Ибрагьим\* я», – лугьуз ацукьмир; за  
квез лугьузва хьи, Аллагьдивай и къванерни Ибрагьи-  
ман\* веледриз элкьуриз жеда. <sup>9</sup> ЯКІвни гьамиша тара-  
рин пунарив гьазур я: хьсан бегьер тегьидай гьар са тар  
атІана цІуз гадарда.

<sup>10</sup> Халкъди Ягьядивай\* хабар къуна:

– Бес чна вуч авун лазим я?

<sup>11</sup> Ада абуруз жаваб яз лагьана:

– Нихъ къве къат перем аватІа, авачирдаз це, – жаваб  
гана ада, – нихъ недайди аватІа, авачирдаз це.

<sup>12</sup> Харж кІватІдайбуруни\*, циз гьахьун\* патал атана,  
адавай жузуна:

– Муаллим, чна вуч авуна кІанда?

<sup>13</sup> – Тайинарнавайдалай артух харж тІалабмир, – жа-  
ваб гана Ягьяди\*.

<sup>14</sup> Адавай аскеррини хабар къуна:

– Бес чна вуч ийида?

– Халкъдивай азгьундаказ тарашмир, садални буьгь-  
тен вегьимир, жуваз гайи гьакьидал рази хьухь, – жаваб  
гана ада.

<sup>15</sup> Халкъ важиблу са квел ятІани вил алаз акъвазнавай,  
абуру, им Ягья\* Месигь\* ятІа лугьуз хиялар ийизвай.

<sup>16</sup> Ягьяди\*, виридахъ элкьвена, лагьана:

– За квеv циз гьахьиз\* тада. Амма залай къудратлуди  
къведа. Зун Адан кІвачин къапарин чІулар ахъайизни  
лайихлу туш. Ада квеv Пак Руьгьдиз\* ва цІуз гьахьиз тада.

<sup>17</sup> Адан йирф Вичин гьиле ава, Ада Вичин рат михьда,  
гатай къуьл Вичин бегьер хуьдай чкадиз кІватІа, нагь-  
варни хкахъ тийидай цІал куда.

<sup>18</sup> Гьа ихьтин гзаф гафаралди ада Шад Хабар\* ин-  
санрал агакъарзавай ва гьакІ абуруз амай маса мес-  
лятарни къалурзавай. <sup>19-20</sup> Гьируд\* бегди вичин стха-  
дин паб Гьирудат\* вичиз гьуниз килигна, Ягьяди\* ам  
халкъдин вилик беябурна. Адалайни гьейри Гьируд\*  
бегди авур амай чІуру кІвалахарни Ягьяди\* винел

акъудиз хъана. Виликдай вичи авур къван чІуру крар бес тахъана, Гъируда\* Ягъяни\* дустагъда тваз туна.

### Иса циз гъахъун

<sup>21</sup> Вири халкъ циз гъахъайдалай\* къулухъ Исани циз гъахънай\*. Ада дуъаяр ийизвайла, цавар ахъа хъана. <sup>22</sup> Лифрен шикилда аваз Пак Руъгъ\* Исадал эвичІна. Цаварай: «Вун Зи рикІ алай Хва я, Зи шадвал Валди я!» – лугъудай сес чкІана.

### Исадин сихил

<sup>23</sup> Вичин хиве авай кардив эгечІдайла, Исадин къанни цІуд йис къван тир. Халкъди Ам Элидин хва Юсуфан\* велед яз фикирзавай. Амайбур Адан бан-бубаяр тир: <sup>24</sup> Матат, Леви, Мелхи, Яннай, Юсуф, <sup>25</sup> Маттати, Амус, Нагъум, Гъесли, Наггай, <sup>26</sup> Магъат, Маттати, Шими, Юсех, Ягъад, <sup>27</sup> Югънан, Риза, Зарубабел, Шалатил, Нери, <sup>28</sup> Мелхи, Адди, Кусам, Элмадам, Эр, <sup>29</sup> Иса, Элизер, Ярим, Матат, Леви, <sup>30</sup> Шимун, Ягъуд, Юсуф, Янам, Элиаким, <sup>31</sup> Мелей, Менна, Маттата, Натан, Давуд\*, <sup>32</sup> Ишай, Абид, Бааз, Салман, Нахшун, <sup>33</sup> Аминадаб, Арам, Гъесран, Перес, Ягъуд\*, <sup>34</sup> Якъуб\*, Исакъ\*, Ибрагъим\*, Терагъ, Нахар, <sup>35</sup> Серуг, Регу, Пелег, Эбер, Шалагъ, <sup>36</sup> Къенан, Арбахшад, Шам, Нуъгъ\*, Ламех, <sup>37</sup> Метушелагъ, Гъенух, Яред, Магъалалел, Къенан, <sup>38</sup> Энаш, Шет, Адам, Аллагъ.

### Баянлухда синагъ авун

**4** <sup>1</sup> Пак Руъгъ\* акатнаваз Ярдан вацІ галай патай хтай Иса гъа Пак Руъгъди\* баябан чуълдиз тухвана. <sup>2</sup> Иблисди ана яхцІур юкъуз Ам синагъ авуна. Гъа йикъара Исади затІни тІуъначир. ЯхцІур югъ алатайла, Адаз гишин хъана. <sup>3</sup> Иблисди Адаз лагъана:

– Вун Аллагъдин Хва\* яз хъайила, и къван фаз элкъуърдай эмир це.

<sup>4</sup> – Пак Каламда\* кхъенва хъи, инсан анжах са фалди яшамиш жезвач, – жаваб гана Исади.

<sup>5</sup> Иблисди Ам са кьакьан дагъдиз акъудна, са легъзе-да Адаз алемдин вири пачагълугъар кълурна, <sup>6</sup> Исадиз лагъана:

– И вири пачагълугъар ва абурун халкъарин гъурмет-хатур гъана За Ви вилик эцигда. Абур вири зи ихтиярда ава; зи рикъиз вуж кІан хъайитІа, абур за гъадаз гуда. <sup>7</sup> Вуна заз икрам авуртІа, абур вири вибур жеда.

<sup>8</sup> Исади жаваб яз лагъана:

– Пак Каламда\* кхъенва: «Жуван Ребби\* Аллагъдиз икрама, са Гъадаз къллугъни ая».

<sup>9</sup> Иблисди Ам Ярусалимдиз тухвана, Аллагъдин КІва-лин\* виридалайни кьакьан чкадал хкажна, лагъана:

– Вун Аллагъдин Хва\* яз хъайила, инлай хкадра. <sup>10</sup> Пак Каламда\* кхъенва: «Аллагъди Вичин малаикрал Вун сагъ-саламатдиз хуьн тапшурмишда; <sup>11</sup> Абуру Вун, Ви кІвач къванцихъни галукъар тавуна, гъилерал кьуна тухуда».

<sup>12</sup> Исади адаз жаваб яз лагъана:

– Пак Каламда\* лагъанва: «Виридан Ребби\* тир Аллагъ синагъ ийимир».

<sup>13</sup> Иса синагъ авуна кутьягъайла, Иблис са кьадар вах-тунда Адалай алатна.

<sup>14</sup> Пак Руьгъдивай\* кьуват кьачур Иса Галилейдиз\* хтана; чка-чкада Адакай гъар жуьредин гафар чкІана.

<sup>15</sup> Ада синаугра\* чирвилер гуз хъана, инсанрин сивера Адан тариф гъатна.

### Садакайни жуван ватанда пайгъамбар жедач

<sup>16</sup> Иса Вич чІехи хъайи Назаретдиз хтана. Киш юкъуз\*, адет тирвал, Ам синаугдиз\* атана. Ана авайбурун вилик Ам Пак Калам\* кІелиз экъечІна. <sup>17</sup> Адав Яшай пайгъамбардин\* ктаб вугана. Ада, ктаб ахъайна, ихътин гафар кхъенвай чка жагъурна, кІелна:

<sup>18-19</sup> «Зал Реббидин\* Руьгъ\* ала. Ам лишан я Кесиббуруз Шад Хабар\* гуз, есирриз Азадвал гуз, буьркьубуруз экв хгуз,

Кьутармишиз\* зулумдик квай факъирар,  
Чи Реббиди\* чІехи регъим ийир вахт  
Хъанвайдакай хабариз Зун атунин».

<sup>20</sup> Ктаб акъална, Ам синагугда\* кьуллугъзавайдав вах-  
гана, Иса ацукъна. Чувудрин\* вилер Исадал алай.

<sup>21</sup> — Квез инал ван хъайи и пайгъамбарвал\* гила кьби-  
лиз акъатна, — лугъуз хъана Исади.

<sup>22</sup> Вири Исадихъ галаз рази яз, Адан сивяй акъатзавай  
хуш гафарал мягътел хъанвай.

— Ам Юсуфан\* хва тушни? — жузуна абуру.

<sup>23</sup> Исади абуруз лагъана:

— Гьелбетда, куъне Заз мисалда авайвал лугъуда же-  
ди: «Эй, жерягъ! Сифте Жува Жув сагъар хъия. Инани,  
Жуван ватанда, Кефернагъумда Вуна авуна лагъана чаз  
ван хъайи крар тикрар хъия».

<sup>24</sup> — За квез рикІивай лугъузва: вичин ватанда вич  
пайгъамбар\* яз къабулнавай са пайгъамбарни\* авач, —  
давамарна Исади. <sup>25</sup> За квез авайвал лугъузва: Ильяс пай-  
гъамбардин\* девирда пуд йисни зура цав кІеви хъайила,  
вири чил тирвал чІехи каш гъатна. И чІавуз Израилда  
гзаф хендедаяр авай, <sup>26</sup> амма Аллагъди Ильяс пайгъам-  
бар\* Израилдин вири хендедайрин патав ваъ, Сидундин  
патав гвай Сарфат шегъерда авай са хендедадиз куъмек  
гуз ракъурна. <sup>27</sup> Элиша пайгъамбардин\* девирда жузам\*  
азар квайбурни Израилда гзаф авай, амма Аллагъди абур  
ваъ, шамви Наъман сагъарна.

<sup>28</sup> И гафарин ван хъайила, синагугда\* авай вирибурук  
хъел акатна. <sup>29</sup> Абуру къарагъна Иса шегъердай чукурна.  
Абуру Ам, чархалай вегъин патал, шегъер алай пелен  
кукІвал тухвана. <sup>30</sup> Амма Иса абурун арадай экъечІна,  
Вичин рехъ къуна фена.

### **Чуру жин хкудун**

<sup>31</sup> Иса Галилейдин\* Кефернагъум шегъердиз эвичІна.  
Киш йикъара\* Ада синагугда\* инсанриз чирвилер гузвай.

<sup>32</sup> Вири Адан чирвилерал гьейран хъанвай, Адан гафара

гькум авайди чир жезвай. <sup>33</sup> Гъа вахтунда ана чІуру жин\* квай са кас авай, адани кІевиз гъарайна:

<sup>34</sup> — Яъ, Ваз чавай вуч кІанзава, назаретви Иса? Вун чи эхир пучиз атанвайди яни? Вун вуж ятІа заз чизва. Вун Аллагъдин Пакди\* я.

<sup>35</sup> — Кис хъухъ, — гькумдалди лагъана Исади, — экъечІ и инсандин тандай!

Адак акатнавай жинди\* ам синагугдин\* юкъвал ярхарна, са зиянни тагана, ам адакай хкечІна. <sup>36</sup> Анал алайбуруз кІевидаказ таъсир авуна.

— Им вуч лагъай чІал я? — са-садаз лугъуз хъана абур. — Ада Вичин чІехи ихтиярдалди чІуру жинерриз\* буйругъар гузва, ва абурни Адан чІалаз килигзава. <sup>37</sup> Адакай ванер-сесер вири патариз чкІана.

### Начагъбур сагъарун

<sup>38</sup> Синагугдай\* экъечІна, Иса Симунан кІвализ фена. Симунан яран дидедиз цІу тади гузвай. Ана авайбуру Исадивай куъмек тІалабна. <sup>39</sup> Исади, адан патав атана, цІай элекъарна. Дишегълидин ифин алатна. Ам гъасят-да къарагъна, абурун кьилел-кІвачел элкъвез эгечІна.

<sup>40</sup> Рагъ акІидайла, Адан патав инсанри чпин кІвалера авай азарлубур гъиз хъана; Ада, гъардалай гъил элкъурриз\*, абур сагъар хъийизвай. <sup>41</sup> Гзафбурукай хкатзавай жинерри\* гъарайзавай: «Вун Аллагъдин Хва\* я». Исади абуроз и гафар лугъун къадагъа ийизвай, вучиз лагъайтІа абуроз Ам Месигъ\* тирди чизвай.

<sup>42</sup> Югъ алукубайла, Иса шегъердай экъечІна касни авачир чкадиз фена. Инсанар Адахъ къекъвез хъана. Ам жагъайла, абур Адал чпин патавай масаниз хъфимир лугъуз, гъавалат хъана. <sup>43</sup> Амма Исади лагъана:

— За маса шегъеррани Аллагъдин пачагъвиликай Шад Хабар\* гана кІанда, Аллагъди Зун гъа и кар патал ракъурнавайди я.

<sup>44</sup> Ада фена Ягъудиятда\* авай синагугра\* Шад Хабар-дикай\* муштулухар гун давамарна.



### Инсанар къадай балугъчияр

**5** <sup>1</sup> Садра Иса Геннисаретда авай вирин къерехдиз атайла, Аллагъдила атай гафарихъ яб акализ Адал халкъ алтІуш хъанвай. <sup>2</sup> Исадиз вирин къерехдал къве луйткъе акуна; балугъчийри луйткъейрай эвичІна чилер чуьхуьзвай. <sup>3</sup> Иса Симунан луйткъедиз акъахна, адавай вирин къерехдивай са тІимил анихъ гьалун тІалабна; Ада луйткъеда ацукъна халкъдиз чирвилер гана. <sup>4</sup> Чирвилер гана куьтягъайла, Ада Симуназ лагъана:

— Луйткъе дерин чкадал гъала ва чил вегъ.

<sup>5</sup> — Муаллим, — жаваб гана Симуна, — чун йифди алахъна, амма чаз гъатай затІни хъанач. Гъа вуна лагъайвал чил чна дерин чкадиз вегъида.

<sup>6</sup> ГъакІ авурла, абуруз гзаф балугъар гъатна, са тІимил амай абурун чилинай пад акъатиз. <sup>7</sup> Чпиз куьмек гун патал, абуру ишарайралди\* муькуь луйткъеда авай юлдашризни эверна. Абур атана, къве луйткъени балугърив акІ ацІанай хьи, луйткъеяр батмиш жез са тІимил амай. <sup>8-10</sup> Симун-Петрудизни адахъ галайбуруз чпи кьур къван балугъар акурла, кичІе хъана. Адахъ галайбурук Зебедеян рухвар тир Якъубни\* Ягъя\* квай. Абур Симунан юлдашар тир. Симун-Петруди, Исадин вилик мет ягъна, Адаз лагъана:

— Закай яргъаз хъухъ, зи Ребби\*! — лагъана ада. — Зун гунагъар квай инсан я!

— КичІе жемир, — лагъана Исади, — къенин йикъалай вакай инсанар къадай балугъчи жеда.

<sup>11</sup> Къве луйткъени къерехдиз акъудна, алай-алайвал туна, абур Исадихъ галаз фена.

### Жузам азар квайди сагъарун

<sup>12</sup> Садра Иса са шегъерда авайла, Адан патав жузам\* азарди кьунвай са кас атана. Ам Исадин вилик ярх хъана, Адаз минетна:

— Я Ребби\*! Ваз кІан хъайитІа, Вавай зун сагъар хъийиз жеда эхир!

<sup>13</sup> – КІанзава Заз, сагъ хъхъухъ! – адак гъил кягъна лагъана Исади.

Адакай гъасятда жузам\* хкатна.

<sup>14</sup> – Килиг, – лагъана Исади, – гъич садазни чуькъмир, амма, хахамдин\* патав фена, жува жув гъадаз къалура. Вун азар хкатунин сагълугъдай Мусадин\* Къанундив\* къадайвал, къурбандни\* гъваш. Гъа идалди вун дири хъхъанвайди чир хъурай.

<sup>15</sup> ЯтІани, къвердавай Исадикай ван-сес гегъеншдиз чкІана. Гзаф къадар инсанар, Адаз яб гуз ва чпик квай азарар хкудун патал, Адан патав къвез хъана. <sup>16</sup> Амма Ам дубаяр авун патал баябан чуьлдиз фидай.

### Фалужди ягънавайди сагъарун

<sup>17</sup> Исади чирвилер гузвай са юкъуз Галилейдай\*, Ягъудиятдай\* ва Ярусалимдай атанвай фарисеярни\* Къанундин\* муаллимар Адан патав ацукънавай. Аллагъди Адаз инсанар сагъар хъийидай къуватни ганвай. <sup>18</sup> Гъа чІавуз са шумуд касди фалужди ягънавай инсан занбурагдал алаз гъана. Ам абуруз кІвализ тухвана Исадин вилик эцигиз кІан хъана. <sup>19</sup> Гзаф инсанар хъуниз килигна, чпивай ам кІвализ тухуз тахъайла, къавал акъахна, абуру чепейрин арадай ам месел алаз кІвалин юкъвал Исадин вилик авудна. <sup>20</sup> Абурун иман акурла, Исади а касдиз лагъана:

– Эй инсан, ви гунагърилай гъил къахчунва.

<sup>21</sup> Тавратдаррини\* фарисейри\* чпин арада лугъуз хъана:

– Ихътин аси\* ихтилатар ийиз им вуж хъурай? Тек са Аллагъдила гъейри, гунагърилай нивай гъил къахчуджеда?

<sup>22</sup> Исадиз абурун фикир чир хъайила, Ада абуруз жаваб яз лагъана:

– Вучиз куьне куь рикІера ихътин фикирар тунва?

<sup>23</sup> Вуч лугъун регъят я: «Ви гунагърилай гъил къахчунва», я тахъайтІа: «Къарагъ, ахлад»? <sup>24</sup> Амма Инсандин Хцихъ\* виридан гунагърилай гъил къахчудай ихтияр авайди

квез чир хьун патал За и фалужди ягънавайдаз лугъузва: «Къарагъ, жуван месни къахчуна кІвализ ахлад!»

<sup>25</sup> Амни гъасятда къарагъна, вич алаз гъайи шалтани къахчуна, Аллагъдиз шукур ийиз-ийиз, виридан виликай тІуз вичин кІвализ хъфена. <sup>26</sup> Анал алайбур гзаф мягътел хъана. Абуру кичІела Аллагъдиз шукурар ийиз лагъана: — Къе чаз алапатдин крар акуна.

### Левидикай тилмиз хьун

<sup>27</sup> Инлай Иса къарагъна хъфидайла, Адаз харж кІватІ-дай чкадал ацукънавай Леви акуна.

— Зи гуьгъуьнаваз ша, — лагъана адаз Исади.

<sup>28</sup> Амни, вири алай-алайвал туна, къарагъна Исадин гуьгъуьна аваз фена. <sup>29</sup> Левиди вичин кІвале Адаз хъсан тІуьн-хьун гъазурна. Ана харж кІватІдайбур\* ва абурухъ галаз жуьреба-жуьре инсанарни атана ацукънавай. <sup>30</sup> Тавратдаррини\* фарисейри\* наразивал ийиз, Адан тилмиз-риз\* лагъана:

— Куьне вучиз харж кІватІдайбурухъни\* гунагъкаррихъ галаз санал ацукъна тІуьнар-хьунар ийизва?

<sup>31</sup> Исади абуруз жаваб яз лагъана:

— Жерягъ сагъбуруз ваъ, начагъбуруз герек я; <sup>32</sup> Зун ми-хьибуруз ваъ, гунагъкарриз «туба ая\*» лугъуз атанвайди я.

### Сив хуьникай

<sup>33</sup> Тавратдаррини\* фарисейри\* Исадиз лагъана:

— Ягъядин\* ва гъакІни чи тилмизри\* мукъвал-мукъвал сив хуьз\* дуьаяр ийизва, бес вучиз Ви тилмизар\* нез-хъваз гъатнава?

<sup>34</sup> — Чам галай мехъерин мугъманрив сив хуьз\* тун мумкин яни? — лагъана Исади. — <sup>35</sup> Амма са чІав атана, чпивай чам къакъуддайла, абуру сив хуьда\*.

<sup>36</sup> Инал Ада абуруз са къиса ахъайна:

— ЦІийи пекиникай атІана цІуру пекиниз пине садани ягъдач, цІийидини къазунда, цІийидакай атІанвай пине цІурудахъ галаз къадач. <sup>37</sup> Гъич садани цІийи чехир

куьгъне целериз цадач; чехирди куьгъне цел хъиткьир-да — чехирни авахъда, целни барбатI жеда. <sup>38</sup>Амма цIийи чехир цIийи целце цун лазим я. <sup>39</sup>Куьгъне чехир хъваз вердиш хъанвай са касдизни цIийиди хъваз кIан жедач, абуру лугъуда: «Гена куьгънеди хъсан я».

### Киш йикъан гъавурда тун

**6** <sup>1</sup>Са киш юкъуз\* Иса Вичин тилмизарни\* галаз къуьлер цанвай никIяй тIуз физвай. Адан тилмизри\*, кьилер атIуз, абур капалай ийиз, тварар незвай. <sup>2</sup>Фарисейрикай\* садбуру Адаз лагъана:

— Куьне киш юкъуз\* къадагъа кар вучиз ийизва?

<sup>3</sup>Исади жаваб гана:

— Давуд\* пачагъдиз ва адахъ галайбуруз гишин хъанвайла, абуру вуч авунатIа куьне Каламдай\* кIелначни мегер? <sup>4</sup>Давуда\* Аллагъдин КIвализ\* гъахъна, хахамрилай\* гъейри садазни недай ихтияр авачир, Аллагъдиз акъуднавай фар къачуна вичини тIуьна, галайбурузни гана.

<sup>5</sup>Ада давамар хъувуна:

— Инсандин Хва\* киш йикъанни\* Агъа я.

### Члахъ гъил сагъар хъувун

<sup>6</sup>Гуьгъуьнин киш юкъузни\* Иса синагугдиз\* фена, ана чирвилер гана. Ана эрчIи гъил члахъ хъанвай са итим авай. <sup>7</sup>Фарисеярни\* тавратдарар\* вилер атIумна, Исадиз килигзавай. Ада киш юкъуз\* инсанар сагъар хъувунайтIа, абуруз Ам тахсирлу ийидай са багъна жагъидай. <sup>8</sup>Амма Исади, абурун ният чизваз, члахъ гъил галай касдиз лагъана:

— Виридаз аквадайвал юкъвал акъваз.

Амни къарагъна юкъвал атана.

<sup>9</sup>Ахпа Исади амайбуруз лагъана:

— За квевай хабар къазва: киш юкъуз\* хъсанвал авун лазим яни, тахъайтIа — писвал? Уьмуьр хуьдани, тахъайтIа ам пучдани?

<sup>10</sup>Абуруз виридаз вил ягъна, Исади гъил члахъ касдиз лагъана:

– Ви гъил инихъ ая.

Ада вичиз лагъайвал авуна. Адан гъил муькуь гъил хъиз сагъ хъхъана. <sup>11</sup> Хъел акатай Исадин душманар къапарай акъатна. Исадиз вуч ийин лугъуз, абуру чпин арада меслятар авуна.

### **Цикъвед илчи хкъягъун**

<sup>12</sup> Садра Иса дуьаяр ийиз пелел хкаж хъана ва йифди Аллагъдиз дуьаяр ийиз гъана амуькна. <sup>13</sup> Югъ алуькбайла, Ада Вичин тилмизар\* кІватІна, абурукай цІикъвед хкъягъна ва абуруз илчияр\* тІвар гана: <sup>14</sup> Симун-Петрудизни адан стха Андрез, Якъубазни\* Ягъядиз\*, Филипазни Барталамаяз, <sup>15</sup> МатІаязни ТІумадиз, Гъалфеян хва Якъубазни\* Миллетчи\* лакІаб алай Симуназ, <sup>16</sup> Якъубан\* хва Ягъудазни\*, гъакІни Ам маса гайи Искарият Ягъудаз\*.

### **Чуьлда гайи чирвилер**

<sup>17</sup> Иса абурухъ галаз пелелай эвичІна, са дуьзен чкадал акъвазна. Адан патав тилмизар\* ва вири Ягъудият\* тирвал, Ярусалимдай, гъуьлуьн къерехда авай Тирдайни Сидундай атанвай гзаф къадар инсанар акъвазнавай. <sup>18</sup> Абур Адахъ яб акализ ва чпик квай азарар хкудиз, чІуру жинерар\* квайбурни чпик квай жинерар\* хкудиз атанвайбур тир; абур сагъни хъжезвай. <sup>19</sup> Вири Исадик гъил къягъиз алахънавай, Адакай къвезвай къудратди Адак гъил къягъайди гъар са тІалдикай сагъар хъийизвай.

<sup>20</sup> Исади тилмизриз\* вил ягъна лагъана:

– ЗатІни авачирбур, куьн бахтавар я, Аллагъдин па-чагъвал куьди я.

<sup>21</sup> Гила каш чІугвазвайбур, куьнни бахтавар я, гележегда куьн тух жеда.

Гила Шехъзавайбур, куьнни бахтавар я, гележегда куьн хъуьреда.

<sup>22</sup> Инсандин Хциз\* килигна, инсанри куьн чпив агуд тийидай чІавуз, куьн абуру чукурдай чІавуз, квез чпин такІанвал къалурдай чІавуз, куь тІварар къацІурдай

чІавуз куьнни бахтавар я. <sup>23</sup> Гъахьтин югъ алукуьайтІа, куьне куь рикІер аладра ва шадвилер ая, вучиз лагъайтІа цаварал квез Аллагъди зурба савкъват гъазурнава. Куьн хурук кутадайбурун бубаярни алатай девирда пайгъам-баррихъ\* галаз гъакІ хъайибур я.

<sup>24</sup> Амма гуж я квез жедайди, девлетлубур! Квел куь бахтар чилелламаз агакънава.

<sup>25</sup> Гуж я квез жедайди, исятда тухбур! Куьн каша гъатда. Гуж я квез жедайди, и заманада хъуьрезвайбур! Яс авайла хъиз, куьн шехъдай вахт къведа.

<sup>26</sup> Гуж я квез жедайди, вири инсанар квекай хъсандиз рахаз хъайитІа: ахьтинбурун бубаярни тапан пайгъам-баррикай\* гъакІ рахадай.

<sup>27</sup> Амма яб гузвай квез За лугъузва: жуван душманар кІан хъухъ, куьн такІанбуруз хъсанвал ая, <sup>28</sup> квез лянет ийизвайбуруз хийир-дуьа ая ва куь кефи хазвайбур патал Аллагъдиз дуьаяр ая. <sup>29</sup> Ви хъвехъ ягъайдахъ муькуь хъвехъни элкъуьра; винелай алукуьнавай ви пекер къа-къудзавайдаз ви перемни хтІуниз манийвал ийимир. <sup>30</sup> Вавай тІалабзавай гъар садаз це, вавай къачунвайди элкъвена тІалаб хъийимир. <sup>31</sup> Инсанри куьн патал вуч авуна кІанзаватІа, куьнени абуруз гъам ая. <sup>32</sup> Куьн кІандайбур квезни кІандатІа, идакай квез вуч суваб жеда? Гунагъкарризни чеб кІандайди кІан жеда. <sup>33</sup> Куьне квез хъсанвал ийизвайбуруз хъсанвал ийизватІа, идакай квез вуч суваб жеда? Гунагъкаррини гъакІ ийида. <sup>34</sup> Куьне бурж ихтибарлудав вугузватІа, идакай квез вуч суваб жеда? Гунагъкаррини гунагъкаррив буржуна вугуда, гъакъванди ахпа абурувай вахчун патал. <sup>35</sup> Амма квез жуван душманар кІан хъухъ, абуруз вири хъсанвилер ая. Элкъвена вахгудай умуд авачтІани, бурж гице; гъакІ хъайитІа, квез къвезвай пишкешни зурбади жеда ва куьнни Цавараллайдан аялар тирди чир жеда. Чпиз авур хъсанвал чир тежедайбур патални, ярамазар патални Цавараллайди мергъеметлу я. <sup>36</sup> Куь Буба\* гъикІ мергъеметлу ятІа, куьнни гъакІ мергъеметлу хъухъ.

<sup>37</sup> Куьне айибар кутун тавуртІа, Аллагьди квекни айибар кутадач; куьне масадан дуван аквамир, Аллагьди куь дуванни аквадач; куьне гьил кьахчуртІа, Аллагьдини квелай гьил кьахчуда. <sup>38</sup> Куьнени це, Аллагьди квезни гуда, артухни алаз, ацІай киледалди гуда; куь гин ацІурайдалай гуьгьуьниз гьил илис хьувуна кьваларилай алахьдайвал мад алава хьийида; куьне гьихьтин уьлчмедалди алцумайтІа, квезни гьахьтин уьлчмедалди алцумда.

<sup>39</sup> Исади абуруз са кьиса ахьайна:

– Буьркьуьдавай буьркьуьдаз рехь кьалуриз жедани? Абур кьведни фуруз аватдачни? <sup>40</sup> Тилмиз\* вичин муаллимдилай вине хьун мумкин туш. Амма чирвилер кьилиз акьудай гьар са кас вичин муаллимдин дережадив агакьда. <sup>41</sup> Жуван виле авай чукьван такваз, вучиз ваз ви стхадин виле авай кьал аквада? <sup>42</sup> Я тахьайтІа, жуван виле авай чукьван такваз, вавай ви стхадиз кьала за ви виле авай кьал акьудда лугьуз жедани? Кьве чин алайди! Сифте жуван виле авай чукьван акьуд, ахпа ваз жуван стхадин виле авай кьал гьикІ акьуддатІа гьам аквада.

<sup>43</sup> Чуру емиш гьидай хьсан тар тежервал, чуру таравай хьсан емишни гьиз жедач. <sup>44</sup> Гьар са тар вичин емишдилай чир жеда. Кьукьвадин валалай инжил атІудац, кьаратикендилайни – ципицІ. <sup>45</sup> Хьсан инсанди хьсанвал вичин рикІин хазинадай кьачуна ийида, пис инсанди писвал вичин пис рикІяй. РикІе авайди мецел жеда.

<sup>46</sup> За лугьузвайди куьне тийиз хьайила, вучиз куьне Заз «Я Ребби\*! Я Ребби\*!» лугьузва? <sup>47</sup> Зи патав кьвезвай гьар сад, Зи гафариз яб гузвай ва абур кьилиз акьудзавай гьар са кас низ ухшар ятІа, За квез лугьузва: <sup>48</sup> ам, кІвал эцигдайла хандакІар дериндиз ягьна, кІвалин бине кьванцел эцигай инсандиз ухшар я. Атана селди басрухайла, гьа кІвализ зиян гуз хьанач, вучиз лагьайтІа ам хьсандиз эцигнавай. <sup>49</sup> Амма гафариз яб гуз, абур кьилиз акьуд тийизвайди хандакІ авачиз кІвал чилел эцигнавай касдиз ухшар я. Ци басрухнамазни адан кІвал гьасятда чкІана. КІваликай анжах харапІаяр амукьна.

### Аскеррин кылевайдан тІалабун

**7** <sup>1</sup>Яб гузвай халкъдиз лугъудай гафар рахана куьтягна, Иса Кефернагъумдиз фена. <sup>2</sup>Римдин\* аскеррин кылевай садан рикІ алай кьуллугъчи начагъ хъана рекъидай гьалда авай. <sup>3</sup>Адаз Исадикай ван хъайила, атана вичин кьуллугъчи сагъар хъия лугъуз, ада чувудрин\* агъсакъалар Исадин кылиив ракъурна. <sup>4</sup>Исадин патав атана, абуру Адавай кІевелай тІалабна:

– И инсан Вуна куьмек авуниз лайихлу кас я. <sup>5</sup>Адаз чи халкъ кІанда ва ада чаз синагуг\* эцигна.

<sup>6</sup>Иса абурухъ галаз фена, амма Ам кІвализ мукъва хъайила, аскеррин кылевайда Адан патав вичин дустар ракъурна ва Адаз икІ лугъун тапшурмишна:

– Инжиклу жемир, зи Ребби\*, Вун зи кылиив зи кІвализ атуниз зун лайихлу туш. <sup>7</sup>Я Ви патавни зун атанач, вучиз лагъайтІа Ви вилик экъечІизни зун лайихлу кас туш. ЯтІани зи кьуллугъчи сагъ хъийидай са гаф лагъ. <sup>8</sup>Зун масадан гъилик квай инсан ятІани, захъ жуваз табий аскерарни ава; абурукай садаз за «Алад» лагъайтІа, ам фида; муькуьдаз «Инал ша» лагъайтІа, ам къведа; зи кьуллугъчидиз «И кар ая» лагъайтІа, ада ам гъасятда ийида.

<sup>9</sup>И гафар ван хъайи Иса мягътел хъана ва элкъвена Вичихъ галаз къвезвай инсанрин кІеретІдиз лагъана:

– За квез лугъузва хъи, Израилдани заз икъван Захъ иман ийизвай са касни акунач.

<sup>10</sup>Исадин патав ракъурнавайбур кІвализ хтайла, абуруз азарлуди сагъ хъхъанваз жагъана.

### Исади хендедадин хцел чан хкун

<sup>11</sup>Са къадар йикъарилай Иса Наин шегъердиз фидайла, Адахъ галаз Адан тилмизар\* ва инсанрин зурба са кІеретІни рекъе гъатна. <sup>12</sup>Ам шегъердин варарин мукъув агакъайла, са хендедадин авай-авачир хва магъфедал алаз тухузвай; дидедихъ гзаф шегъерэгълияр галай. <sup>13</sup>Диде акурла, Реббидиз\* адан язух атана.



– Шехьмир, – лагъана Ада.

<sup>14</sup> Исади фена магъфедик гъил кягъна; магъфе тухуз-вайбур акъвазна.

– Эй, жегъил, – лагъана Исади, – За ваз къарагъ лугъузва.

<sup>15</sup> Къенвайди хкаж хъана ацукъна ва рахаз эгечІна. Исади ам вичин дидедив вахгана.

<sup>16</sup> Виридак кичІ акатна; инсанри Аллагъдиз шукурар ийиз, лугъуз хъана:

– Чи арада чІехи пайгъамбар\* пайда хъанва. Аллагъ Вичин халкъдиз куьмек ийиз эгечІнава.

<sup>17</sup> Ихътин гафар-чІалар Адакай Ягъудиятда\* ва патав гвай вири чкайрани чкІана.

### **Ягъя пайгъамбардин тилмизар**

<sup>18</sup> Исадин крарикай Ягъя пайгъамбардин\* тилмизри\* хтана чпин муаллимдал хабар агакъарна. <sup>19</sup> Ягъя пайгъамбарди\* вичин тилмизрикай\* къведаз эверна, абур Исадивай: «Атана кІанзавай Месигъ\* Вун яни, я тахъайтІа чна масад вилив хуьдани?» – лагъана хабар къаз ракъурна.

<sup>20</sup> Исадин къилив атана, абуру лагъана:

– Чун Ягъя пайгъамбарди\* Ви патав ракъурнавайбур я. Ада Вавай «Атана кІанзавай Месигъ\* Вун яни, я тахъайтІа чна масад вилив хуьдани?» – лугъуз хабар къазва.

<sup>21</sup> И чІавуз Исади азаррикайни маса тІалрикай гзафбур сагъар хъувунвай, гзафбурукай жинерар\* хкуднавай, гзаф буьркъуьбуруз экуь дуьнья къалур хъувунвай.

<sup>22</sup> – Ягъя пайгъамбардин\* патав хъфена квез акурдакайни ван хъайидакай лагъ, – жаваб тилмизриз\* гана Исади, – буьркъуьбуруз цІийи къилелай аквазва, къе-цІибур кІвачел ахкъалтзава, жузам\* азар квайбур ми-хъи\* хъжезва, бишибуруз ван хквезва, къейибурал чан хквезва\*; саилризни Шад Хабардин\* ван къвезва. <sup>23</sup> Зал шак тегъизвай кас бахтавар я.

<sup>24</sup> Ягъя пайгъамбарди\* ракъурай ксар хъфейдалай къу-лухъ, Исади Ягъя пайгъамбардикай\* халкъдиз суьгъбет ийиз эгечІна:

– Куьн баябан чуьлдиз куьз тамашиз фенвай? Гару юзурзавай нацIариз килигиз фейиди яз тахьуй? <sup>25</sup> ГьакI туштIа, бес куьн куьз килигиз фенвай? Багьа пекер алу-кIнавай инсандиз килигиз фенвайни? ЧIагай пекер алу-кIна кеф чIугваз яшамиш жезвайбур пачагьрин кIвалера жеда. <sup>26</sup> АкI хьайила, куьн куьз килигиз фенвайбур тир? Пайгьамбардиз\*? Эхь, лугьузва за квез. Ам пайгьамбар-дилайни\* виневайди я. <sup>27</sup> Адакай Каламдани\* икI кхьенва: «Килиг, Валай вилик За зи чархачи ракурзава, Ада Ви вилик Ви рехь гьазурда». <sup>28</sup> За квез лугьузва: дишегьли-ди ханвайбурун арада Ягья пайгьамбардилай\* зурбади авач; амма Аллагьдин Пачагьлугьда\* авай виридалайни агьадавай кас гьа Ягьядилайни\* вине жеда.

<sup>29</sup> Ягья пайгьамбардиз\* яб гайи вири халкъди ва харж кIватIзавайбуру\* Аллагьдин ниятар дуьзбур яз гьисабна ва абур Ягьядин\* патав циз гьахьиз\* атана. <sup>30</sup> Фарисей-рини\* тавратдарри\* Ягья пайгьамбардин\* жуьреда циз гьахьун\* кваз кьунач ва гьадалди абуру Аллагьдин чпиз талукь къастарни негь авуна.

<sup>31</sup> – Чи девирдин инсанар За нив гекьигда? Яраб абур низ ухшар ятIа? – давамарна Исади. – <sup>32</sup> Абур аялрив гекьигиз жеда.

Аялри, базардин майдандал кьугьвадайла, сада садаз лугьуда: «Чна квез кфилдай макьамар ягьайла, куьне кьуьлерначир, чна кьейибурухь лугьунар авурла, куьн шехьначир».

И девирдин инсанарни гьакI я. <sup>33</sup> Ягья пайгьамбар\* атанва, ада я фу незвач, я чехир хьвазвач, амма инсанри «Адак чIуру жин\* ква» лугьузва. <sup>34</sup> Инсандин Хва\* атанва – Ада ненни ийизва, хьунни. Ам акур инсанрини лугьузва: «ХупI тIуьнрални хьунрал рикI алай кас тушни, Вични харж кIватIдайбурунни\* гунагькаррин тай-туьш хьанва». <sup>35</sup> Аллагьдин Акьул-Камал гьахьлу я. Адакай пай кьачурбуру адан гьахьвал тестикьарзава.

**Гунагькар дишегьлидилай гьил къахчун**

<sup>36</sup> Фарисейрикай\* сада Исадиз вичихъ галаз фу нез ша лагъана. Ада фена фарисейдин\* кIвале суфрадихъ чка къуна. <sup>37</sup> Гъа вахтунда а шегьерда яшамиш жезвай гунагькар са дишегьлидиз, Иса фарисейдин\* кIвале авай-дакай хабар хъайила, ада гъаниз сахсидин къапуна аваз атирдин ни галай гъери гъана. <sup>38</sup> Ам Исадин къулухъай акъвазна, шехъна, Адан кIвачерилай накъвар авадариз, кIвачер вичин чIараралди михъиз, Адан кIвачериз теменар гана ва гъери ягъна. <sup>39</sup> И кар акур кIвалин иесиди фикирна: «Ам пайгъамбар\* тиртIа, Адаз Вичик гъихътин дишегьлиди гьил къагъзаватIа чир жедай. И дишегьли гунагькар я эхир».

<sup>40</sup> Амма Исади, адахъ элкъвена, лагъана:

— Симун! Ваз лугъудай са гаф ава.

— Лагъ, Муаллим, — лагъана ада.

<sup>41</sup> — Буржуна пулар вугудай са касдиз къве кас буржлу яз амай, — лагъана Исади, — са кас — вад виш динар, муькуьдини — яхцIурни цIуд. <sup>42</sup> Абурухъ буржар вахгудай мумкинвал тахъуниз килигна, ада къведазни а пулар гьалална. Лагъ кван садра, абурукай ам гьидаз гзаф кIан жедай?

<sup>43</sup> — Заз чиз, чIехи бурж алайдаз, — жаваб гана Симуна.

— Вуна дуьз фикирна, — лагъана Исади.

<sup>44</sup> Дишегьлидихъ элкъвена, Исади Симуназ лагъана:

— Ваз и дишегьли акъвазани? Зун ви кIвализ атайла, вуна Заз кIвачер чуьхуьдай яд гъваш лагъана эмирнач; и дишегьлиди вичин накъваралди Зи кIвачер чуьхвена, абур ада вичин къилин чIараралди къурурна. <sup>45</sup> Вуна Зун теменралди къабулнач, амма ада, Зун атайдалай къулухъ акъваз тавуна, Зи кIвачериз теменар гузва. <sup>46</sup> Вуна, кIвалин иесидиз адет хъанвайвал, Зи къилиз зейтундин гъери хъайитIани ягънач, амма ада Зи кIвачеризни кваз лап багъа гъери ягъна. <sup>47</sup> ГъакI хъайила, За ваз лугъузва: адахъ гзаф майилвал хъуниз килигна, адан гзаф къадар

гунагърилай гъил къахчузва. Низ тІимил гьалалнаватІа, гьадахъ майилвални тІимил жеда.

<sup>48</sup> Дишегълидизни Исади лагъана:

– Ви гунагърилай гъил къахчунва.

<sup>49</sup> Исадихъ галайбуру чпи чпикди лугъуз хъана:

– Гунагърилайни гъил къахчудай ихътинди Им вуж хъурай?

<sup>50</sup> Исадини дишегълидиз лагъана:

– Ви иманди вун къутармишна; алад, саламат хъурай вун.

### Иса шегьерра

**8** <sup>1</sup> Гуьгъуьнлай Иса, Аллагъдин Пачагълугъдикай\* Шад Хабар\* агакъариз ва вязер ийиз, шегьеррани хуьрера къекъвез хъана. Адахъ галаз Вичин цІикъвед илчи\*, <sup>2</sup> Вичи чІуру жинеррикайни тІалрикай сагъар хъувур са шумуд дишегъли, вичикай ирид жин\* хкатай Маждалви Майрам, <sup>3</sup> Гъирудан\* кІвалер хуьзвайбурун кьиле акъвазнавай Хуздин паб Ягъна, Сусанна ва масабур авай. Абуру чпин такъатралди Исадинни тилмизрин\* къайгъуяр таъминарзавай.

### НикІиз тум вегъизвайдакай къиса

<sup>4</sup> Садра Исадин патав гзаф чкайрай инсанар атана кІватІ хъана, Иса абуруз къиса ахъайиз эгечІна:

<sup>5</sup> – Са гъилера лежбер никІиз тум вегъиз фена: вегъей са бязи тварар рекъин къерехдиз аватна, абур рекъевайбурун кІвачерикни акатна, къушарини тІуьна. <sup>6</sup> Са бязи тварар къван квай чкайриз аватна, экъечІна дигмиш жедалди къурана, абуруз къеж бес хъанач. <sup>7</sup> Са бязибур къалгъанрин арариз аватна. Къалгъанар чІехи хъана, абуру акъалтзавай къацар басмишарна. <sup>8</sup> Са бязибур мублагъ чилел аватна. ЭкъечІайла, абуру вишра артух бегьер гъана.

Ахпа Исади ван алаз давамарна:

– Нихъ ван къведай япар аватІа, гьадаз ван атурай!

<sup>9</sup> Исадин тилмизри\* Адавай хабар къуна:

– И кысадин мана вуч хьурай?

<sup>10</sup> – Аллагьдин пачагьвилин сирерай кьил акъуддай алакьунар квез ганва, – жаваб гана Исади, – амайбуруз ибур манасуз кысаяр яз амукъзава, вучиз лагьайтІа абур килигзава – аквазвач, яб гузва – ван къвезвач. <sup>11</sup> Гила кыса куькай ятІа килиг: тумунин твар – Аллагьдин гаф я. <sup>12</sup> Рекьин кьерехдиз аватай тварар – гаф ван хьайибур я. Ахпа абурун патав атана Иблисди, абур имандал татун ва кьутармиш тахьун патал, абурун рикІяй а гаф акъудзава. <sup>13</sup> Къван квай чкайриз аватай тварар – гаф ван хьанмазни шадвилелди къабулдай, амма чпихъ дувул авачирбур я: гьавиляй са къадар вахтуналди Аллагьдихъ иман ийида, амма синагьдин йикъара абур къулухъ жедда. <sup>14</sup> Цацарин арайриз аватай тварар – абур гафуниз яб гудай, амма къвердавай чеб, эчІелри хьиз, къайгъуйри, девлетрини лезетри буьркьуь авуна, цІир гъана куьтягъ тахьанмаз Аллагьдин гаф рикІелай алуддайбур я. Абуру бегьерни гьидач. <sup>15</sup> Миян чилел аватай тварар – абур ван хьайи гаф милайим ва михьи рикІе хуьзвай ксар я. Бегьерни абур сабурлувилелди гьида.

<sup>16</sup> Гьич садани, шем куькІуьрна, адан винел къаб гьалддач, я тахьайтІа, ам чарпайдин кІаник эцигдач; кІвализ гьахьзавайбуруз экв акун патал, ам шемерганда твада. <sup>17</sup> Я винел акьалт тийидай сирни авай туш, я малум тахьана амукъдай чинебан карни. <sup>18</sup> Гъа икІ, куьне хьсандиз яб це: нихъ аватІа, адаз хгунни ийида; вичихъ са вуч ятІа авайди хьиз жезвайдавай гъа авайдини къакъудда.

### Диде ва стхаяр

<sup>19</sup> Садра Исадин патав Адан дидени стхаяр атана; абурвай, кІвале гзаф инсанар хьуниз килигна, Адан мукьув къвез жезвачир. <sup>20</sup> Исадиз: «Ви дидени стхаяр Вун акваз кІанз къежел акъвазнава», – лагъана, хабар гана.

<sup>21</sup> – Зи дидени стхаяр-вахар Аллагьдин гафуниз яб гузвай ва а гафунал амал ийизвайбур я, – жаваб яз лагъана Ада.

### Турфан секинарун

<sup>22</sup> Са юкбюз Иса Вичин тилмизарни\* галаз луйткведиз акъахайла, Ада абуруз лагъана:

– Ша чун вирин а патаз экъечІин.

Абуру луйткве гьална. <sup>23</sup> Рекъе Иса ахварал фена. Вирел гужлу гар акъалтна, луйткве цяй ацІуз эгечІна. Абур кІеве гьатна. <sup>24</sup> Тилмизри\* Иса ахварай авудна, лагъана:

– Муаллим! Муаллим! Чун батмиш жезва.

Ада къарагъна гарни гурлу лепеяр секинарна. Турфан акъвазна, кьуд пата секинвал гьатна.

<sup>25</sup> – Куь иман гьиниз фена? – хабар къуна Ада.

КичІевал акатнавай ва мягьтел хъанвай тилмизри\* чпи чпиз лагъана:

– Гарни яд Вичиз кІандайвал муьтІуьгъарзавай Им Вуж хьурай?

### Жинерар квай инсан

<sup>26</sup> Исани тилмизар\* Галилейдин\* къаншарда авай Герасин вилайтдиз атана акъатна. <sup>27</sup> Иса вирин къерехдал эвичІайла, Адан вилик фадлай жинерар\* квай, пекерни алуки тийизвай, вични кІвале ваь, къейибур твадай къветІера яшамиш жезвай са инсан экъечІна. <sup>28</sup> Иса акурла, ам Адан вилик ярх хъана ва ван алаз гъарайна:

– Ваз завай вуч кІанзава, я Виридалайни Виневай Аллагъдин Хва\* Иса? Ваз минет хьурай, Вуна зун азабрик кутамир!

<sup>29</sup> Ада акІ лугьунин метлеб ам тир хьи, Исади чІуру жиндиз\* и инсандикай хкечІун эмирнай. Жинди\* са шумудра и инсан къуна чандивай авурди тир. Шумудни садра ам зунжурралди кутІунна хуьз хъанатІани, абур къатІ-къатІ ийиз, жиндин таьсирдик кваз ам кас авачир баябан чуьллериз катдай.

<sup>30</sup> Исади адавай жузуна:

– Ви тІвар вуж я?

– Кьушун я, – жаваб гана касди, вучиз лагъайтІа адак гзаф жинерар\* квай. <sup>31</sup> Жинерри\* Исадиз, чеб гургурдиз ракъурмир лугъуз, минетна. <sup>32</sup> Патав гвай пелел вакІарин са чІехи суъруъ авай. Жинерри\* вакІарик акахъдай ихтияр це лугъуз Исадиз дад-бидадна. Ада абуруз ихтияр гана. <sup>33</sup> Жинерар\* инсандикай хкатна вакІарик акахъна; вакІарини чукурна фена са чархалай вириз хкадарна ва ана абур вири батмиш хъана.

<sup>34</sup> Хъайи кар акур вакІарбанри, чукурна фена, чпиз акурдакай шегъеррани хуърера ихтилатна. <sup>35</sup> Инсанар вуч хъанватІа килигиз рекъе гъатна. Исадин патав атайла, абуруз жинерар\* хкатнавай кас вич вичел хтанваз, пекерни алаз Исадин патав ацукънаваз акуна; абурук кичІ акатна. <sup>36</sup> И крар акурбуру жинерар\* квайди гъикІ сагъарнатІа атайбуруз ахъайна. <sup>37</sup> Герасин виляятда яшаммиш жезвай халкъди Исадивай чпин сергъятрай хъфин тІалабна, абурук лап зурба кичІ акатнавай. Исани луьткведа акъахна Галилейдиз\* хъфена. <sup>38</sup> Жинерар\* хкатай касдини Исадихъ галаз амукъиз кІанз Адаз минетна, амма Исади лагъана:

<sup>39</sup> – Жуван кІвализ ахлад. Аллагъди ваз авур зурба куьмекдикай вун хъфена виридав рахух.

Адани Исади вичиз авурдакай фена шегъер тирвал суьгъбет ийиз хъана.

### Яиран рушал чан хкун

<sup>40</sup> Иса элкъвена Галилейдиз\* хтана. Халкъди Амшадвилелди къабулна, вучиз лагъайтІа Адал виридан вил алай. <sup>41</sup> Ингъе, синагугдин\* къиле авай Яир лугъудай кас атана Исадин кІвачерик ярх хъана. Ада Исадиз вичин кІвализ ша лагъана, минетна: <sup>42</sup> адан цІикъвед йиса авай тек са руш рекъидай гъалда авай. Иса аниз рекъе гъатна, инсанри гъар патахъай Ам юкъва туна. <sup>43</sup> ЦІикъвед йисуз къеняй иви физ азиатдик квай са дишегъли, вичихъ авай-авачир вири эменни лукъманриз серфнатІани, садавайни сагъариз

хъхъаначир. <sup>44</sup> И дишегълиди, къулухъай атана, Исадин парталдин ценек гъил къгъна. А дишегълидай физвай иви гъасятда акъваз хъана.

<sup>45</sup> – Зак ни гъил къгъна? – жузуна Исади.

Садани хиве къун тавурла, адахъ галайбуру ва Петруди лагъана:

– Муаллим, халкъди Вун элкъуърна юкъва тунва.

<sup>46</sup> Амма Исади лагъана:

– Са ни ятІани Зак гъил къгъна. За Жувай къуват феџиди гъисс авуна.

<sup>47</sup> А дишегъли, вичи авур кар чъунуьхиз тахъана, зурзун кваз атана Исадин кІвачерик ярх хъана. Исадик гъил къгъуникди вичиз регъят хъайиди ада вири халкъдиз малумарна. <sup>48</sup> Исади адаз лагъана:

– Чан руш! – лагъана Исади. – Ви иманди вун къутармишна! Ахлад, саламат хъурай вун.

<sup>49</sup> Адан гаф сиве амаз синагугдин\* къиле авайдаз атана сада лагъана:

– Ви руш къена, вуна мад Муаллим инжиклу хъийимир.

<sup>50</sup> И гафар ван хъайила, Исади Яираз лагъана:

– КичІе жемир, анжах зи чІалахъ хъухъ. Ви руш къутармиш жеда.

<sup>51</sup> Петрудилай, Ягъядилай\*, Якъубалай\* ва рушан диде-бубадилай гъейри садазни руш авай кІвализ гъахъдай ихтияр ганач. <sup>52</sup> А рушахъ вири шехъзавай. Амма Исади лагъана:

– Шехъмир, руш къенвач, ам ксанва.

<sup>53</sup> Анал алай инсанар адал хъуърена, абуруз руш къенвайди чизвай. <sup>54</sup> Исади, рушан гъил къуна, гъарайна:

– Къарагъ, я руш! <sup>55</sup> Рушал гъасятда чан ахкъалтна, ам къарагъна. Исади рушаз тІуьн гун буйругъна. <sup>56</sup> Рушан диде-буба мягътел хъана амукъна. Исади абуруз хъайи кардикай садазни лугъумир лагъана.



**Цикъвед илчи**

**9** <sup>1</sup> Исади Вичин цѣикъвед илчидиз\* эверна, абуруз жинерар\* хкуддай ихтияр ва азарар сагъар хыйидай къуват гана. <sup>2</sup> Ада абур Аллагъдин пачагъвеликай хабар гуз ва азарлуяр сагъар хыйиз ракъурна.

<sup>3</sup> – Фидай рекъиз гъич са затІни къамир: я аса, я гъебе, я фу, я пул, я дегишдай пекерни, – лагъана Исади. – <sup>4</sup> Гъи кІвализ куьн фейитІа, шегъердай хъфидалди, гъана акъваз. <sup>5</sup> Са гъина ятІани куьн мугъманвиле къабул тавуртІа, анай экъечІна хъфидайла, виридаз аквадайвал куь кІвачерал ацукъай ругни югъур хъувуна ахлад. Къуй им абуруз гудай жазадикай великамаз хабардарвал хъурай.

<sup>6</sup> Абур Шад Хабар\* чукІуриз ва инсанар сагъар хыйиз хуьрер тирвал къекъвена.

<sup>7</sup> Исадин крарикай Гъируд\* бегдиз хабар хъана. Адан къил акъатзавачир: садбуру Иса къена чан хтанвай\* Ягъя пайгъамбар\* я, <sup>8</sup> муькуьбуру Ам хтанвай Ильяс\* я, са бязибуруни Ам цІийиз чан хтанвай\* дегъ чІаварин пайгъамбар\* я лугъузвай.

<sup>9</sup> – Ягъя пайгъамбардин\* къил за атІана, – лагъана Гъируда\*. – Амма, заз ван жезвай, чеб тежедай хътин крар ийизвай Ам вуж хъурай?

Адаз Иса акваз кІан хъана.

**Вад агъзур кас тухарун**

<sup>10</sup> Илчияр\* элкъвена хтайла, чпи къилиз акъудай крарикай абуру Исадиз ахъайна. Ахпа Иса, гъабурухъ галаз къилди амуькун патал, Бетсаида лугъудай шегъердин патав гвай са хелвет чкадиз фена. <sup>11</sup> Иса аниз финикай хабар хъайила, халкъни Адан гуьгъуьна гъатна гъаниз атана. Адани халкъ къабулна ва Аллагъдин пачагъвеликай абуруз ихтилатар ийиз, сагъарна кІанзавайбур дири хыйиз хъана.

<sup>12</sup> Югъ атана нянихъ элкъвенвай. Цѣикъвед илчиди\*, Адан патав атана, лагъана:

– Вуна халкъ ахъая, абур патарив гвай хуърериз чпиз илифдай чка ва недай затІ жагъуриз фирай. Инаг хелвет чка я, абуруз инай недай затІ жагъидач.

<sup>13</sup> – Куъне халкъдиз тІуън це, – лагъана Исади.

– Чав гвайди анжах вад фуни къве балугъ я, – лагъана абуру. – Белки, чна и инсанриз виридаз недай затІ ар къачун?

<sup>14</sup> (Папарни аялар квачиз, вад агъзур къван итим авай).

Исади Вичин тилмизриз\* лагъана:

– ЯхцІурни цІуд-яхцІурни цІуд кас жерге-жерге ацукъра.

<sup>15</sup> Абуру Ада лагъайвал халкъ ацукъарна. <sup>16</sup> Исади вад фу ва къве балугъ къачуна, вилер цавуз хкажна, хийир-дуъа ийиз-ийиз, фу тике-тике авуна, ам, халкъдин арада паюн патал, тилмизрив\* вугана. <sup>17</sup> Фу тІуъна вири тух хъана; тилмизри\* цІикъвед зимбил ацІудай къван фан кІусар кІватІ хъувуна.

### Къасухдай лагъай гафар

<sup>18</sup> Садра хелвет чкада Исади Вичин тилмизарни\* галаз дуъаяр ийизвай.

– Халкъди Зун нйй къазва? – абурувай хабар къуна Ада.

<sup>19</sup> – Садбуру Ягъя пайгъамбардай\*, – жаваб гана абуру, – садбуру – Ильяс пайгъамбардай\*; масадбуру Вун цІийиз чан хтанвай\* дегъ чІаварин пайгъамбардай\* къазва.

<sup>20</sup> Адани абурувай:

– Бес куъне Зун нйй къазва? – хабар къуна Ада.

– Аллагъдин Месигъдай\* – жаваб гана Петруди.

<sup>21</sup> Амма и кардикай садазни талгъун патал, Исади абуруз кІевелай тагъкимарна.

<sup>22</sup> – Инсандин Хци\* гзаф азаб-азият чІугун лазим я, – лагъана Исади. – Ам агъсакъалри, чІехи хахамри\* ва тавратдарри\* къабулнач. Ам абуру рекъида ва пуд лагъай юкъуз Адал чан хкведа\*.

<sup>23</sup> Виридахъ элкъвена, Исади давамарна:

– Низ Захъ галаз къвез кІанзаватІа, ам чандилаини гъил къачуна, гъар юкъуз вичин азабрин хашни кІулаз

ягъиз Захъ галаз атурай. <sup>24</sup> Низ вичин чан хуыз кІанзава-  
тІа, а касдивай чан къакъатда. Зун патал ни вичин чан  
эцигайтІа, адан чан сагъни жеда. <sup>25</sup> Вичин чан пучна вири  
дуьнья къачуникай инсандиз вуч хийир ава? <sup>26</sup> Инсандин  
Хва\* Вичин ва Вичин Бубадин\*, гъакІни пак\* малаикрин  
баркалла алаз къведа. Амма низ Зун ва Зи гафар къабулиз  
регъуь хъайтІа, Инсандин Хцизни\*, Вич атайла, гъа кас  
къабулиз регъуь жеда. <sup>27</sup> За квез рикІивай лугъузва: инал  
акъвазнавай са бязибуруз Аллагъди пачагъвал ийидай  
вахт акун тавунмаз, гъич ажални аквадач.

### Исадин къамат дегиш хъун

<sup>28</sup> И гафар лагъана са гъафте къван алатайла, Петру, Ягъя\*  
ва Якъуб\* галаз Иса дуьаяр ийиз дагъдиз хкаж хъана. <sup>29</sup> Ада  
дуьа ийидайла, Адан къамат дегиш хъана, Адан пекерни  
лацу хъана цІарцІар гуз акъвазна. <sup>30</sup> Гъа вахтунда Адахъ  
галаз къве касди суьгъбет ийизвай: сад Муса пайгъам-  
бар\* тир, муькуьдини – Ильяс пайгъамбар\*. <sup>31</sup> Баркалла  
алаз атанвай абур Иса Ярусалимда рекъидайдакай ва Ада  
Вичин халкъдиз гудай азадвиликай рахазвай.

<sup>32</sup> Абуру суьгъбетар ийизвай чІавуз Петру ва адахъ га-  
лайбур ахвариз фенвай. Ахварай аватайла, абуруз Исадин  
баркаллади гузвай рапрап ва Исадихъ галаз акъвазнавай  
къве итим акуна. <sup>33</sup> Муса пайгъамбарни\* Ильяс пайгъам-  
бар\* Исадин патавай хъфидайла, Петруди, вичи вуч лу-  
гъузватІа тийижиз, Исадиз лагъана:

– Муаллим! Чун ина аваз хъсан хъана. Ша чна ина пуд  
кума эцигин: сад Ваз, сад Муса пайгъамбардиз\*, садни  
Ильяс пайгъамбардиз\*.

<sup>34</sup> Ада и гафар лугъудайла, тилмизар\* цифедин хъендик  
акатна. Чеб цифедик акатайла, тилмизриз\* кичІе хъана.

<sup>35</sup> Цифедай рахадай ван акъатна:

– Ам Зи хкъгънавай Хва я, Адан чІалаз килиг.

<sup>36</sup> А ван атІайла, Иса анал мад текдиз аламай. Чпиз  
акурдакай Петруди ва адахъ галай тилмизри\* а вахтунда  
садазни лагъанач.

### Чуру жин квайди сагъарун

<sup>37</sup> Исани пуд тилмиз\* пакагъан\* юкъуз дагъдай хтайла, абурун вилик гзаф халкъ экъечІна. <sup>38</sup> Садлагъана халкъдин арадай са итимди гъарайна:

— Муаллим! Ваз минет хъурай, зи хциз килиг. Ам захъ авай-авачир сад я. <sup>39</sup> Ам чуру жинди\* къаз, адай гъараяр акъудзава. Адан сивяй каф чкІидалди жинди\* адал таб акъулдзава; вичиз кІандай къван азабар гайидалай къулухъ ам адалай алатзава. <sup>40</sup> За Ви тилмизривай\* адакай чуру жин\* хкудун тІалабнай, амма абурулай алакънач.

<sup>41</sup> — Эй, рекъяй акъатнавай, иман гвачир инсанар! — жаваб гана Исади. — Гъикъван гагъди Зун квехъ галамукърай? Гъикъван чІавалди За куън эхрай? Гъваш иниз жуван хва.

<sup>42</sup> Гада Исадин патав агатзавайла, жинди\* ам чилел ярхарна, гада вич вичелай ракъурна. Амма Исади чуру жин\* акъвазарна. Гада сагъар хъувуна, ам вичин бубадив вахгана.

<sup>43</sup> Вири Аллагъдин гъайбатлувили мягътеларна. Инсанар Исади авур кардал мягътел хъана амайла, Ада тилмизриз\* лагъана:

<sup>44</sup> — И гафар куъне рикІел хуъх: Инсандин Хва\* инсанрин гъиле тун лазим я.

<sup>45</sup> Амма абур Ада лагъай гафарин гъавурда гъатнач. Абур гъавурда гъат тежедай жуъреда къасухдай лагъай гафар тир. Абурун манани Адавай хабар къаз абуруз кичІезвай.

### Вуж артух я

<sup>46</sup> Тилмизрин\* арада абурукай вуж артух я лугъуз, гъуъжет гъатна. <sup>47</sup> Абурун рикІе авай фикир чир хъайила, Исади аял къачуна Вичин вилик акъвазарна.

<sup>48</sup> — И аял Зи хатурдай ни къабулайтІа, гъада Зунни къабулзава, — лагъана Ада, — ни Зун къабулайтІа, гъада Зун Ракъурайдини къабулзава. Квекай виридалайни агъада вуж аватІа, гъам виридалайни вине жеда.

<sup>49</sup> Инал Ягъяди\* лагъана:

— Я Муаллим! Чаз Ви тІварцІелай инсанрикай жи-  
нерар\* хкудзавай са кас акунай. Ам чи арадай тахъуниз  
килигна, чна адаз а кар ийиз къадагъа авуна.

<sup>50</sup> — Къадагъа ийимир, — лагъана Исади, — вуж квез  
акси туштІа, гъам куь патал ала.

### Иса Самариятда къабулнач

<sup>51</sup> Иса цаварал хутахдай йикъар мукъвал хъайила, Ада  
кІевелай Ярусалимдиз фин къетІна. <sup>52</sup> Ярусалимдиз Са-  
мариятдай\* ягъна фена кІанзавай. Аниз Ада Вичелай  
вилик сифте Вичин инсанар ракъурна. Ам къведалди  
гъазурвилер авун патал, абур Самариятдин\* са хуьруьз  
фена. <sup>53</sup> Амма Иса Ярусалимдиз физва лугъуз, ана абур  
садани илифарнач. <sup>54</sup> А кар акур Адан тилмизар\* тир  
Якъубани\* Ягъяди\* лагъана:

— Я Ребби\*! Ша чна цавай цІуз эверна, абур къирмишин.

<sup>55</sup> Исади абуроз и кар къадагъа авуна. <sup>56</sup> А вахтунда абур  
элкъвена маса хуьруьз фена.

<sup>57</sup> Абур рекъе авайла, са ни ятІани Адаз лагъана:

— Я Ребби\*! Вун гъиниз фейитІани, зунни Ви гуьгъуь-  
на аваз къведа.

<sup>58</sup> — СикІерихъ магъараяр жеда, — жаваб гана Исади, —  
цавун къушарихъни — мукар, амма Инсандин Хцихъ\*  
къил эцигдай са чка авач.

<sup>59</sup> Муькуьдаз лагъана:

— Зи гуьгъуьна аваз ша.

— Я Ребби\*! — лагъана ада. — Вуна заз фена эвел зи  
буба кучуддай ихтияр це.

<sup>60</sup> Амма Исади лагъана:

— Къейибур къуй чан алай мейитри кучукрай, жува  
фена Аллагъдин пачагъвиликай муштулухар це.

<sup>61</sup> Са масадани лагъана:

— Зун Вахъ галаз къведа, я Ребби\*, амма сифте Вуна  
заз фена жуван хизандиз сагърай лугъудай ихтияр це.

<sup>62</sup> Амма Исади адаз лагъана:

– Ни вичин гъил куьтендин хилел эцигиз, вил кьулухъ ягъиз хъайтІа, гьадакай пачагъвалдай Аллагъ патал гъич са хийирни жедач.

### Пудкъанни цІикъвед тилмиз

**10** <sup>1</sup>Адалай кьулухъ Реббиди\* мад пудкъанни цІуд кас хкягъна, Вичиз физ кІанзавай шегъерриз-ни хуьрериз абур кьве-къвед Вичелай вилик ракурна.

<sup>2</sup>Абуруз Ада лагъана:

– Гвен бул я, гвен гуьдайбур – тІимил; гъакІ хъайила, гвенин Иесидиз гвен гуьдайбур мад ракуррай лагъ! <sup>3</sup>Алад! За куьн жанавуррин арадиз кІелер хъиз ракурзава. <sup>4</sup>Я кисе, я гъебе, я кІвачин къапар къачумир, я салам гуз рекъелни акъвазмир. <sup>5</sup>Гъи кІвализ куьн фейитІани, сифте лагъ: «Хийирар хъуй!» <sup>6</sup>Ана хийир-дуьа авуниз лайихлу инсан аваз хъайтІа, ада куьне а кІвализ гъидай хийир къада, тахъайтІа куь хийир элкъвена квел хкведа. <sup>7</sup>Гъа кІваляй хъфимир, гъабурухъ авайди неъ, хъухъ: чІугунвай зегъметдиз лайихлу къимет гун лазим я. Садан кІваляй масадан кІвализ экъечІмир. <sup>8</sup>Са шегъердиз атана куьн къабулайтІа, квез вуч гъайитІа, гъам неъ. <sup>9</sup>Гъана авай азарлуярни сагъар хъия ва анин эгълийризни лагъ: «Аллагъди пачагъвал ийидай вахт квез мукъва хъанва». <sup>10</sup>Чара шегъердиз атайла, куьн къабул тавуртІа, къежел экъечІна, лагъ: <sup>11</sup>«Куьн тахсирлу тирди чирун патал, чи кІвачерал ацукънавай куь шегъердин ругни кваз чна югъур хъувуна квез тада. Аллагъди пачагъвал ийидай вахт мукъва хъанвайди квез чир хъухъ». <sup>12</sup>За квез лугъузва хъи, Къияматдин юкъуз Садум\* шегъердиз и шегъердила регъят жеда. <sup>13</sup>Вазни жедайди гуж я Харазин шегъер! Вазни жедайди гуж я, Бетсаида шегъер! Куьна хъайи хътин аламатар Тир ва Сидун шегъерра хъанайтІа, а шегъеррин агъалийри, шихин пекер алукІна, къилелай руьхъ алахна, туба ийидай\*. <sup>14</sup>ГъакІ хъайила Къияматдин юкъуз квез гудай жазилай Тирдизни Сидундиз гайи Аллагъдин жаза къезилди жеда. <sup>15</sup>Вазни, Кефернагъум,

вун цавариз хкаждайди хьиз авани? Ваъ, вун ирид чирин кІаник вегьида! <sup>16</sup> Квекай кьил къакъудзавайда закайни кьил къакъудда, Закай кьил къакъудзавайда Зун Ракъурнавайдакайни кьил къакъудда.

### Тилмизар элкъвена хтун

<sup>17</sup> Пудкъанни цІуд тилмиз\* шаддаказ элкъвена хтана.  
— Я Ребби\*! — лагъана абуру. — Ви тІвар кьурла, чаз жинерарни\* кваз муьтІуьгъ жезвай.

<sup>18</sup> — Заз цІайлапан хьиз цаварай аватай ШейтІан акуна, — лагъана Исади. — <sup>19</sup> Ингъе, За квез гъуьлягърални акърабрал ва душмандин амай вири къуватрал гъалиб жедай гуж ганва, са затІунивайни квез зиян гуз жедач. <sup>20</sup> Амма куьне жинерар\* квез табий хьунал шадвал ийи-мир, куь тІварар цаварал кхьенва лугъуз шадвал ая.

<sup>21</sup> Гъа вахтунда Пак Руьгъди\* Иса хвешивилив ацІурна.  
— Ваз шукур хьурай, Буба\*, цаваринни чилин Ребби\*, — лагъана Исади, — Вуна акьуллубурукайни къанажагълубурукай чуьнуьхнавай сир гъвечІи аялриз ахъайна. Эхъ, Буба\*, ам Ви регъимлу къаст тир.

<sup>22</sup> Зи Бубади\* Заз вири ганва, — вичин тилмизрихъ\* элкъвена лагъана Исади. — Хва вуж ятІа, Бубадилай\* гъейри садазни чидач, Буба\* вуж ятІа, Хцелай гъейри садазни чидач. Хцизни Ам низ чириз кІан хъайитІа, гъадазни чир жеда.

<sup>23</sup> Исади тилмизрихъ\* элкъвена кьилди абуруз лагъана:  
— Квез аквазвайди аквазвай вилер бахтавар я! <sup>24</sup> За квез лугъузва: квез аквазвай крар гзаф пайгъамбарризни\* па-чагъариз чпизни акуна кІанзавай, амма акунач; квез ван къвезвайбурукай чпизни ван атана кІанзавай, амма атанач.

### Хъсан самариятви

<sup>25</sup> Са гъилера Иса синагъ ийиз кІанз, къарагъна са тавратдарди\* Адавай хабар кьуна:

— Я Муаллим, эбеди уьмуьрдив\* агакьун патал, за вуч авун лазим я?

<sup>26</sup> – Къанунда\* вуч кхьенва? – жаваб гана Исади. – Анай вуна вуч кІелна?

<sup>27</sup> Ада жаваб гана:

– Виридан Ребби\* Аллагъ рикІин сидкъидай, жуван вири чандалди, жуван вири амандалди, жуван вири къатІунралди кІан хьухъ, жув хьиз жуван мукъув гвайдини кІан хьухъ.

<sup>28</sup> – Вуна дуъздаказ жаваб гана, – лагъана Исади; – вуна гъакІ авунни ая, ваз эбеди уьмуьр\* гуда.

<sup>29</sup> Амма, вичин суал дуъзди яз къалурун патал, ада Исадиз лагъана:

– Бес мукъув гвайди вуж я?

<sup>30</sup> А суалдиз жаваб яз, Исади адаз къиса ахъайна:

– Са инсан Ярусалимдай Еригъандиз физвайла, ам къачагърин гъиле гъатна; абуру адалай пекер хтІунна, гатана, ам рекъидай чкадал гъана, чебни хъфена. <sup>31</sup> А рекъяй са хахам\* физваз хъана, адаз гатанвайди акурла, ам къасухдай къвалавай элячІна фена. <sup>32</sup> Гъа и чкадал атай левини\* гъакІ авуна: гатанвайди акунмазни, патавай элячІна фена. <sup>33</sup> Гъанлай са самариятви\* фидайла, ам акунмазни, адаз а касдин язух атана. <sup>34</sup> Ам адан патав фена, чехирдив чуьхвена, адан хирериз зейтундин гъери ягъна, кутІунна. Вичин ламрал акъадарна ам мугъманханадиз хкана ва гъанани адахъ гелкъвена. <sup>35</sup> Пакагъан\* юкъуз вич хъфидайла, къве динар акъудна ада мугъманханадин иесидиз виликамаз гана ва лагъана: «Адахъ гелкъуьгъ; артухан харж акъатайтІа, элкъвена хкведайла, за вав вахгуда». <sup>36</sup> Ваз чиз, къачагърин гъиле гъатай кас патал а пудакай вуж мукъув гвайди тир?

<sup>37</sup> Тавратдарди\* лагъана:

– Адаз хъсанвал авурди.

Инал Исади лагъана:

– Алад, жувани гъакІ ая.



### Иса мугьманвиле

<sup>38</sup> Садра абур рекъе авайла, Иса атана са хуьруьз акъатна; ана Марта лугьудай са дишегьлиди Адаз мугьманвилиз эверна. <sup>39</sup> Адахъ Майрам лугьудай са вах авай. Ада, Исадин кІвачерив ацукъна, Адан гафариз яб гузвай. <sup>40</sup> Зурба тІуьн-хъун гъазуриз гара авай чІавуз, Мартади, атана, Исадиз лагъана:

– Я Ребби\*! Зи ваха са кІвалахни тийиз икъван крар зал вегьенвайди Ваз аквазвачни? Адаз заз куьмек ая лагъ.

<sup>41</sup> – Марта! Марта! – жаваб гана Реббиди\*. – Вуна гзаф зегьметар чІугвазва, ваз гзаф къайгъуяр ава. <sup>42</sup> КІанзавайди анжах са затІ я. Майрама вичиз виридалайни хъсан кар хкъягнава, ам адавай къакъудни ийидач.

### Дуьа авуникай

**11** <sup>1</sup> Садра са чкада Исади дуьаяр авурдалай къулухъ, Адан тилмизрикай\* сада лагъана:

– Я Ребби\*! Ягъя пайгъамбарди\* вичин тилмизриз\* дуьаяр ийиз гьикІ чирнатІа Вунани чаз гьакІ чира!

<sup>2</sup> – Дуьа ийидайла, куьне икІ лагъ, – жаваб яз лагъана Исади.

– Буба\*! Ви тІвар пак\* хьурай!

Ви пачагъвилини вахт алуькьрай!

<sup>3</sup> Чаз къвезвай кап гьалал фу це Вуна чаз

гьар юкьуз.

<sup>4</sup> Чи гунагърилай гьил къахчу, чнани чаз

буржлубурулай гьил къахчузва эхир.

Чун синагъра твамир Вуна.

<sup>5</sup> Ахпа Исади абуруз лагъана:

– Лугьун чна, къуланфериз квекай сада дустунин патав фена, лугьуда: «Къала, дуст кас, буржуна зав къвед-пуд фу гице. <sup>6</sup> Рекъяй зи дуст атана акъатнава, захъ адан вилик эцигдай затІни авач».

<sup>7</sup> А тІада кІвалин къеняй адаз жаваб гана: «Зун инжик-лу ийимир, ра кІарарни агалнава, аяларни захъ галаз къатканва; завай къарагъна вав фу вугуз жедач». <sup>8</sup> За квез лугъузва: ада ваз дуствилелди фу тагуз хъайитІа, ви кІевивал акурла, адаз чара амукъдач. Ада, къарагъна, ваз лазим къван гуда.

<sup>9</sup> Зани квез лугъузва:  
 тІалаба — квез гуда,  
 къекъуьгъ — квез жагъида,  
 рак гатут — квез ахъайда.

<sup>10</sup> Гъар ни тІалабайтІа, гъада къачуда,  
 вуж къекъвейтІа, гъадаз жагъида,  
 ни рак гатайтІа, гъадаз рак ахъайда.

<sup>11</sup> Хци балугъ це лагъайла, квекай гъич са бубадини балугъдин чкадал адан гъиле гъуьлягъ вугудач.

<sup>12</sup> Кака це лагъайла, какадин чкадал акъраб гудач.

<sup>13</sup> Куьн хътин писбуру чпин аялриз хъсан савкъватар гуз хъайила, Цавараллай Бубадивайни\* Вичивай тІалабайдаз Пак Руьгъ\* гуз жедачни мегер?

### Иса ва Баал-Зевул

<sup>14</sup> Садра Исади лалдакай чІуру жин\* хкудна. Жин\* хкатайла, лалдай чІал акъатна. Халкъ мягътел хъана. <sup>15</sup> Са бязибуру лугъузвай:

— Жинерар\* хкуддай къуват Ада жинеррин\* къилевай Баал-Зевулавай\* къачузва.

<sup>16</sup> Муькуьбуру, Ам синагъ ийиз кІанз Цавараллайдавай къалуриз жедай хътин аламатар ая лугъуз адавай тІалабзавай. <sup>17</sup> Амма Исади, абурун рикІера авайдакай чиз, абуруз лагъана:

— Чеб чпиз акси кве патал пай хъайи пачагълугъ ичІи жеда; къал гъатай кІвални чІур жеда. <sup>18</sup> ШейтІанни вич вичиз акси хъайитІа, адан пачагълугъди давам гъикІ гуда? Куьне лугъузва хъи, За жинерар\* хкуддай къуват Баал-Зевулавай\* къачузва. <sup>19</sup> За а къуват Баал-Зевулавай\* къачузватІа, куь терефдарри ахътин къуват нивай

къачузва? Куь дуван ийидайбур гъабур хьурай! <sup>20</sup> Куьне За жинерар\* хкуддай къуват Аллагъдивай къачузва лагъайтIа, — им квел Аллагъди пачагъвал ийизва лагъай чIал жеда. <sup>21</sup> Къуватлуда ва яракълуда вичин кIвал хуьз хъайила, адан мулк саламатвиле амукъда. <sup>22</sup> Амма ада-лай къуватлуди адал гъалиб хъайитIа, адавай вичин далу акалнавай яракъни къакъудда, адан эменнини тарашна тулкI ийида. <sup>23</sup> Захъ галаз сад туширди, ам Заз акси я; Зун галачиз кIватIайди гару тухуда.

### Жин элкъвена хтун

<sup>24</sup> Жин\* инсандикай хкечIайла, ам яд авачир баябан-да вичиз секин са чка жагъун тавурла, къекъвез гъатда. «Жуван кIвализ хъфин кван», — лугъуда Ада. <sup>25</sup> Элкъвена аниз хтайла, адаз анаг къакъажнаваз жагъида. <sup>26</sup> Гъанлай ам фена, вичелайни бетер ирид маса жинни къачуна, вич кваз хъайи инсандиз гъахъ хъийида ва архайин жеда. А жинерар\* акатай инсандиз амайдалайни пис жеда.

<sup>27</sup> И гафар лугъудайла, халкъдин арадай са дишегълиди ван алаз Исадиз гъарайна:

— Бахтавар я Вун хайи, Ваз нек гайи дишегъли!

<sup>28</sup> Амма Исади лагъана:

— ЯтIани, Аллагъдин чIалаз килигиз, Адан гафар къилиз акъудзавайбур а дишегълидилаини бахтавар я.

### Юнус пайгъамбардин керемат

<sup>29</sup> Исадин патав мадни гзаф халкъ кIватI жез хъана. Абурухъ элкъвена, Ада лагъана:

— Къенин несил гъикъван чIур хъанва! И несилди алапат тIалабзава, амма адаз Юнус пайгъамбардин\* алапатдилай гъейри маса алапат аквадач. <sup>30</sup> Ниневи-ядин\* эгълийриз Юнус пайгъамбар\* гъихътин ишара\* хъанатIа, и несилдизни Инсандин Хва\* гъахътин ишара\* жеда. <sup>31</sup> Къибле патан дишегъли-пачагъ чилин лап а къияй Сулейман\* пачагъдин камаллу гафариз яб гуз атанай. И несилдиз Сулейман\* пачагъдилаини

Чехидан гафарин ван къвезва. ЯтІани и несил Адаз акси экъечІзава. Гъавиляй Къбияматдин юкъуз Къибле патан дишегъли-пачагъди и несилдин дуван аквада. <sup>32</sup> Юнус пайгъамбардин\* насигъатриз яб гайи Ниневиядин\* агъалияр чпи авур гунагърал пашман хъана. И несилди Юнусалайни\* Чехидан насигъатриз яб гузва. ЯтІани и несил Адаз акси экъечІзава. Гъавиляй Къбияматдин юкъуз Ниневиядин\* агъалийри и несилдин дуван аквада.

### Экв ва мичІивал

<sup>33</sup> Гъич садани куькІурнавай шем чинебан чкада, я тахъайтІа, къапунин кІаник эцигдач. Ам, кІвализ гъахъзавайбуруз экв акун патал, шемергандал эцигда. <sup>34</sup> Ви бедендин чирагъ вилер я; ви вилер сагъ хъайитІа, вун экуьнив ацІана жеда, ви вилер чІурузваз хъайитІа, вун мичІивиле гъатна жеда. <sup>35</sup> Килиг ви беденда авай экв мичІивал яз тахъурай! <sup>36</sup> Ви беден экуь ятІа ва адак гъич са чІулав лекени квачтІа, вун, чирагъди ишигълаван ийизвайди хъиз, михъиз экуь жеда.

### Дуван

<sup>37</sup> Исади Вичин чирвилер гана куьтягъайдалай къулухъ, са фарисейди\* Ам вичин кІвализ илифарна. Ада атана суфрадихъ Вичин чка къуна. <sup>38</sup> Фу недалди Исади Вичин чин-гъил чуьхуьн тавурла, фарисей\* лап мягътел хъана. <sup>39</sup> Амма Реббиди\* адаз лагъана:

– Куьне, фарисеяр\*, куь къаб-къажахдин винел патар михъзаватІани\*, куь къене авайди къанихвални писвал я. <sup>40</sup> Эй, ахмакъар! Къен пад халкъ авунвайди гъа винел пад халкъ авурди тушни? <sup>41</sup> Къаб-къажахда авайди кесибриз пая – куьн вири патарихъай михъи\* жеда.

<sup>42</sup> Гуж я квез хъанвайди, фарисеяр\*, пурнийрилай, рейгъандилай ва гъар жуьредин векъер-къаларилай куьне харж гузва, амма эвелни-эвел авуна кІанзавай адалатлувални Аллагъ кІан хъун куьне рикІелай ракъурнава!

Авуна кІанзавай важиблук кар гъа им я, амма муькуь крарни рикІелай ракъурна виже къведач.

<sup>43</sup> Гуж я квез хъанвайди, фарисеяр\*, синагугра\* аквадай чкаяр къунал куь рикІ ала, майданрални — квез куьн гъуьрметдалди тебрикна кІанда.

<sup>44</sup> Гуж я квез хъанвайди, куьн къилихъ къван галачир сулар хъиз я: инсанар ана сулар авайди тийижиз къе-къезва.

<sup>45</sup> Инал тавратдаррикай\* сада Адаз лагъана:

— Муаллим! Вуна и гафаралди чи гуьгуьлрани эцягъзава хьи!

<sup>46</sup> Амма Исади лагъана:

— Квезни, тавратдарар\*, хъанвайди гуж я: куьне халкъдин кІула диндин къайдайрин зурба парар твазва, амма а парарик куьне гъич тІубни кягъзавач. <sup>47</sup> Гуж я квез хъанвайди, куьне куь бубайри къейи пайгъамбарриз\* гуьмбетар эцигзава. <sup>48</sup> Гъадалди куь бубайри авур чІуру крар дуьзбур я лугъуз куьне къул чІугвазва; абуру пайгъамбарар\* къена, куьне а пайгъамбарриз\* гуьмбетар эцигзава. <sup>49</sup> Гъавилай тушни Аллагъдин чІехи Камалди икІ лагъайди: «За абурун патав пайгъамбарарни\* илчияр\* ракъурда; абурукай садбур абуру рекъида, муькуьбур хурук кутада». <sup>50-51</sup> Дуьнья халкъ авур чІавалай инихъ экъичнавай пайгъамбаррин\* иви, Гъабилан\* ивидилай гатІунна Аллагъдин КІвалинни\* къурбангандин\* арада къейи Зекеридин ивидал къведалди, За а несилдин вилерай хкида. Эхъ, лугъузва За квез, а несилдиз вичиз къезвайди вичел агакъни ийида. <sup>52</sup> Гуж я квез хъанвайди, тавратдарар\*: Аллагъдин сирерин ракар ачухдай куьлегар куьне куь гъиле къунва. Я куьн гъахъзавач, я гъахъиз кІанзавайбурузни куьне манийвал ийизва.

<sup>53</sup> Иса анай экъечІайла, тавратдарарни\* фарисеяр\* гужуналди Адаз сулар гуз, Ам кІеве тваз кІанз, <sup>54</sup> Адан сивяй Ам тахсирлу ийиз жедай хътин гаф акъатдатІа лугъуз алахъзавай.

**Никай мукъаят хъана кІанда**

**12** <sup>1</sup>Агъзурралди инсанар кІватІ хъана, сада сад чукъуъзвай арада Исади сифтедай Вичин тил-мизриз\* лугъуз хъана:

– Фарисейрин\* маядикай, яни абурал къве чин хъуникай мукъаят хъухъ! <sup>2</sup>Ашкара тежедай гъич са затІни ва малум тежедай чинебан гъич са карни авайди туш. <sup>3</sup>Гъаниз килигна буъркъвеба вуч куъне лагъанатІа, гъадан ван эквеба жеда ва кІвале куъне япал вуч лагъанатІа, гъадакай кІвалин чІередилай хабар акъатда.

<sup>4</sup>За квез, Зи дустариз, лугъузва: инсан ягъна рекъизвайбурукай кичІе жемир, къинилай гъейри абурулай маса кар алакъдач. <sup>5</sup>Амма нихъай кичІе хъана кІандатІа, За квез лугъуда: къена жегъеннемдиз ракъурдай къуват авай анжах Садакай кичІе хъухъ. Эхъ, лугъузва За квез, гъа Гъадакай кичІе хъухъ.

<sup>6</sup>Вад нуькІрен къимет къве къара пул тушни? НуькІерикай садни Аллагъдин рикІелай фенвач. <sup>7</sup>Куь кълелни гъикъван чІарар алатІа гъисабнава; гъа икІ, квез кичІе жемир: куьн нуькІерилайни гзаф артух я.

<sup>8</sup>Лугъузва За квез: инсанрин вилик Зун ни ихтибарлудаказ къабулзаватІа, гъам Аллагъдин малаикрин вилик Инсандин Хцини\* гъакІ къабулзава. <sup>9</sup>Инсанрин вилик ни Зун вичиз чидач ва чир хъанани кІандач лагъайтІа, Аллагъдин малаикрин вилик Инсандин Хцини\* адакай гъакІ лугъуда.

<sup>10</sup>Инсандин Хцикай\* чІуру гаф лагъайтІа, лагъайда-лайни гъил къахчуда; амма Пак Руьгъдикай\* ни аси\* гафар авуртІа, адалай гъил къахчуда.

<sup>11</sup>Куьн синагугриз\*, гъакимрин ва гуж гвайбурун патав гъайила, абуруз гъикІ ва вуч жаваб гудатІа лугъуз къай-гъудик жемир. <sup>12</sup>Гъа чІавуз куъне вуч лагъана кІандатІа, гъам квез Пак Руьгъди\* лугъуда.

### Девлетлу ахмакъ

<sup>13</sup>Халкъдин арадай сада Исадиз лагъана:

— Муаллим! Зи стхадиз лагъ хьи, ада захъ галаз ирс пай авурай.

<sup>14</sup>— Эй инсан, — лагъана Исади, — куь мал-мулк паюн, куь гъахъ-дуван авун Зи хиве тунвайди вуж я?

<sup>15</sup>— Килиг, — хълагъна Исади халкъдиз, — пулунихъ-деветдихъ къаних жемир, инсандин уьмуьр адан мал-деветдилай аслу жедач.

<sup>16</sup>Исади абуруз са къиса ахъайна:

— Са девлетлу инсандин никIи хъсан бегъер гъана.

<sup>17</sup>Адани вичи вичикди веревирдер авуна: «Вучда? Зи чилерин бегъер кIватIна хуьдай чка захъ авач». <sup>18</sup>«Ингъе за вучдатIа аку, — фикирна ада, — жуван гъамбарханаяр чукIурна, гъабурулайни гегъенш чкаяр эцигда. Ана за жуван техил ва жувахъ авай-авачир вири хуьда. <sup>19</sup>Жува жувазни лугъуда: Вуна ваз яргъалди ишлемишдай зурба няметар кIватIна: ял ягъа, неъ, хъухъ, кеф чIугу». <sup>20</sup>Амма Аллагъди адаз лагъана: «Эй ахмакъ! Къе йифиз ви чан къачуда; вуна кIватIнавай къванди нел гъалтда?» <sup>21</sup>Аллагъ патал ваъ, вич патал девлет кIватIдайдан къилел гъа ихътин крар къведа.

### Аллагъдин Пачагълугъ ва чилин къайгъуяр

<sup>22</sup>Исади Вичин тилмизриз\* лагъана:

— ИкI хъайила За квез лугъузва: вуч недатIа лугъуз жуван чан патал ва вуч алукидатIа лугъуз жуван беден патал къайгъуйрик жемир. <sup>23</sup>Чан недайдалай артух я, беденни — пекерилай. <sup>24</sup>КIвагъриз килиг: абуру я цазвач, я гуьзвач; абурухъ я цадай, я бегъер хуьдай чкаяр авач, амма Аллагъди абуруз тIуьн гузва. Квезни Аллагъди гуда! Куьн къушарилай артух тушни мегер? <sup>25</sup>Кат-галтуг авуналди квевай нивай жуван уьмуьр са сятдин хъайитIани артухариз жеда? <sup>26</sup>Гъа икI, квелай и гъвечIи кар хъайитIани алакьдачтIа, амайбурун къайгъу чIугун куьз герек я? <sup>27</sup>Бубуяр гъикI

экъечІзаватІа килиг: абуру я зегъмет чІугвазвач, я са затІ хразвач. Амма За квез лугъузва хьи, гъихътин пекер алай Сулейман\* пачагъни и цуькверикай садав гекъигиз хьун мумкин туш. <sup>28</sup> Къе никІяй экъечІзавай ва пака\* къулаз вегъидай векъни Аллагъди акІ чІагурзаватІа, Ада а векъ квелай артух чІагурзавани, эй иманда зайифбур! <sup>29</sup> Гъа икІ, куьн вуч неда, я тахъайтІа вуч хъвада лугъуз, кат-гал-тугмир, я къайгъудикни жемир, <sup>30</sup> тІуьнихъ-хъунихъ и дуьньяда галтугзавайбур мажусияр\* я. Куь Бубадиз\* ибур квез герек тирди чизва. <sup>31</sup> Гъавиляй куьне квез Аллагъди Пачагълугъ жагъура, амайди Ада квез кІукІни алаз гуда. <sup>32</sup> КичІе жемир, гъвечІи кІеретІ! Вучиз лагъайтІа квез Вичин Пачагълугъ гун куь Бубадин\* къаст я.

<sup>33</sup> Жуван мулкар маса це ва садакъаяр пая. Гъадалди куьне квез цаварал куьгъне тежедай пулдин кисеяр ва куьтягъ тежедай хазинаяр гъазурда. Анра ам я чуьнуьхдай угъри, я недай гъуьчІ жедач. <sup>34</sup> Куь девлет гъина аватІа, куь рикІни гъана жеда.

### Ихтибар

<sup>35</sup> Куьн юкъвара чІулар туна куькІуьрнавай чирагъар гваз гъазур хьухъ. <sup>36</sup> Куьн мехъерикай хтана кІанзавай чпин агъадал вил алай инсанриз ухшар хьухъ. Ам хтана рак гатанмазни адаз гъасятда рак ахъайда. <sup>37</sup> Чпин агъа кІвализ хтайла, уях хъайи лукІар бахтавар я. За квез рикІивай лугъузва: агъади, вичин пекер дегишарна, абуруз суфрадихъ эверда ва гъардан патав къвез, абуруз къул-лугъда. <sup>38</sup> ЛукІарин иесидиз, къуланфериз хтайлани, экв жедайла хтайлани абур уях яз жагъайтІа, а лукІар бахтавар я. <sup>39</sup> Квез чидани, кІвалин иесидиз угъри къведай вахт чир хъанайтІа, ада уяхвал ийидай ва вичин кІвални атІуз тадачир. <sup>40</sup> Куьнни гъазур яз хьухъ: гъич квез хабарни авачиз Инсандин Хва\* хтана акъатда.

<sup>41</sup> Гъа чІавуз Петруди Исадиз лагъана:

— Я Ребби\*! И къиса Вуна чаз лугъузвайди яни, я тахъайтІа амайбурузни?



<sup>42</sup> Реббидини\* лагъана:

– Лугъун хьи, агъади вичин кІвалихъ гелкъвезвайбурун кьилел, абуруз вахтунда фу-яд гун патал, са кас эцигна. А кас вафалуди ва кьил авайди хъайитІа, ада вуч ийида?  
<sup>43</sup> Агъа кІвализ хтайла, ам вичин хиве авай крарал маш-гъул яз жеда. Ахътин кас бахтавар я. <sup>44</sup> За квез рикІивай лугъузва хьи, адан агъади вичин вири мал-мулкунин кьиле а кас акъвазарда. <sup>45</sup> А касди вичи вичик «Зи агъа мукъвара ахкъатдач» лагъана кІвалел алайбур гатаз, къадардилай артух нез, хъваз хъайитІа, <sup>46</sup> а касдин агъади, гъич виливни техуъзвай са юкъуз, гъич фикирдизни гъиз тежедай чІавуз хтана, адаз векъи жаза гуда ва гъадазни иман гвачирбуруз хъиз гъа икІ ийида.

<sup>47</sup> Вичин агъадиз вуч кІанзаватІа чизвай, амма а кар тийизвай кас гзаф гатанни ийида. <sup>48</sup> Вичин агъадин мурад тийижиз, саймазвилелди са чІуру кар авур лукІ тІимил гатада. Гъар низ гзаф ганватІа, гъадавай гзаф кІанни жеда; нив гзаф ихтибар вуганватІа, гъадавай гзаф тІалабни ийида.

### Аксивал

<sup>49</sup> Зун чилел цІай куькІуьриз атанвайди я, ам гуж-лудаказ куькІвенвайтІа Заз кІандай! <sup>50</sup> Заз жедай чІехи азабрин югъ вилик кума, а югъ атана алуькьдалди Зи рикІел залан пар жеда. <sup>51</sup> Квез Зун и дуьньядиз ислягъвал гваз атанвайди хъиз авани? Ваъ, Зун инсанар чара ийиз атанвайди я! <sup>52</sup> Гила кІвале вад кас аваз хъайитІа, абур къве пай жеда: пуд къведаз акси жеда, къведни – пудаз. <sup>53</sup> Буба хъиз акси жеда, хвани – бубадиз; диде рушаз акси жеда, рушни – дидедиз; къари вичин сусаз акси жеда, свасни – вичин къаридиз.

### Ийидай кар гежел вегъимир

<sup>54</sup> Халкъдизни Исади лагъана:

– Рагъ экъечІзавай патай къвезвай циф акурла, куьне «марф къвада» лугъуда. Дуьз я. <sup>55</sup> Къибле патай

гар акъатайла, куьне «гзаф чими жеда» лугьуда. Дуьз я. <sup>56</sup> Эй, кьве чин алайбур! Чилизни цавуз килигна гьихьтин гъава жедатІа, квевай чириз жезва, бес гила гьихьтин вахт атанватІа квевай къатІуз жезвачни?

<sup>57</sup> Бес вучиз квевай куьн патал вуч хьун хъсан ятІа чириз жезвач? <sup>58</sup> Вахъ галаз гьужетарзавайди галаз вун дувандиз фидайла, жезмай къван адахъ галаз рекъе туьхкІуькІ. АкІ тахъайтІа, ада вун дуванбегдин патав тухуда, дуванбегдини вун дустагъчидин гъиле твада, дустагъчидини вун дустагъханадиз вегьида. <sup>59</sup> За ваз лугьузва: вал алай бурж эхиримжи чат кепекдал къведалди вахгун тавунмаз вун дустагъдай акъатдач.

### Аллагъдин рекъиз татайтІа...

**13** <sup>1</sup> Гъа вахтунда са бязибур Исадин патав атана ва Аллагъдин КІвале\* кърбандар\* ийизвай чІавуз Пилатан\* эмирдалди ягъна кьейи галилейвийрикай Адаз суьгъбетна. <sup>2</sup> И кардин патахъай Исади лагъана:

– А инсанар амай галилейвийрилай гзаф гунагъар квайвиляй ягъна кьенва лугьуз фикирзавани куьне? <sup>3</sup> Ваъ, лугьузва За квез; куьне туба тавуртІа\*, гъабур хъиз куьнни вири пуч жеда. <sup>4</sup> Я тахъайтІа, куьне Силуамдин минарадик акатна кьейи цІемуьжуьд касдик Ярусалимда яшамиш жезвай амай вирибурулайни гзаф тахсирар ква лагъана фикирзавани? <sup>5</sup> Ваъ, лугьузва За квез; куьне туба тавуртІа\*, гъабур хъиз куьнни вири пуч жеда.

<sup>6</sup> Ада абуруз и кьисани ахъайна:

– Са касдихъ вичин ципицІлухда инжилдин тар хъана; тарцелай бегьер кІватІиз атайла, адаз затІни гъатнач. <sup>7</sup> Ада ципицІбандиз лагъана: «Пуд йис я заз и таралай инжилар кІватІиз кІанз, амма заз адалай затІни жагъизвач. Вуна ам атІутІ: гъавайда ада вучиз чил къазвайди я?» <sup>8</sup> Амма ципицІбанди жаваб яз адаз лагъана: «Агъа, цІи ам за пер ягъна кьук кутадалди тур. <sup>9</sup> Ада бегьер гъидатІа килигда чун; тагъайтІа, чна къведай йисуз ам атІуда».

### Набут дишегъли сагъарун

<sup>10</sup> Киш юкъуз\* са синагугда\* Исади чирвилер гузвай.  
<sup>11</sup> Ана чІуру жинди\* цІемуъжуъд йисан къене акІажар-  
навай са дишегъли авай, адавай дуъз акъвазиз жезвачир.  
<sup>12</sup> Ам акунмазни, Исади адаз эверна:

— Вун ви начагъвеликай азад жезва.

<sup>13</sup> ГъакІ лагъана, Исади адал гъил эцигна\*; дишегъли  
гъасятда къарагъна дуъз хъхъана ва Аллагъдиз шукурар  
ийиз эгечІна.

<sup>14</sup> Киш юкъуз\* Исади а дишегъли сагъар хъувуна лугъуз,  
синагугдин\* къилевайда хъел кваз халкъдиз лагъана:

— Гъафтеда кІвалахна кІанзавайди ругуд югъ я; тІала-  
рикай сагъариз киш ваъ, маса йикъарикай са юкъуз ша.

<sup>15</sup> — Къве чин алайбур! — жаваб яз лагъана Реббиди\*. —  
Киш юкъуз\* куъне гъар сада жуван яц, я лам цурай акъудна  
цел тухузвачни? <sup>16</sup> ЦІемуъжуъд йисан къене ШейтІанди  
бедбахтвелик кутунвай Ибрагъиман\* и руш киш юкъуз\*  
вичин къазадикай хкудна кІандачни?

<sup>17</sup> Исади и гафар лагъайла, Адаз акси тир инсанриз  
регъуъ жезвай, амай халкъди Адан алапатдин крарал  
шадвилер ийизвай.

### Финдин твар

<sup>18</sup> Исади лагъана:

— Аллагъдин пачагъвал куъз ухшар я ва Ам куъв ге-  
къигиз жеда? <sup>19</sup> Ам инсанди вичин сала цайи финдин  
тварциз ухшар я: ам экъечІна, адакай еке тар хъана,  
къушарини адан хилерал мукар ийида.

<sup>20</sup> Исади давамарна:

— Аллагъдин пачагъвал куъв гекъигиз жеда? <sup>21</sup> Ам ди-  
шегълиди цІуд киле<sup>1</sup> гъуъруък кутур гъвардиз ухшар я,  
ам кутунмазни тини атана.

---

<sup>1</sup> 13:21 *10 киле* — 25 килограмм жезва.

### Иса Ярусалимдиз фин

<sup>22</sup> Иса Ярусалимдиз фидайла, рекъе гьалтзавай шегьер-ра ва хуърера Ада чирвилер гуз хъана.

<sup>23</sup> Са инсанди Исадиз лагъана:

— Я Ребби\*! Тимил инсанар къутармиш жеда лугьудай гафар гъахъбур яни?

Адани абуруз жаваб яз лагъана:

<sup>24</sup> — Аллагъдин Пачагълугъдиз\* рехъ ачухзавай гуьтлуь варарай физ алахъ, — жаваб гана Ада. — За квез лугьузва, гзафбур а варарай физ алахъда, амма абурувай анай экъечиз жедач. <sup>25</sup> КИвалин иесиди къарагъна рак агалайла, куьн къежел амукъда. Куьне: «Я Агъа! Я Агъа! Чаз рак ахъая», — лугьуз, варар гатаз жеда. Амма Ада квез жаваб гуда: «Куьн гьинай я? Заз куьн чидач». <sup>26</sup> Гъа вахтунда куьне лугьуда: «Чун Вахъ галаз фу-яд тлуьрбур я, чи куьчейрани Вуна чирвилер гайиди я». <sup>27</sup> Амма Реббиди\* лугьуда: «За квез лугьузва: куьн гьинай ятла, Заз куьн чидач. Залай алат, адалатсуз крар ийизвайбур». <sup>28</sup> Квез Аллагъдин Пачагълугъда\* Ибрагъим\*, Исакъ\*, Якъуб\* ва амай вири пайгъамбарар\* аваз акурла, аниз ахъай тавуна къежел амукъайла, куьне сасни регъведа, шел-хвални ийида. <sup>29</sup> РагъэкъечИдай патайни рагъакИдай патай, кефер патайни къибле патай атана, инсанри Аллагъдин Пачагълугъда\* межлисда чпиз чкаяр къада. <sup>30</sup> Исятда агъада авайбурукай са бязибур вине жеда, исятда вине авайбурукай са бязибур — агъада.

<sup>31</sup> Гъа и члавуз са шумуд фарисей\* атана, абуру Исадиз лагъана:

— Ахлад, и чкадай экъечИ: Гьирудаз\* Вун рекъиз кИанзава.

<sup>32</sup> — Фена а сикИрез лагъ хьи, — лагъана Исади, — къени пака\* За инсанрикай жинерар\* хкудда ва азарлубур сагъар хьийида, пуд лагъай юкъуз За Зи крар куьтягъда.

<sup>33</sup> Амма къени, пакани\*, галай юкъузни Зун Зи рекъе хьун лазим я, вучиз лагъайтла Ярусалимдила гъейри маса чкада пайгъамбардивай\* ажал къабулиз жедач.

<sup>34</sup>Эй Ярусалим, Ярусалим! Пайгъамбарар\* къирмишдай шегъер! Аллагъди ракъурнавайбур къванцин хура твадай шегъер! Вечре вичин цицибар кІватІна лувак кутадайдихъиз, шумудра Зун ви балаяр кІватІиз алахънай! Амма квез кІан хъаначир! <sup>35</sup>Килиг, куь ичІи макан За квез тазва. Куьне: «Реббидин\* тІварцІелай къвезвайдаз шукур хъурай!» лугъудай вахт къведалди, квез Зун ахквадач.

### Мад са аламат

**14** <sup>1</sup>Са киш юкъуз\* Иса, фарисейрин\* кьиле авайдахъ галаз фу тІуьн патал, адан кІвализ фейила, ана авайбуру Адалай вил алуд тийиз хъана. <sup>2</sup>Исадин вилик беден яд акатунын азарди къунвай са кас ацукънавай. <sup>3</sup>И арада Исади тавратдарривайни\* фарисейривай\*: «Киш юкъуз\* сагъар хъувун дуьз яни-тушни», — лагъана хабар къуна. <sup>4</sup>Абуру сивяй са гафни акъуднач. Исади гъил хкІуна а кас сагъарна ва адаз кІвализ хъфидай ихтияр гана. <sup>5</sup>Ахпа Исади инал алайбурувай жузуна:

— Куь хва, я тахъайтІа яц къуйдиз аватайтІа, куьне, киш юкъузни\* килиг тавуна, ам анай гъасятда акъуддачни?

<sup>6</sup>Абурувай жаваб гуз хъанач.

### Насигъат

<sup>7</sup>КІвализ эвернавайбуру къвез хъсан чкаяр хкъягъиз ацукъиз акурла, Исади абуруз къиса ахъайна:

<sup>8</sup>— Ваз мехъерин межлисдиз эверайла, фена хъсан чка къаз алахъмир, валайни машгъур касдиз эвернаваз хъун мумкин я. <sup>9</sup>Ам атайла, ваз кІвализ эверайда: «И чкадал и кас ацукърай», — лугъун мумкин я. ГъакІ хъайила, беябур хъана, вун фена лап гъа ракІарив гвай чкадал ацукъуниз мажбур жеда. <sup>10</sup>Амма ваз са межлисдиз ша лагъайла, жув фена гъа ракІарив ацукъ. Гъа чІавуз иесиди ваз: «Я дуст, акІ жедач, фена вини кьиле ацукъ», — лугъуда. ГъакІ хъайила, ацукънавайбурун виликни ваз хатур-гъуьрмет жеда. <sup>11</sup>Гъар ни вичи вич вине къуртІа, гъам агъуз вегъи-да, вичи вич агъуз къурди виниз акъудда.

<sup>12</sup> Вич илифарай фарисейдиз\* Исади мад лагъана:

— Мугъманвилиз эверайла, вуна ви дустариз, стхайриз, ви мукъвабуруз, ви девлетлу къуншийриз эвермир: абуру вунни илифар хыйида ва куън кылерихъ кыл хъжеда. <sup>13</sup> Амма вуна эвердайла, эвелни эвел элкъвена ваз хгудай шей авачир къекъверагриз, набутбуруз, къецИбуруз, буъркъуьбуруз ша лагъ. <sup>14</sup> Гъадалди вун бахтavar жедa. Муъмин\* тир вири инсанрал чан хтайла\*, ваз Аллагъди хгуда.

<sup>15</sup> И гафарин ван хъайила, Исадихъ галаз ацукънавайбурукай сада лагъана:

— Аллагъдин Пачагълугъда\* ни фу тIуьртIа, гъам бахтavar я.

<sup>16</sup> Исади жаваб яз лагъана:

— Са инсанди зурба межлис кутуна гзафбуруз эвернай. <sup>17</sup> ТIуьн-хъун ийидай вахт хъайила, ада вичи ша лагъанвайбуруз: «Вири гъазур хъанва, буюр» лугъуз, вичин лукI ракъурна. <sup>18</sup> Амма эвернавайбур, гаф-чIал сад авунвайди хъиз, гъар жуьредин багънаяр акъудиз эгечIна. Сада адаз «Зун къачунвай чилиз килигиз фин лазим я; ваз тавакъу ийида, закай кефи хамир», — лагъана. <sup>19</sup> Муькуьда лагъана: «За вад жуьт яцар къачунва, зун абуру цана чеб гьикI тухудатIа чириз физва; ваз тавакъу ийида, залай гьил къахчу». <sup>20</sup> Пуд лагъайда лагъана: «Зун эвленмиш хъанва, гъакI хъайила завай къвез жедач». <sup>21</sup> ЛукIрани хтана, вичин агъадиз хъайи-хъайивал ахъайна. КIвалин иесидиз хъел атана: «Гъерекатна, — лагъана лукIраз, — фена шегъердин куьчейрайни ккIарай къекъверагар, набутар, буъркъуьбурни къецИбур галаз хъша». <sup>22</sup> Са герендила, лукIра хтана: «Я Агъа! — лагъана. — Ви тапшуругъ кылиз акъудна, суфрадихъ чкаяр мад ама». <sup>23</sup> «Рекъерайни жигъиррай алад, — лагъана агъади, — зи кIвал ацIун патал, абур гъанрайни галаз хъша. <sup>24</sup> За ваз лугъузва хьи, за эверна татайбуру зи фу недач!»

### Тилмизвилин кѳимет

<sup>25</sup> Исадихъ галаз гзаф инсанар физвай. Ада абурухъ элкѳвена лагъана:

<sup>26</sup> – Зи патав кѳвезвайда вичин бубадилаини дидедаилай, папалаини аялдилай, стхайрилайни вахарилай ва вичин чандилаини гѳил кѳачуна кѳвезвачтѳа, адакай Зи тилмиз\* жедач. <sup>27</sup> Вуж Вичин азабрин хаш кѳулаз ягъна, Захъ галаз кѳвезвачтѳа, гъадакай Зи тилмиз\* жедач. <sup>28</sup> Квекай садаз минара эцигиз кѳан хъайитѳа, сифте ада минарадин кѳимет, ахпа жувахъ авай такъатар гѳисабдачни мегер? <sup>29</sup> Минарадин бине кутуна, ам эцигна куътягъиз тахъайтѳа, ам акур вирибур а касдал хъуъреда, <sup>30</sup> «И инсандивай бине кутунвай минара эцигна куътягъиз хъанач», – лугъуда. <sup>31</sup> Я тахъайтѳа, маса пачагъдин аксиниз дяве ийиз экъечѳзавай пачагъди ацукъна, цѳуд агъзур кас галаз вичивай кѳад агъзур аскер галаз кѳвезвай пачагъдин хура акъвазиз жедани лагъана, сифте веревирдер авун лазим я. <sup>32</sup> Адаз вичивай адан хура акъваз тежедай чѳал чир хъайитѳа, ада, ам яргъа амаз, ислягъвилин шартѳарикай меслят авун паталди, адан кѳилив вичин векилар ракъурда. <sup>33</sup> Куънни гъакѳ я, куъне квехъ авай-авачирдалай гѳил кѳачунвачтѳа, квекай садакайни Зи тилмиз\* жедач.

<sup>34</sup> Къел хъсан шей я; къелен ери квахъайтѳа, адаз гъикѳ дад хгуз жеда? <sup>35</sup> Ам чил миянар ийизни виже кѳведач; ам гъакѳ гадарна тада. Нихъ ван кѳведай япар аватѳа, гъадаз ван атурай!

### Исади квахъайди жагъурун

**15** <sup>1</sup> Исадиз яб гун патал, харж кѳватѳдайбурни\* гунагъкарач вири атана кѳватѳ хъанвай. <sup>2</sup> Фарисейрини\* тавратдарри\* наразивал авуна:

– Ам гунагъкаррихъ галаз алагъ-салагъда ава, гъатта абурухъ галаз санал ацукъна фуни незва.

<sup>3</sup> И чѳавуз Исади ихътин къиса ахъайна:

<sup>4</sup> – Виш хипекай сад квахъайла, къудкъанни цІекІуъд хеб баябанда туна, гъа квахъай садахъ къекъвез квекай вуж фидач? Хеб жагъун тавунмаз вуж элкъвена хкведа?  
<sup>5</sup> Жагъайла, хеб шадвилелди къуьнерал вегъена хкида.  
<sup>6</sup> КІвализ хтайла, ада дустаризни къуншийриз эверна лугъуда: «Куьнени захъ галаз шадвал ая, заз зи квахъай хеб жагъун хъувуна». <sup>7</sup> Идалди За квез лугъузва хьи, къудкъанни цІекІуъд миxьи касдилай са гунагъкарди туба авун\* цавар патал чІехи шадвал я.

<sup>8</sup> Я тахъайтІа, цІуд гимишдин пул авай са дишегъли къачун, пуларикай сад адавай квахъайтІа, гъам жагъидалди шемни куькІуьрна ам кІвал шуткуниз, мукъуфдалди кІвалин са-са пІипІ тирвал къекъвез жедачни мегер? <sup>9</sup> Ам жагъайла, дустаризни къуншийриз эверна ада лугъуда: «Куьнни захъ галаз шад хъухъ, квахъай пул заз жагъун хъувуна». <sup>10</sup> Гъа икІ, лугъузва За квез, туба авур\* са гунагъкар акуртІани, Аллагъдин малаикриз хвеша жеда.

### Квахънавай хва

<sup>11</sup> Исади мад лагъана:

– Са касдихъ къве хва авай.

<sup>12</sup> Абурукай гъвечІида бубадиз лагъана: «Я буба! Ви эменнидикай зал гьалтзавай пай зав вахце».

Бубадини эменни рухвайрин арада пайна. <sup>13</sup> Са къадар йикъар фейила, гъвечІи хва вичин шейэр кІватІна, яргъал чкайриз фена. Гъанра ада, кефер чІугваз, вичихъ авай мал-девет гарал вегъена. <sup>14</sup> Ада вичихъ авай-авачирди руфунай авадарна куьтягъайла, а вилаятда зурба каш гъатна. Ам кІеве гъатна. <sup>15</sup> Ам фена кІвалах це лугъуз а вилаятдин са касдал алахъна, адани ам вичин вакІар хуьз чуьлдиз ракъурна. <sup>16</sup> Ам вакІари незвай емдалдини руфун ацІуриз гъазур тир, амма адаз гъам гудайдини авачир.

<sup>17</sup> Къили ван авурла, ада вичи вичикди лагъана: «Зи бубадихъ гъакъидалди кІвалахзавайбур гъикъван аватІани, абур вири тухни я ва недайди абуруз амукъни ийизва, амма зун ина гишила рекъизва! <sup>18</sup> Бубадин патав хъфида.



„Чан буба! — лугьуда за. — Зун цаварин ва ви вилик гунагькар я, <sup>19</sup>гила зун ви хва я лагьай тІварцІиз лайихлу туш. Ваз минет хьурай, буба, зунни ваз кІвалахзавайбурун арадиз къабула“».

<sup>20</sup>Ам къарагьна вичин бубадин патав хьфена. Бубадиз ам гьеле яргьа амаз акурла, адаз хцин язух атана; бубади, чукурна фена хцин гардан къуна, адаз теменар гана.

<sup>21</sup>«Чан буба! — лагьана хци. — Зун цаварин ва ви вилик гунагькар я, ви хва я лугьудай тІварцІизни зун лайихлу туш».

<sup>22</sup>Амма бубади вичин лукІариз лагьана: «Лап хьсан пекер гьана адал алукІ, адан тупІухъ акалдай тупІални гьваш, алукІдай кІвачин къапарни, <sup>23</sup>хвенвай данани гьана тукІукІ. Нез, хьваз шадвилер ийида чна: <sup>24</sup>зи и хва къенвай, гила адал чан хтанва\*, ам завай квахьнавай, гила ам заз жагьун хьувунва». Абур шадвилер ийиз эгечІна.

<sup>25</sup>ЧІехи хва, лагьайтІа, никІе авай; ам хтана кІвализ ахгакьайла, адаз манийрин ва инсанри къуьлер ийизвай ванер атана. <sup>26</sup>Ада кІвалевайбурукай садаз эверна, адавай хабар къуна: «Ина вуч хьанва?» <sup>27</sup>«Ви стха хтанва, — жаваб гана адаз, — хва сагь-саламат яз акур ви бубадини хвенвай дана тукІунва».

<sup>28</sup>Стхадиз хьел атана кІвализ хквез кІан хьанач. Бубади, кІваляй экьечІна, адаз хьша лагьана. <sup>29</sup>Амма ада бубадиз жаваб гана: «Икъван гагьди за ваз къуллугь ийиз, за ви гафунал гаф эцигайди туш, амма вуна заз, жуван дустарихъ галаз кефер чІугун патал, гьич бацІини гаьйиди туш. <sup>30</sup>Гьина ятІани гьатнавай ва дишегьлийрихъ галаз ви эменни гаралай авур ви и хва хтайла, вуна адаз хвенвай дана тукІуна». <sup>31</sup>«Чан хва! — лагьана бубади. — Вун гьамиша захъ гала, захъ авай-авачирдини вири види я. <sup>32</sup>Ви стха хтай чІавуз шадвал тавуна гьикІ акьвазда?! Икъван чІавалди ам къенвай, гила — чан хтанва\*. Ам квахьнавай, гила — жагьун хьувунва».

Сад хьиз кьуллугъиз жедач

**16** <sup>1</sup>Исади Вичин тилмизриз\* лагъана:  
 – Са инсан девлетлу тир, адахъни кІвалин ма-  
 йишатдин кьилел алайди авай; ада кІвалин эменни ва-  
 ра-зара ийизва лугъуз са ни ятІани девлетлудаз хабарнай.

<sup>2</sup>Девлетлуда адаз эверна, лагъана: «Заз вакай чІуру  
 хабарар къвезва. Абур вуч ванер я? Жуван кІвалахдин  
 гъахъ-гъисаб авуна, зи патав гъваш. За вун кьуллугъди-  
 лай алудзава».

<sup>3</sup>КІвалин-йикъан кьилеллайдани вичи вичикди ла-  
 гъана: «Гила за вуч ийида? Зи агъади зун кьуллугъдила  
 алудзава. Залан кІвалахдив зун вердиш туш, це лугъуз  
 физни заз регъуьда. <sup>4</sup>КІвалахдила алудайла, масадбуру  
 зун чпин кІвалера къабулун патал, за вуч ийида? Агъан,  
 заз чир хъана».

<sup>5</sup>Ада вичин агъадин буржар алайбуруз са-садаз кьил-  
 ди-кьилди эвериз хъана. «Вал зи агъадин гъикъван бурж  
 ала?» – лугъуз сад лагъайдавай хабар къуна. <sup>6</sup>«Гъеридин  
 виш уьлчме<sup>I</sup> алама», – жаваб гана ада. «Жуван буржу-  
 нин куьгъне чар къахчуна, тадиз яхцІурни цІуд уьлчме  
 лагъана цІийи чар кхъихъ», – лагъана кІвалин-йикъан  
 кьилеллайда.

<sup>7</sup>Ахпа муькуьдаз эверна, лагъана: «Вун гъикъван бур-  
 жлу я?» «ЦІуд агъзур киле<sup>II</sup> къуьл», – жаваб гана ада.  
 Адазни лагъана: «Жуван буржунин куьгъне чар къахчуна  
 муьжуьд агъзур лагъана цІийиди кхъихъ».

<sup>8</sup>Ахпа агъади, крар бажарагълувилелди авуна лугъуз,  
 кІвалин-йикъан кьилеллай ламатІдин тариф авуна. Ри-  
 кІивайни, Аллагъдин экуьнин веледри чпин крарай кьил  
 акъудзавайдалай и дуьньядин инсанри а крарай кьил  
 акъуллувилелди акъудзава. <sup>9</sup>За квез лугъузва: и гъахъ  
 авачир дуьньяда къазанмишай девлетрин куьмекдалди

<sup>I</sup> 16:6 100 уьлчме – 3500 литр жезва.

<sup>II</sup> 16:7 10000 киле – 30000 килограмм къван жезва.

куьне квез дустар жагъура. Куьне гъакІ ийиз хъайитІа, пул виляй аватайла, куьн хушвилелди даим дуьньядин кІвалера къабулда. <sup>10</sup> ГъвечІи карда вафалуди чІехи крарани вафалу жеда, гъвечІи карда вафасузди чІехи крарани вафасузди жеда. <sup>11</sup> Куьне куь девлетар чІуру рекъералди къазанмишнаватІа, чпин гъалалбур квел ни ихтибарда? <sup>12</sup> Квевай чарадан девлет хуьз хъаначтІа, куь девлет квез ни гуда? <sup>13</sup> Гъич са нуькердивайни къве агъадиз къуллугъ ийиз жедач: абурукай сад кІан хъайитІа, муькуьди такІан жеда; садаз вафалу хъайитІа, муькуьдаз жедач. Аллагъдизни пулуниз квевай сад хъиз къуллугъ ийиз жедач.

### Лазаракай къиса

<sup>14</sup> И гафар пулунал рикІ алай фарисейризни\* ван хъана, абур Исадал хъуьрезвай.

<sup>15</sup> Ада абуруз лагъана:

— Куьне куьн инсанрин вилик ми хъи ксар хъиз къалурзава, амма Аллагъдиз куь рикІера авайдакай хабар ава: инсанри къиметлу я лугъузвай затІ Аллагъдин вилерай муртад затІ я. <sup>16</sup> Ягъядилай\* вилик Къанунни\* авай, пайгъамбарарни\*. Адалай къулухъ Аллагъдин пачагъвилекай Шад Хабар\* гуз хъана. Гзафбур, чпин вири къуватар эцигна, Аллагъдин Пачагълугъдиз\* гъахъиз алахъзава. <sup>17</sup> Цавни чил квахъун мумкин я, амма Къанундин\* лап гъвечІи са цІарни къуватдай аватдач. <sup>18</sup> Вичин папахъ галаз чара хъана маса паб гъизвай гъар сада зинавал\* ийизва; масада рахкурнавай паб гъизвайдани зинавал\* ийизва.

<sup>19</sup> Са девлетлу инсан хъана. Ада, вичел пачагъдин хътин чІагай пекер алукииз, гъар юкъуз кІандайвал кефер чІугваз хъана. <sup>20</sup> Михъиз каради къунвай Лазар лугъудай са къекъвераг адан варарин кІане аваз хъана. <sup>21</sup> Девлетлудан суфрадилай амукъай кІусар вичел мус гъалтдатІа лугъуз, ам вил алаз жедай. КицІерини къвез адан карариз мез гудай. <sup>22</sup> Ам къейила, малаикри къачуна, ам Ибрагъиман\* патав тухвана. Девлетлуди къена, ам кучукна. <sup>23</sup> Жегъеннемда азабрик кваз, девлетлуда

вилер хкажайла, яргъай хъиз адаз Ибрагъим\* ва адан патавни Лазар акуна.

<sup>24</sup> «Я Ибрагъим\* буба! — гъарай галаз лагъана ада. — Заз регъим ая, зун кана кармаш жезва. Вуна зи патав Лазар ракъура, ада вичин тупІун кІвенкІв кьежирна зи мецивай гуьцІрай». <sup>25</sup> Амма Ибрагъима\* лагъана: «Я хва! Вуна рикІел хкваш хьи, дуьньяда ваз жезмай къван кефер хъана, амма Лазараз анжах писвилер акуна. Гила адаз ина теселли жагъида, вун — азабрик. <sup>26</sup> Адалайни гъейри куьнни чи арада ахътин кІан квачир дагъар ава хьи, инай куь патаз кІан хъайибурувай экъечІиз жедач ва а патайни и патаз къвез жедач». <sup>27</sup> «За ваз минетзава, буба, — лагъана девлетлуда, — вуна Лазар зи бубадин кІвализ ракъура, <sup>28</sup> ана захъ вад стха ама. Ада абуруз зурба азаб-азият авай и жегъеннемдикай хабар гурай, гъабур хъайитІани иниз акъат тавурай». <sup>29</sup> «Абурухъ ана Мусадин\* ва пайгъамбаррин\* ктабар ава, — лагъана Ибрагъима\*, — къуй абуру ана кхъенвайдал амал авурай». <sup>30</sup> «Ваъ, Ибрагъим\* буба! — лагъана девлетлуда. — Абурун къилив кьейибурукай сад фейитІа, абур Аллагъдин рекъиз хкведа». <sup>31</sup> «Абур Мусадинни\* амай пайгъамбаррин\* чІалахъ жезвачІа, — лагъана Ибрагъима\*, — кьейидалай къулухъ чан хтанвай\* са вуж ятІани абурун патав атайла, абур чІалахъ жедач».

### Исади тилмизриз гъил къахчуз чирун

**17** <sup>1</sup> Исади Вичин тилмизриз\* лагъана:  
 — Инсан рекъяй акъуддай затІар дуьньяда тахъун мумкин туш, амма абур ни арадал гъизватІа, гъадаз мусибат жеда. <sup>2</sup> ГъакІан гъвечІи инсанрикай сад рекъяй акъудзавай кас гарданда регъуьн къван туна гъуьлуьз вегъейтІа, хъсан я. <sup>3</sup> Мукъаят хъухъ, ви стхади гунагъ жедай са кар авуртІа, вуна адаз туьнбуьгъ ая. Ада мад ахътин кар хъийидач лагъайтІа, вуна адалай гъил къахчу. <sup>4</sup> Ада йикъа иридра гунагъ крар авуртІа ва иридрани мад ахътин крар хъийидач лагъайтІа, вуна адалай гъил къахчу.

### Имандикай

<sup>5</sup> Илчийри\* Реббидиз\* лагъана:

– Чи иман артухра!

<sup>6</sup> Реббиди\* лагъана:

– Квехъ финдин твар къванни са гъвечи иман аватла, тутун тараз куъне «Жуван дувуларни къахчуна фена гъульуз гъахъ», – лагъайтла, ам куъ чалаз килигда. <sup>7</sup> Цан цазвай, я тахъайтла куъ малар хуъзвай къуллугъчи элкъвена хтайла, квевай нивай адаз: «Тадиз хъша, суфрадихъ ацукъ», – лугъуз жеда? <sup>8</sup> Акси яз, куъне адаз «Вуна заз нянин тлуън гъазура, за тлуън-хъун ийидалди жуван пекер дегишарна захъ гелкъуьгъ, ахпа жувани неъ», – лугъудачни?

<sup>9</sup> Вичин буйругъ къилиз акъудна лагъана ада а къуллугъчидиз чухсагъул лугъудани? Бажагъат. <sup>10</sup> Куънни гъакІ я, квез ганвай буйругъ къилиз акъуддайла, лагъ: «Чун гъакІан лукІар я, чна анжах чаз гайи буйругъ къилиз акъудна».

### Жузам азар квайбур сагъарун

<sup>11</sup> Садра Иса, Самариятдинни\* Галилейдин\* сергъят къуна, Ярусалимдиз физвай. <sup>12</sup> Ам са хуъруьз гъахъдайла, Адан вилик жузам\* азар квай цІуд кас атана, са тІимил къерехда хъиз акъвазна. <sup>13</sup> Абуру гъарайна лагъана:

– Иса! Муаллим! Чаз регъим ая!

<sup>14</sup> Абур акурвалди, Исади лагъана:

– Алад, фена куън хахамриз\* къалура.

Фидай рекъе абур жузамдикай\* михъи\* хъана. <sup>15</sup> Абурукай сад, вич сагъ хъхъана акурди, элкъвена хтана. Ада ван алаз Аллагъдиз шукурар авуна. <sup>16</sup> Ам Исадин кІвачерик ярх хъана, адаз «вун сагърай» лагъана. А кас чувуд\* ваъ, самариятви\* тир.

<sup>17</sup> Исади адавай хабар къуна:

– Бес амайбур гъикІ хъана, абур дири хъхъанвачни? Амай кІуьд кас гъинава? <sup>18</sup> И самариятвидилай\*

гъейри Аллагъдиз шукурар ийиз вучиз абурукай садни хтанач? <sup>19</sup> Къарагъ, вач, ви иманди вун къутармишна.

### Цайлапан хъиз

<sup>20</sup> Садра фарисейри\* Аллагъдин пачагъвилини вахт мус алукъда лагъана хабар къурла, Исади жаваб ганай:

— Аллагъдин пачагъвилини вахт вилериз аквадай жуь-реда алукъдач, <sup>21</sup> я квез: «Ингъе, им Аллагъдин пачагъвал я», я тахъайтIа: «Килиг, ана авайди Аллагъдин пачагъвал я» лагъана Адакай хабарни гудач. Ингъе, Аллагъдин пачагъвал куь арада авайди я.

<sup>22</sup> Ада тилмизриз\* мад хълагъна:

— Йикъар къведа хъи, Инсандин Хцин\* баркаллу-вилини са югъ хъайитIани квез акваз кIан жеда, амма ам квез аквадач. <sup>23</sup> Квез садбуру: «Ингъе, Инсандин Хва\* ина ава», — лугъуда. Муькуьбуру: «Ангъе, Ам ана ава», — лугъуда. Куьн абурун гуьгъуьна гъатмир, я абуру къалурзавай патазни фимир. <sup>24</sup> Цавун са патай ягъайла муькуь пад ишигълавандай цайлапан хъиз, Инсандин Хва\* атана акъатда. <sup>25</sup> Амма сифте Инсандин Хцикай\* и несилдин инсанри къил къакъудда, Ам гзаф азиат-рик акатун лазим я. <sup>26</sup> Нуьгъан\* девирда гъикI хъанатIа, Инсандин Хва\* элкъвена хтай девирдани гъакI жеда: <sup>27</sup> Нуьгъан\* девирда ам гимидиз гъахъ тавунмаз вирибуру незвай, хъвазвай, папар гъизвай, гъуьлуьз физвай, амма дуьньядал яд акъалтна — вири терг хъана. <sup>28</sup> Гъа икI Лутан\* девирдани вирида незвай, хъвазвай, къачузвай, маса гузвай, тарар-тумар цазвай, дараматар эцигзавай. <sup>29</sup> Амма Лут\* Садумдай\* экъечIай юкъуз, Садумдал\* цавай цайни гугурт квай марф къвана. <sup>30</sup> Инсандин Хва\* пайда хъайи юкъузни гъакI жеда. <sup>31</sup> Гъа юкъуз кIвалин чIередал вуж хъайитIа, ам кIвале авай шейэр къахчуз эвичI тавурай; вуж чуьлда аваз хъайитIа, ам элкъвена кIвализ хтун тавурай. <sup>32</sup> Лутан\* папан къилел атай мусибат рикIел хкваш. <sup>33</sup> Вуж вичин чан хуьз алахъзаватIа, адавай ам къакъудда, ни вичин уьмуьрдила гъил къачуртIа,

адан чан сагъни жеда. <sup>34</sup> За квез лугъузва: гъа йифиз къвед са месик жеда: абурукай сад къахчуда, муькуьди тада. <sup>35-36</sup> Къве дишегълиди са регъве техил регъведа: абурукай сад къахчуда, муькуьди тада.

<sup>37</sup> Исади лагъай и гафариз яб гайидалай къулухъ тилмизри\* Адавай хабар къуна:

— А крар гъина хъун лазим я?

— Гъинал леш алатІа, — жаваб гана Ада, — гъанал къузгъунарни кІватІ жеда.

### Адалатсуз дуванбегдикай къиса

**18** <sup>1</sup> Ахпа Исади Вичин тилмизриз\* умуд квадар тавуна гъамиша дуьаяр авуникай са къиса ахъайна:

<sup>2</sup> — Са шегъерда са дуванбег авай, адаз я Аллагъдикай кичІедачир, я инсанрикай регъуьдачир. <sup>3</sup> Гъа шегъерда са хендеда яшамиш жезвай. Дуванбегдин патав къвез ада лугъузвай: «Дуванда вуна зи пад хуьх».

<sup>4</sup> Амма адаз дишегълидин пад хуьз кІан тийиз гзаф вахт тир. Садра дуванбегди вичи вичикди лагъана: «Заз Аллагъдихъай кичІедачІани, инсанрихъай регъуьдачІани, <sup>5</sup> и дишегълиди зун секинз тун тавуниз килигна, мад ам зи патав тахтун патал, за адаз са куьмекда».

<sup>6</sup> Реббидини\* лагъана:

— И адалатсуз дуванбегди вуч лугъузватІа килиг! <sup>7</sup> Мегер Аллагъ Вичи хкъгъайбурун, Вичиз юкъуз-йифиз ялварзавайбурун патал жедачни? Ада абуруз гудай куьмек энгелардани мегер? <sup>8</sup> За квез лугъузва: Аллагъди тадиз абурун пад къада. ГъакІ ятІани, Инсандин Хва\* элкъвена хтайла, яраб Адаз чилел иман жагъин хъийидатІа?

### Фарисей ва харж кІватІдаиди

<sup>9</sup> Чеб муьмин\* инсанар яз гъисабзавай, масабур кваз такъазвай ксариз Исади агъадихъ галай къиса ахъайна:

<sup>10</sup> — Къве инсан дуьаяр ийиз Аллагъдин КІвализ\* гъахъна. Абурукай сад фарисей\* тир, муькуьдини — харж кІватІдаиди\*.

<sup>11</sup> Фарисейди\* дуьа ийидайла, вичи вичикди лагъана: «Я Аллагь! Ваз шукур хьуй, зун амай вири инсанар хьтинди туш: зун чапхунчийрикай, гунагькаррикай, зиначийрикай ва и харж кІватІзавай\* хьтиндини туш. <sup>12</sup> За гьафтеда кьведра сив хуьзва\* ва гьилиз кьвезвайдан цІудакай са пайни за Аллагьдин КІвализ\* гузва».

<sup>13</sup> Харж кІватІзавайда\* фарисейдивай\* яргъал акъ-вазна, вилер хкаждай жуьрэт авачиз, вичин хур гатаз, лагъана: «Я Аллагь! Зун гунагькар я, залай гьил кьахчу! Мергьемет ая!»

<sup>14</sup> За квез лугьзува хьи, фарисей\* ваъ, гьа и харж кІватІзавай инсан\* дуьа авурдалай кьулухъ вичин кІвализ Аллагьдин вилик гьахъ яз хьфена. Гьар ни вичи вичине кьуртІа, гьам агьуз вегьида, вичи вич агьуз кьурди виниз акъудда.

### Аялриз хийир-дуьа

<sup>15</sup> Исадин патав, Ада кап алтадун патал, аяларни гьидай, амма тилмизри\* абур адав гатІунарзавачир. <sup>16</sup> Исади Вичин тилмизриз\* эверна, лагъана:

— Аялар Зи патав атурай, куьне абуруз манийвилер ийимир, вучиз лагьайтІа Аллагьдин Пачагьлугъ\* гьахътинбурунди я. <sup>17</sup> За квез рикІивай лугьзува: ни Аллагьдин Пачагьлугъ\* аялди хьиз кьабул тавуртІа, ам аниз акъатдач.

### Девлетлу жегьил

<sup>18</sup> Гьакимрикай сада хабар кьуна:

— Хьсан Муаллим! Эбеди уьмуьрдин\* иеси хьун патал, за вуч авун лазим я?

<sup>19</sup> — Вуна Заз хьсанди вучиз лугьзува? — жаваб гана Исади. — Аллагьдила гьейри садни хьсанди туш. <sup>20</sup> Ваз Аллагьдин тІалабунар чида: «Зинавал\* ийимир; ягъна рекьимир; чьунуьхмир; тапан шагьидвал ийимир; жуван диде-бубадиз гьуьрмет-хатур ая».

<sup>21</sup> — За вири а тІалабунрал жуван жегьил чІавалай амал ийизва, — лагъана ада.



<sup>22</sup> И гафарин ван хъайи Исади лагъана:

– Ваз кимизвайди са кар я: фена вахъ вуч аватIа, маса гана, кесибриз пай ая, гъа чIавуз вахъ цавара хазинаяр жеда. ГъакI авурла, Захъ галаз ша.

<sup>23</sup> И гафарилай къулухъ адан кефияр чIур хъана, вучиз лагъайтIа ам лап девлетлу тир.

<sup>24</sup> И гъал акур Исади адаз лагъана:

– Девлет авайбуруз Аллагъдин Пачагълугъдиз\* фин акъван четин я! <sup>25</sup> Девлетлуди Аллагъдин Пачагълугъдиз\* гъахъунилай деведиз рапунин хъуькъуьмдай экъечIун регъят я.

<sup>26</sup> И гафарин ван хъайибуру лагъана:

– АкI хъайила, бес нивай вич къутармишиз жеда?

<sup>27</sup> – Инсанрилай алакьдачир кар Аллагъдилаи алакь-да – жаваб гана Исади.

<sup>28</sup> Петрудини лагъана:

– Ингъе, чи мал-девлет туна чун Ви гуьгъуьна аваз атана.

<sup>29-30</sup> Исади абуруз лагъана:

– За квез рикIивай лугъузва: Аллагъдин Пачагълугъдиз\* фин патал, и девирда кIвал-югъ, диде-буба, стха-вах, паб-аял тур, гъар садал вичи турдалайни гзаф гъалтда, къведай девирда адаз эбеди уьмуьр\* жеда.

### **Гъавурда гъатнач**

<sup>31</sup> Вичин цIикъвед илчи\* са къерехдив тухвана, Исади абуруз лагъана:

– Ингъе, чун Ярусалимдиз физва. Инсандин Хцикай\* пайгъамбарри\* кхъенвайди ина Адан къилел къведа: <sup>32</sup> Ам мажусийрин\* гъиле твада, Адакай рахшандарни ийида, Адакай ягъанатда, Адаз тфуярни гуда, <sup>33</sup> Ам гатана ре-къинни ийида. Амма пуд лагъай юкъуз Адал чан хкведа\*.

<sup>34</sup> Амма Исади лагъай гафарин гъавурда абур гъатначир, и гафарин мана Аллагъди илчийрикай\* чуьнуьхарнавай хъиз тир, абурувай а мана къатIуз хъаначир.

### Буьркьюьди дири хьувун

<sup>35</sup> Иса Еригъандин патав агакьдайла, рекьин кьерехда са буьркьюьди, це лугьуз, ацукьнавай. <sup>36</sup> Патавай инсанар физвайди чир хьайила, ада хабар кьуна:

– Им вуч хабар я?

<sup>37</sup> Адаз Назаретви Иса кьвезва лагъана. <sup>38</sup> Гъа вахтунда ада гъарайна:

– Я Иса! Заз регьим ая! Я Давуд\* пачагьдин хва!

<sup>39</sup> Вилик кваз физвайбур ам секинриз алахъна, амма ада мадни кIевиз гъарайна:

– Я Давуд\* пачагьдин хва! Заз регьим ая!

<sup>40</sup> Исади, акъвазна, ам Вичин патав гъун эмирна. Буьркьюьди Адан патав гъайила, Исади хабар кьуна:

<sup>41</sup> – Ваз Завай вуч кIанзава?

– Я Ребби\*! – жаваб гана ада. – Заз экв ахкуна кIанзава.

<sup>42</sup> – Сагъ хъхъухъ! – лагъана Исади. – Ви иманди вун сагъарна.

<sup>43</sup> Адан вилериз гъасятда экв хтана, амни Аллагьдиз хийир-дуьа ийиз-ийиз Исадин гуйгъуьна аваз фена. И кар акур вири халкъдини Аллагьдиз шукурар ийиз хъана.

### Иса Закхеян патав

**19** <sup>1</sup> Иса Еригъан шегьердай ягъна физвай. <sup>2</sup> Ингье, харж кIватIдайбурун\* кьилел алай Закхей лугьудай девлетлу са кас, <sup>3</sup> Иса вуж ятIа чириз кIанз, Ам акваз алахъзавай, амма вичин гъвечи буй себеб яз, халкъдин арадай адаз Иса аквазвачир. <sup>4</sup> Иса акун патал, ам чукурна фена тутун тараз акъахна, Иса гъа и таран патавай фин лазим тир. <sup>5</sup> Тарав агакьайла, Исади виниз килигна адаз лагъана:

– Закхей! Гьерекатна эвичI! Къе Зун ваз мугьман хьун лазим я.

<sup>6</sup> Закхея, тадиз тарай эвичIна, Исадиз хушвилелди кIвализ ша лагъана. <sup>7</sup> И кар акур вирибуру, Иса гунагькардин кIвализ мугьманвиллиз физва лугьуз, наразивал ийиз хъана. <sup>8</sup> Закхеяни, къарагъна, лагъана:

– Я Ребби\*! За зи девлетдин са пай кесибриз гуда; за нивай артух харж къачунатІа, гьадавни къудра артух вахгуда.

<sup>9</sup> – Ви кІвалел кье къутармишвал\* атанва, – лагъана Исади, – вунни Ибрагъиман\* велед тушни? <sup>10</sup> Инсандин Хва\* и дуьньядиз, квахънавай затІар жагъурна, абур къутармишун патал, атанвайди я.

### АтІугъай агъадикай къиса

<sup>11</sup> И гафариз яб гайибуруз Исади са къисани ахъай хъу-вуна. Ам Ярусалимдиз мукъва хъанвай, гьакІ хъайила гзафбуру гила-мад Аллагъди пачагъвалдай вахт алукъда лугъуз фикирар ийиз хъанай. <sup>12</sup> Исади лагъана:

– Са асул-несил авай инсан яргъал вилаятдиз, вичиз пачагъвал къачун патал, физ кІвачин хъанвай ва адаз элкъвена хквез кІанзавай.

<sup>13</sup> Ада вичин цІуд къуллугъчидиз эверна, гьардаз гимишдин са манат гана лагъана: «Зун фена хкведалди и гимишдин пулар кардик кутур».

<sup>14</sup> Амма адан раятриз ам такІандай ва адан гуьгъуьнал алаз, «Ада пачагъвал авуна чаз кІандач» лугъун патал, чархачияр ракъурна.

<sup>15</sup> Пачагъвал къачуна элкъвена хтайла, ада вичин патав, ни вуч къачунатІа чирун патал, гимиш пулар вугай къуллугъчийриз эверун буйругъна.

<sup>16</sup> Сад лагъайда атана лагъана: «Агъа! Ви са гимиш манатди цІуд гимиш манат гъана». <sup>17</sup> «Баркалла, вун хъсан къуллугъчи я! – лагъана ада. – И гъвечІи карда вун вафалу хъуниз килигна, вун за цІуд шегъердин кьиле акъвазарзава».

<sup>18</sup> Къвед лагъайда атана лагъана: «Агъа! Ви са гимиш манатди вад гимиш манат гъана». <sup>19</sup> «Вунни вад шегъердин кьиле акъвазарда» – лагъана ада идазни.

<sup>20</sup> Пуд лагъайда атана лагъана: «Агъа, ингье ягълухдик кутуна хуьзвай ви гимиш манат. <sup>21</sup> Заз вахъай кичІеда, вун атІугъай, чин кІеви инсан я: вуна эциг тавур шей

вуна вахчуда, вуна цун тавур ник вуна гуьда». <sup>22</sup> «Ви дуван за, ярамаз кьуллугъчи, ви гафаралди ийида! — лагъана агъади. — Зун жува эциг тавурди къахчудай ва жува цун тавурди гуьдай, чин кІеви инсан тирди ваз чизвай. <sup>23</sup> Заз хийир жедайвал, вучиз вуна зи пул кирида вуганач? Хтайла, за ам кьил алаз къахчуз тир».

<sup>24</sup> Патав акъвазнавайбуруз ада лагъана: «Адавай пул къахчуна, ам цІуд манат кьил алаз къазанмишайдав гице». <sup>25</sup> «Я агъа! — лагъана абуру. — Адахъ цІуд манат ава». <sup>26</sup> «За квез лугъузва хьи, авайдаз гуда, авачирдавай авайдини къакъатда, — жаваб гана ада. — <sup>27</sup> За чпин кьилел пачагъвал авуна такІан зи душманар, лагъайтІа, зи вилик гъана, кьиникъин жаза це».

### Иса Ярусалимдиз гъахъун

<sup>28</sup> И кьиса ахъайна, Иса Ярусалимдиз рекъе гъатна. <sup>29</sup> Зейтун пелен\* патав гвай Бетфагдинни Бетандин патав агакъайла, Ада тилмизрикай\* кьвед ракъурна <sup>30</sup> лагъана: — Куь вилик квай хуьруьз алад; аниз финни кумаз квел кутІуннавай хам шаркІунтІ гьалтда, адал садрани инсан акъахайди туш; ам ахъайна иниз гъваш. <sup>31</sup> Квевай «Ам вучиз ахъайзава?» лагъана хабар къадай кас хъайитІа, куьне адаз икІ лагъ: «Ам Агъадиз герек я».

<sup>32</sup> Ракъурайбур фена ва абуруз Ада лагъай чкадал шаркІунтІ жагъана. <sup>33</sup> Абуру шаркІунтІ ахъайдайла, адан иесийри абуруз лагъана:

— Куьне ламрак вучиз кягъзава?

<sup>34</sup> Абуруни жаваб гана:

— Ам Агъадиз герек я.

<sup>35</sup> ШаркІунтІ абуру Исадин патав гъана; шаркІунтІдал чпин пекер-парталар вегъена, адал абуру Иса акъадарна. <sup>36</sup> Иса ламрал алаз фидайла, инсанри Адан вилик рехъ тирвал чпин пекер вегъиз хъана. <sup>37</sup> Ам Зейтун пелен\* кІаниз мукъва хъайила, Адан гзаф къадар тилмизри\*, чпиз икъван аламатар къалурай Аллагъдал шад яз, гъарай ацалтна шукурар ийиз хъана. <sup>38</sup> Абуру гъарай галаз лугъуз хъана:

– Реббидин\* тІварцІелай къвезвай Пачагъдиз шукур хъурай! Цавара ислягъвал хъурай, Аллагъдиз цавар ацІай къван шукур хъурай!

<sup>39</sup> Халкъдин арада авай са бязи фарисейри\* Исадиз лагъана:

– Муаллим! Жуван тилмизар\* секинра.

<sup>40</sup> – За квез лугъузва, абур кисайтІа, къванерай гъараяр акъатда, – жаваб гана Ада.

<sup>41</sup> Шегъер аквадай чкадив агакъайла, Иса адан геле-жегдихъ шел-хвал ийиз эгечІна:

<sup>42</sup> – Эй, Ярусалим, вазни ислягъвал куь гъидатІа къемаз чир хъанайтІа хъсан жедай! Амма Аллагъди ам вакай чуьнуьхнава. <sup>43</sup> Ви къилел ахътин йикъар къведа хъи, душманри атана сенгерар ягъда ва къуд патахъайни вун элкъуьрна къада, вал абуру гъар патахъай басрухда, <sup>44</sup> вун барбатІа, ви къеневай веледарни тергда, ви къван къванцел тун тавуна вун руг-руг ийида. Ибур, ви патав Аллагъ атайла, ваз Ам чир тахъайвиляй жедай крар я.

### Алверчияр чукурун

<sup>45</sup> Иса Аллагъдин КІвалин\* гъаятдиз гъахъна, ана алверзавайбур чукуруиз эгечІна. <sup>46</sup> Ада абуруз лугъуз хъана:

– Пак Каламра\* «Зи кІвал дуьа ийидай кІвал я» лагъана кхъенва, амма куьне ам гъинавачир гъарамзадайрин макандиз элкъуьрнава.

<sup>47</sup> Ада Аллагъдин КІвале\* гъар юкъуз чирвилер гузвай. ЧІехи хахамар\*, тавратдарар\*, агъсакъалар ам рекъидай са мумкинвилихъ къекъвезвай, <sup>48</sup> амма чпин фикир къилиз акъуддай са багъна абуруз жагъызвачир. Халкъди, лагъайтІа, алтІушна къанихдаказ Адан чирвилериз яб гузвай.

### Исадин ихтияр

**20** <sup>1</sup> Йикъарикай са юкъуз Исади Аллагъдин КІвале\* инсанрин вилик чирвилер гуз, абурал Шад Хабар\* агакъарзавайла, Адан патав агъсакъаларни чІехи хахамар\* галаз тавратдарар\* атана.

<sup>2</sup> – Вуна ийизвай и крар гьикІ лагъана ийизва? – жузуна абуру. – Ваз а ихтияр ни гана?

<sup>3</sup> – За квевайни са кардикай хабар къада, – жаваб гана Исади, – куьнени Заз жаваб це: <sup>4</sup>Ягъяди\* инсанар абурув чпиз кІан хъана циз гъахъиз\* тазвайни, я тахъайтІа, Аллагъдин къастуналди?

<sup>5</sup> Абуру чпи чпихъ галаз веревирдер авуна:

– Чна «Аллагъдин къастуналди» лагъайтІа, Ада хабар къада: «Бес куьн Ягъядихъ\* вучиз агъунач?» <sup>6</sup> «Инсанриз чпиз гъакІ кІан хъана» лагъайтІа, вири жемятди къван гана чун рекъинни мумкин я, вучиз лагъайтІа Ягъя\* гъакъикъи пайгъамбар\* тирдан вири халкъ чІа-лахъ жезва.

<sup>7</sup> Гъавиляй абуру жаваб гана:

– Ам гьикІ ятІа, чаз чидач.

<sup>8</sup> Исади абуруз лагъана:

– Зани квез а крар За ни ихтияр гана ийизватІа лугъудач, – лагъана Исади.

### **Пис ципицІбандикай къиса**

<sup>9</sup> Халкъдиз Исади ихътин къиса ахъайна:

– Са инсанди ципицІлух кутуна, ам вичиз кІвалахиз къунвай ципицІбанрив вугана, вич яргъал вахтаралди сиягъатдиз фена. <sup>10</sup> Вахт атайла, ада ципицІбанрин патав вичиз къвезвай бегъердин пай къахчуз вичин нуькер ракъурна, амма ципицІбанри ам гатана ва затІни гвачиз элкъуьрна рахкъурна. <sup>11</sup> Мад маса къуллугъчи ракъурна; амма гъадазни бегъем гатунар къуна, беябур авуна чукурна, затІни гвачиз ам элкъуьрна къулухъ рахкъурна. <sup>12</sup> Ахпа ада пуд лагъай къуллугъчи ракъурна, гъамни абуру хер-къацІ авуна элкъуьрна рахкъурна.

<sup>13</sup> Инал ципицІлухдин иесиди лагъана: «За вуч авуртІа хъсан я? За зи рикІ алай хва ракъурда; ам акурла, абуруз, белки регъуь жен».

<sup>14</sup> Амма ам акурла ципицІбанри чпи чпин арада веревирдер авуна: «Им варис я; ша, ирс чал гъалтун патал,

чна ам рекъин». <sup>15</sup> Абуру ам, ципицІлухдай акъудна, къена гадарна.

Гила ципицІлухдин иесиди абуруз вуч ийида? <sup>16</sup> Ада атана а ципицІбанар рекъида ва ципицІлухни масадбурун гъиле вугуда.

И гафар ван хъайибуру лагъана:

— Аллагъди яргъазрай!

<sup>17</sup> Амма Исади, абуруз килигна, лагъана:

— «УстІарри кваз такъуна гадарай къванцикай хандакІдин пипІе твадай къилин къван хъана» лагъана кхъенай гафарин метлеб вуч я? <sup>18</sup> Гъар вуж а къванцел алукъайтІа, адан чин-гъил алатда, нел а къван аватайтІа, ам а къванци шупІа.

<sup>19</sup> АлакънайтІа, чІехи хахамрини\* тавратдарри\* Иса инал аламаз къуна душтагъда твадай. И къисани Ада абурун аксина ахъайнавайдан гъавурда абур гъатнавай, амма абуруз халкъдихъай кичІезвай.

### Пачагъдиз гудай харж

<sup>20</sup> Абур, Исадилай вил алуд тийиз, Адан геле къекъвезвай. Ам гафунал къуна Римдин\* наибдин гъиле тун патал, Адал чеб винелай хъсан яз къалурдай, амма рикІ чІулав жасусар гъалдарнавай.

<sup>21</sup> — Я Муаллим! — Исадивай хабар къуна абуру. — Ви ихтилатар ва Вуна гузвай чирвилер гъахъбур тирди, Вуна чин чуъхуъдай гафар тийидайди чаз чизва. Вуна Аллагъдин рекъерни гъакъикъидаказ къалурзава. <sup>22</sup> Римдин\* пачагъдиз харж гун дуъз кар жезвани, жезвачни?

<sup>23</sup> Исади, абуруз чІуру ният авайди чиз, лагъана:

<sup>24</sup> — Зун килигун патал, са динар гъваш. Идал алай шикил ва кхъенвай тІвар нинди я?

— Пачагъдинди я, — жаваб гана абуру.

<sup>25</sup> Исади абуруз лагъана:

— ГъакІ хъайила, — лагъана Исади, — пачагъдин пай пачагъдиз це, Аллагъдин пай — Аллагъдиз.

<sup>26</sup> Абуруз халкъдин вилик Исадин гафарай Ам къуна дустагда твадай делилар жагъанач. Абур Адан жавабдал мягьтел хъана, кисна акъвазна.

### **Хъсан лагъана**

<sup>27</sup> Гъа вахтунда къейидалай къулухъ инсанда чан хкведач\* лугъудай сакъайрикай\* са бязибуру атана Исадивай жузуна:

<sup>28</sup> – Я Муаллим! Мусади\* чаз кхъенай хъи, паб авай сивинсузди къейитІа, къуй муькуь стхади адан паб къахчуна вичин стхадин тухум кухтурай. <sup>29</sup> Ирид стха хъана: сад лагъай стха эвленмиш хъана, амма ам сивинсуз къена. <sup>30</sup> Адан паб къвед лагъай стхади къахчуна, аялар тахъана гъамни къена. <sup>31</sup> Пуд лагъай стхани гъакІ хъана. А паб ирид стхадини къахчунай, амма садахъни аялар хъанач. <sup>32</sup> Абурулай къулухъ пабни хкъена. <sup>33</sup> Ам ирид стхадихъ галаз яшамиш хъуниз килигна, абурал чан хтайдалай\* къулухъ а дишегъли ирид стхадикай гъи стхадин паб хъун лазим я?

<sup>34</sup> Исади жаваб яз лагъана:

– И чилел яшамиш жезвай садбур гъуьлуьз физва, муькуьбуру папар гъизва. <sup>35</sup> Амма къейидалай къулухъ чан хтайбурукай\* лайихлубур гележегда паб тагъана ва я гъуьлуьз тефена яшамиш жеда. <sup>36</sup> Малаикар хътинбур хъана абур рехкъидач. Аллагъди абурал чан хкуниз\* килигна, абурукай Аллагъдин веледар жеда. <sup>37</sup> Къейибуруал чан хтуникай\* рахайтІа, Муса пайгъамбардин\* Тавратда\* цІай къуна кузвай къукъвадин валарикай кхъенвай цІара-ра Реббидиз\* Ибрагъиман\*, Исакъан\* ва Якъубан\* Аллагъ лугъузва. <sup>38</sup> Аллагъ къейибурун ваь, чан алайбурун Аллагъ я, Аллагъдин патал вуж алатІа, гъам рекъинни ийидач.

<sup>39</sup> Инал тавратдаррикай\* са бязибуру лагъана:

– Вуна хъсан лагъана, Муаллим!

<sup>40</sup> Мад Адавай са куьникайни хабар къадай жуьрэт абуру хъувунач.



### Месигь Давудан яни?

<sup>41</sup> Исади Вичин вязер давамарна:

— Месигьдиз\* Давудан велед\* вучиз лугьузвайди я?  
<sup>42-43</sup> Забурда\* Давуда\* вичи лагьанва эхир: «Реббиди\* зи Агьадиз лагьанай: „Ви душманар За ви кІвачерик вегьидалди атана Зи эрчІи гьилив ацукь“».

<sup>44</sup> Давуда\* Месигьдиз\* Агьа лугьуз хьайила, Ам Давудан велед\* гьикІ жезвайди я?

<sup>45</sup> Вири халкьди яб гудайла, Ада Вичин тилмизриз\* лагьана:

<sup>46</sup> — Тавратдарриз\* яргьи пекер алаз майданрал чеб къалуриз кІанзава, абурун рикІ халкьди чпиз гьуьрмет къалурунал ала. Синагуграни\* межлисра абур вилик квай чкаяр къаз алахьда. Абурукай яргьаз хьухь! <sup>47</sup> Абуру, кьве чин алайбуру хьиз, яргьалди дуьаярдай амалар ийиз хендедайрин кІвал-югь тІуьна куьтягьда. Амма Аллагьдин патай абурал чІехи жаза агакьда.

### Садакьа

**21** <sup>1</sup> Исадиз садакьадин пул вегьидай цуруникай авунвай крчуна пул эцигнавай девлетлуяр акуна.  
<sup>2</sup> Адаз ана кьве кепек вегьенвай кесиб хендедани акуна.

<sup>3</sup> Исади лагьана:

— За квез рикІивай лугьузва: и кесиб хендедади амайбурулай гзаф пул вегьена. <sup>4</sup> АгІабуру чпихь авай артуханди вегьизвай, и дишегьлиди вичин кесибвилизни килиг тавуна, вичихь авай-авачир вири гана.

### Керематар

<sup>5</sup> Са бязибур, Аллагьдин КІвал\* эцигнавай къванер гьихьтин иербур ятІа, ам гьихьтин багьа затІаралди чІагурнаватІа аку лугьуз рахадайла, Исади лагьана:

<sup>6</sup> — Ахьтин йикьар къведа хьи, квез ина аквазвай къван затІарикай къван къванцел аламаз садни амукьдач, вири барбатІ жедат.

<sup>7</sup> – Муаллим! – хабар кьуна Адавай. – А кар мус жеда? Адакай виликамаз хабар гудай лишан гьихьтинди я?

<sup>8</sup> Исади жаваб гана:

– Куьн ягьалмиш тежедайвал мукъаят хьухь, гзаф-бур, чеб Зун я лугьуз, Зи тIварцIелай атанвайди я лугьуз, а вахтни алукуьнава лугьуз, кьведа. Абурун гуьгьуьна гьатмир. <sup>9</sup> Дявейрикай ва гьулгьулайрикай ванер кьвез хьайила, квез кичIе жемир: сифте гьакI хьун лазим я, амма им эхир туш.

<sup>10</sup> Гьа чIавуз Исади абуруз лагьана:

– Халкъ халкъдал кьарагьда, пачагьлугьни – пачагьлугьдал. <sup>11</sup> Чка-чкайра зурба залзалаяр жеда, кашни тIегьуьнер гьатда, маса бедбахтвилерни кьведа ва цавалайни зурба ишараяр\* жеда. <sup>12</sup> Адалайни вилик Зун себеб яз куьн кьада ва хурук кутада. Синагугра\* куь дуван ийида, куьн дустагьда твада, пачагьринни гьакимрин вилик куьн жавабдарвилиз чIугвада. <sup>13</sup> Гьа чIавуз квез Закай рахадай мумкинвал жеда. <sup>14</sup> Хьсандиз рикIел хуьх: гьихьтин жавабар гудатIа лугьуз, виликамаз фикирар ийимир. <sup>15</sup> За квез рахадай мезни гуда, дерин акьулни. Гьич са душмандивайни я куь хура акьвазиз, я куьн гафаралди тухуз жедач. <sup>16</sup> Диде-бубаярни стхаяр, мукьва-кьилиярни дустар куьн рекьидай рекьерихь кьекьведа, квекай са бязибур рекьинни ийида. <sup>17</sup> Зи тилмизар\* хьуниз килигна, вирибуруз куьн такIан жеда. <sup>18</sup> Амма куь кьилелай аватай са чIарни пуч жедач. <sup>19</sup> КIевиз акьваз – куьн кьутармиш жеда.

<sup>20</sup> Кьушунри элкьуьрна кьунвай Ярусалим акурла, гьа чIавуз чир хьухь хьи, адан эхир мукьва хьанва. <sup>21</sup> Гьа чIавуз Ягьудиятда\* авайбур дагьлариз катрай. Шегьерда вуж аватIа, гьанай экьечIрай, шегьердин патарив вуж гватIа, шегьердиз тефирай. <sup>22</sup> Каламда\* кхьенвайди и йикьара кьилел кьведа. <sup>23</sup> Гьа чIавуз кIвачел заланбурузни хурухь чагьа аялар галайбуруз гуж жеда! И чилел зурба мусибат кьведа, Аллагьдин хьелни и халкъдин кьилел аватда. <sup>24</sup> Турунин хура

гъатна, инсанрин эхир пуч жеда ва гзафбур маса халкьар авай чкайриз есирар яз тухуда. Мажусийрини\*, чпин гъиле гъатай серфе куьтягъ тахъанмаз, Ярусалимдиз кІур гуда.

<sup>25</sup> Ракъинилай, вацралай ва гъетерилай чанда кичІ твадай ишараяр\* аквада. Къув къачунвай гъуьлуьнни къизгъин лепейрин гъиляй вуч ийидатІани тийижиз зурзун акатнавай халкьарин ийир-тийир квахъда.

<sup>26</sup> Цавун къуватар юзана акур инсанар къах хъана амукъда ва Алемда жедай крари абурун чанда кичІ твада.

<sup>27</sup> Гъа вахтунда абуруз Инсандин Хва\* циферал алаз, Вичин къудратда аваз ва баркалла алаз къвез аквада.

<sup>28</sup> Игужар къилел къведайла, тик хъхъухъ, къилер хкаж хъия, куь къутармишвал\* мукъва жезвайди чир хъухъ.

<sup>29</sup> Исади абуруз къиса ахъайна:

— Инжилдиз ва амай тарариз килиг. <sup>30</sup> Абуру пеш авуна акурла, квез мукъвара гад алуькдайди гъикІ чир жезватІа, <sup>31</sup> гъакІ За лугъузвайди къилел къвез акурла, Аллагъдин пачагъвилин вахт агакънавайди квез чир хъухъ. <sup>32</sup> За квез рикІивай лугъузва: ам гилан несил алатна фидалди къилиз акъатда. <sup>33</sup> Чилни цав алатна фида, амма Зи гафар алатна фидач. <sup>34</sup> Куьн явавилерин, хъунрин, дуьньядин ката-галтугунрин гуьгъуьна гъатайтІа, а югъ атайла, куьн ийир-тийир жеда: <sup>35</sup> а югъ желе хъиз дуьньяда виридан къилел къведа. <sup>36</sup> Къилел къведай крар регъятдиз алуд жедайвал, бес къадар къуватлу хъун патал ва эхирдай Инсандин Хцин\* вилик экъечІиз хъун патал, гъар са чІавуз уях хъухъ ва дуьбаяр ая.

<sup>37</sup> Гъар юкъуз Исади Аллагъдин КІвале\* чирвилер гудай, йифиз анай экъечІна Зейтун пелел\* фена гъана жедай. <sup>38</sup> Пакамалай\* Адан гафариз яб гуз вири халкъ Аллагъдин КІвализ\* Адан патав къведай.

### Къулай вахт

**22** <sup>1</sup>Тили фарин сувар\* мукъва жезвай, адан тIварни Песах\* я. <sup>2</sup>Чехи хахамарни\* тавратдарар\* Иса чпи гьикI рекьидатIа лугъуз са багънадихъ къекъвезвай, амма абуруз халкъдик гьулгъула акатиз кичIезвай. <sup>3</sup>Исадин цIикъвед тилмиздикай\* сад тир Искарят лакIаб алай Ягъудак\* ШейтIан акатна. <sup>4</sup>Ам, Иса чIехи хахамринни\* аскеррин кылевайбурун гъиле гьикI твадатIа лугъуз, меслят ийиз фена. <sup>5</sup>Абуруз хвеша хъана, абуру а кардай адаз пул гун хиве къуна. <sup>6</sup>Ягъуд\* абурун икърардал\* рази хъана, ва ам, Иса халкъдиз таквадайвал абурун гъиле тун патал, са къулай вахтунихъ къекъвезвай.

### Песахдин тIуьн-хъун

<sup>7</sup>Тили фарин суварик\* адет тирвал тукIвадай Песахдин\* кIел къурбандиз\* акъуддай югъ атана. <sup>8</sup>Исади Петрудизни Ягъядиз\* «Алад, фена чаз Песах\* суварик недай затIар гъазура», — лагъана.

<sup>9</sup> — Ваз чна тIуьн гъина гъазурна кIанзава? — хабар къуна абуру.

<sup>10</sup> — Куьн шегъердиз гъахъайла, — жаваб гана Исади, — квел цив ацIай квар гвай са итим гьалтда; гъадан гуьгъуьна аваз фена, гъам гъахъай кIвализ куьнни гъахъ. <sup>11</sup>А кIвалин иесидиз «Муаллимди Вичин тилмизрихъ\* галаз санал Песах\* суварин суфра авай кIвал гъим я лугъуз хабар къазва», — лагъ. <sup>12</sup>Адани квез вини гъавада чIехи тавдин кIвал къалурда. Гъана Песахдин\* тIуьн гъазура.

<sup>13</sup>Абурни фена. Абуруз Исади лагъай гафар галай-галай кылиз акъатдайди акуна. Абуру гъана Песахдин\* тIуьн гъазурна.

<sup>14</sup>Вахт хъайила, Исади, Вичин цIикъвед илчини\* галаз суфрадихъ ацукъна, <sup>15</sup>лагъана:

— И Песахдин\* фу Заз квехъ галаз Зи азаб-азиятдин вахт алукъдалди тIуьнайтIа кIандай! <sup>16</sup>Мад за и фу Аллагъдин пачагъвал алукъдалди недач.

<sup>17</sup> Ахпа Ада сукІра гъиле кьуна, Аллагъдиз шукур авуна, лагъана:

– Къачуна им куь арада пая. <sup>18</sup> За квез лугъузва хьи, гъа и декъикъадилай, Аллагъдин пачагъвал жедалди, За мад чехир – ципицІрин миже хъвадач.

<sup>19</sup> Ахпа Ада фу къачуна, Аллагъдиз шукур ийиз-ийиз, фу кІус-кІус авуна, ам абуруз гана ва лагъана:

– Им куь рекъе къурбандзавай\* Зи беден я. Зун рикІел хтун патални, гъа икІ ая.

<sup>20</sup> Нянин тІуьнилай кьулухъ Исади мад гъиле сукІра кьуна лагъана:

– И чехир – За куьн патал авадардай Зи иви я. Зи ажалди Аллагъдинни инсанрин арада ЦІийи Икърар\* кутІунда. <sup>21</sup> Ингъе, Зун хаинвилелди маса гузвай касдин гъилни Зи гъилихъ галаз санал са суфрадал ала. <sup>22</sup> Инсандин Хва\* Вичиз Аллагъди ганвай рекъяй фида, амма Ам маса гудай касдиз жедайди маса гуж я!

<sup>23</sup> Гилмизар\* чпин арадай и кар ийидайди яраб вуж ятІа лугъуз, сада садавай хабар къаз хъана. <sup>24</sup> Гилмизрин\* арада, чпикай вуж чІехиди яз гъисабна кІанзавайди ятІа лугъуз, гъуьжетар гъатна.

<sup>25</sup> И чІавуз Исади абуруз лагъана:

– Мажусийрин\* арада пачагъри чпин халкъарал агъавал ийизва, гьукумдарри чпиз «Архаяр» лагъ лугъуз халкъди-вай тІалабзава. <sup>26</sup> Куь арада акІ тахъурай! Квекай вирида-лайнни виневайда вич агъада авайдай, гъакимвалзавайда вич виридан кьилел-кІвачел элкъвезвайдай кьун лазим я. <sup>27</sup> Виневайди вуж я – суфрадихъ ацукънавайди яни, я тахъайтІа гъадахъ гелкъвезвайди? Куьне, гъелбетда, суфрадихъ галайди я лугъуда. Амма, килиг, Зун куь арада кьуллугъчи хъиз ава.

<sup>28</sup> Зун синагъ ийизвай вахтара куьн гъамиша Захъ галай. <sup>29</sup> Зи Бубади\* Заз пачагъвал гьикІ багъишнатІа, Зани ам квез багъишзава. <sup>30</sup> Зи Пачагълугъда куьн нез, хъваз Зи суфрадихъ жеда. Тахтара ацукъна, куьне Израилдин цІикъвед тайифадин гъахъ-дуван ийида.

<sup>31</sup> Эй, Симун, Симун! Шейтандиз куьн кьуьл хьиз сафунай ягдай ихтияр ава. <sup>32</sup>Амма За ви иман куьтягь тахьуй лагьана вун патал дуьаяр авунай. Вунани, эл-къвена Зи патав хтана, ви стхайрин иман амайдалайни мягкемара.

<sup>33</sup>Исадиз:

— Я Ребби\*! — жаваб гана Петруди. — Ви гуьгьуьна аваз дустагьдиз физни, рекьизни зун гьазур я.

<sup>34</sup>Амма Исади лагьана:

— За ваз лугьузва, я Петру, кье кIекре гьарайдалди, вуна Закай пудра кьил кьакьудда.

<sup>35</sup>Ахпа Исади тилмизриз\* лагьана:

— За куьн пул авай кисени гвачиз, гьебени гвачиз, кIвачин кьапарни гвачиз ракъурайла, квез кими хьайи затI хьанайни?

Абуру «ваъ» лагьана жаваб гана.

<sup>36</sup>Инал Ада лагьана:

— Амма гила пул авайда пул яхь, гьебени кьачу. Нихь тур авачтIа, жуван пекерни гана тур кьачу. <sup>37</sup>За квез лугьузва хьи, Каламда\*: «Адакай тахсиркаррин тай авуна» лагьана кхьенвай гафар Зи кьилел атун лазим я. Закай вуч кхьенватIа, исятда гьам кьилиз акъатда.

<sup>38</sup>— Я Ребби\*! — лагьана абуру. — Ингье ина кьве тур ава.

— Бес я, — лагьана Ада.

### Ягьудан темен

<sup>39</sup>Адет хьанвайвал, Иса Зейтун пелел\* фена. Адан гуьгьуьнал алаз Адан тилмизарни\* фена. <sup>40</sup>Чкадал ага-кьайла, Исади абуруз лагьана:

— Синагьра таб гуз хьурай лугьуз дуьаяр ая.

<sup>41</sup>Ам Вич, гадардай кьван аватдай кьван чкадиз абурувай кьакъатна, метIер ягьна, дуьаяр ийиз эгечIна:

<sup>42</sup>— Я Буба\*! За Ваз тавакьу ийида, Ваз кIан ятIа, Зун и азабдикай яргьаз ая! ЯтIани, Заз кIандайвал ваъ, Ваз кIандайвал хьурай!

<sup>43</sup>Цаварай Исадин патав Адак руьгь кутаз малаик атана.

<sup>44</sup> РикІик зурба гъалаба кваз, Исади мукъуфдалди дуь-аяр ийизвай; Адакай ивидин стІалар хъиз гъекъ чилел кІвахъзавай. <sup>45</sup> Дуьа акъвазарна, Ам Вичин тилмизрин\* патав атана. Адаз абур дерт хъана ахвариз фенваз жагъана. — <sup>46</sup> Куьн вучиз ксанва? — жузуна Ада. — Къарагъ, синагъра квевай таб гуз хъурай лугъуз дуьаяр ая.

<sup>47</sup> Гаф сиве амаз, гзаф инсанар атана акъатна, кІвенкІве Адан цІикъвед илчидикай\* сад тир Ягъуд\* авай. Ам темен гуз Исадиз мукъва хъана.

<sup>48</sup> — Эй, Ягъуд\*! — хабар къуна Исади. — Вуна Инсандин Хва\* темендалди маса гузвани?

<sup>49</sup> Инал жедай кардин къил акурла, Исадихъ галайбуру Адаз лагъана:

— Я Ребби\*! Турар кардик кутадани?

<sup>50</sup> Абурукай сада къилин хахамдин\* къуллугъчидин эрчІи яб атІана. <sup>51</sup> Инал Исади лагъана:

— Бес я, акъваз!

Адан япук гъил къягъна, ам сагъар хъувуна. <sup>52</sup> Вичиз акси экъечІнавай чІехи хахамриз\*, агъсакъалриз ва Аллагъдин КІвалин\* къаравулрин къиле авайбуруз Исади лагъана:

— Куьн Зи винел турарни вагърамар гваз атанва, на лугъуди, Зун са къачагъ я! <sup>53</sup> Зун квехъ галаз гъар юкъуз Аллагъдин КІвале\* жезвай, куьне Зал гъил хкажначир. Амма гила куь девран алукънава, мичІивилин девран гъалиб хъанва.

### **Петруди Исадикай къил къакъудун**

<sup>54</sup> Иса къуна къилин хахамдин\* дараматдиз тухвана. Петруни яргъай хъиз абурун гуьгъуьна аваз физвай. <sup>55</sup> Иса къурбуру гъаятдин юкъвал цІай авуна. Вири санал ацукъайла, атана абурун арада Петруни ацукъна. <sup>56</sup> Ам цІун патав ацукънаваз акур са къаравушди, адаз мукъуфдалди килигна, лагъана:

— Имни Гъадахъ галайди тир.

<sup>57</sup> Амма Петруди вич Исадихъ галайди инкар авуна, дишегълидиз лагъана:

– Ам Заз чидай кас туш.

<sup>58</sup> Са герендилай ам акур са масадани лагъана:

– Вунни гъабурукай я.

Амма Петруди лагъана:

– Туш.

<sup>59</sup> Са сят къван алатайла, мадни сада вичел чІалахъ яз лагъана:

– РикІивайни, имни Гъадахъ галай, гъа имни галилейви я.

<sup>60</sup> – Вуна квекай рахазватІа, зун гъавурда гъатзавач, – лагъана Петруди.

Ада икІ лугъузвайла, кІекре гъарайна. <sup>61</sup> Гъа вядеда Ребби\* элкъвена Петрудиз килигна; Петрудин рикІел Реббиди\* лагъай «Къе кІекре гъарайдалди вуна Закай пудра къил къакъудда» гафар хтана. <sup>62</sup> Варарай экъечІна, ам къагъардалди шехъна.

### **Исадик тахсирар кутун**

<sup>63</sup> Иса къунвай инсанри, Адакай рахшандар ийиз, Ам гатазвай. <sup>64</sup> Исадин вилер кутІунна, Адан чин ягъиз, Адавай хабар къазвай:

– Вун пайгъамбар\* ятІа, вун ни ягънатІа, лагъ кван!

<sup>65</sup> Абуру Адак хкуърдай маса гафарни лугъузвай. <sup>66</sup> Югъ малум хъайила, чувудрин\* агъсакъалар, чІехи хахамар\* ва тавратдарар\* кІватІ хъана. Абуру Иса чпин Меслягъатдиз\* тухвана <sup>67</sup> ва хабар къуна:

– Лагъ кван чаз, Месигъ\* Вун яни?

– За квез лагъайтІа, куьн Зи чІалахъ жедач, – лагъана Исади. <sup>68</sup> Квевай За хабар къуртІа, куьне Заз жавабни гудач. <sup>69</sup> Къенин йикъалай Инсандин Хва\* Къудратлу Аллагъдин эрчІи патавай ацукъда.

<sup>70</sup> Гъа чІавуз вирида лагъана:

– АкІ хъайила Вун Аллагъдин Хва\* я ман?

– Куьне Зун я лугъузва хъи, – жаваб гана Ада.

<sup>71</sup> – Мад чаз шагъидвал герек яни? – лагъана абуру. – Чаз вири Адан Вичин сивяй ван хъана.



### Гъирудан патав

**23** <sup>1</sup>Дуванда авай вирибур къарагъна, Иса Пилатан\* патав тухвана. <sup>2</sup>Абур Адак тахсирар кутаз эгечІна: – Чаз тайинарна хьи, Вич Месигъ-Пачагъ\* я лугъуз, пачагъдиз харж гун къадагъа ийиз, Ада халкъ рекъяй акъудзава.

<sup>3</sup>Пилата\* Исадивай хабар къуна:

– Вун чувудрин\* Пачагъ яни?

– Вуна гъакІ я лугъузва, – жаваб гана Исади.

<sup>4</sup>Пилата\* чІехи хахамризни\* халкъдиз лагъана:

– Заз и инсандик тахсир кваз аквазвач.

<sup>5</sup>Амма абуру, Ада Вичин чирвилералди Ягъудиятда\*, Галилейдай\* эгечІна и чкадал къведалди халкъдик футфа кутазва лугъуз кІевивалзавай.

<sup>6</sup>Галилейдикай\* ван хъайила, Пилата\* жузуна:

– Ам Галилейдай\* яни мегер?

<sup>7</sup>Иса Гъируд\* бегдин виляятдай тирди чир хъайила, ада Ам и йикъара Ярусалимдиз атанвай Гъирудан\* патав ракъурна. <sup>8</sup>Иса акурла, Гъирудаз\* гзаф шад хъана. Адаз ам фадлай акуна кІанзавай, адаз Исадикай пара ванер атанвай. Идалайни гъейри ада вичиз Исадин аламатар аквада лугъуз умуд авунвай. <sup>9</sup>Гъируда\* Исадиз гзаф суалар гана, амма Ада Гъирудаз\* са жавабни ганач. <sup>10</sup>ЧІехи хахамрини\* тавратдарри\* Ам кІевелай тахсирлу ийизвай. <sup>11</sup>Амма Гъирудани\* адан аскерри Исадихъ хукІуриз, чпиз кІандай къван рахшандар авурдалай къулухъ, Адал зарафат патал чІагай либасарни алуکІна, Ам элкъурна Пилатан\* патав ракъурна. <sup>12</sup>Гъа и юкъуз Пилатни Гъируд\* чеб чпихъ галаз дуст хъхъана, идалай вилик абур душманар тир.

### Пилатан патав

<sup>13</sup>Пилата\* чІехи хахамар\*, гъакимар, халкъ кІватІна, <sup>14</sup>абуруз лагъана:

– Куъне и Инсан халкъ рекъяй акъудзавайди я лугъуз зи патав гъанва. За куъ вилик ам силисна, амма заз и

инсандик куьне лугьузвай тахсирар кваз аквазвач. <sup>15</sup> Гьирудазни\* и касдик тахсирар кваз акунач. Килиг садра, ада Ам чи патав рахкьурнава. И касди чна вич кьена кІандай хьтин гьич са затІни авунвач. <sup>16-17</sup> ГьакІ хьайила, за Адаз са-кьве кьамчи вегьена ахья лагьана эмирда.

<sup>18</sup> Амма вири халкьди гьарайиз эгечІна:

— Ам йикь! Чаз Барабба азад ая!

<sup>19</sup> Барабба, шегьерда кьиникьар галай гьулгьула туниз килигна, душтагьнавайди тир. <sup>20</sup> Иса азад авун патал, Пилата\* мад вичин ван хкажна. <sup>21</sup> Амма кІватІ хьанвай-буру гьарайзавай:

— Ам хашуниз ягь\*! Хашуниз ягь\*!

<sup>22</sup> Пилата\* абуруз пуд лагьай сеферда лагьана:

— Ада вуч пис кар авуна кьван? Заз Адак рекьиз жедай хьтин тахсир кваз аквазвач. ГьакІ хьайила, Адаз са-кьве кьамчи вегьена ахья лагьана эмирда за.

<sup>23</sup> Амма халкьди Ам хашуниз ягьун\* тІалабзавай. Абурун гьараюнри чпин кар авуна.

<sup>24</sup> Пилата\* абурун тІалабун кьилиз акьудун кьетІна.

<sup>25</sup> Анал алай инсанрин тІалабуниз килигна, душтагда ацукьарнавай Барабба азадна, амма Иса, рекьин патал, анал алайбурун ихтиярда туна.

### Иса хашуниз ягьун

<sup>26</sup> Иса хашуниз ягьиз\* тухузвайбуруз никІяй шегьердиз хквезвай Киринейдай тир Симун лугьудай са кас акуна. Абуру Симунан кІулаз хаш ягьна, ам Исадин гуьгьуьна аваз финиз мажбурна. <sup>27</sup> Исадин гуьгьуьна аваз халкьдин са зурба кІеретІ кьвезвай, абурун арада дерт чІугваз, Адахь шеларзавай дишегьлиярни авай. <sup>28</sup> Абурухь элкьвена, Исади лагьана:

— Эй, Ярусалим шегьердин дишегьлияр! Куьн Захь шехьмир, куьн квехь шехьа, куь балайрихь шехьа. <sup>29</sup> Инсанри «Аялар тежезвайбур, хун тавурбур ва хуру тагуз-вайбур бахтавар я» лугьудай йикьар алукьзава. <sup>30</sup> Гьа чІавуз инсанри дагьларихь элкьвена лугьуда: «Ацахьна

чал ават!» Тепейризни лугьуда: «Атана чун кІаник кутур!»  
<sup>31</sup> Мижедай ацІанвай ицІи тар икІ тергзаватІа, кьурай тарцин гьал гьикІ хьурай?

<sup>32</sup> Адахъ галаз санал кьиникьиз акъуднавай кьве тахсиркарни тухузвай. <sup>33</sup> «Келле» лугьудай чкадал агакьайла, Амни кьве тахсиркар, сад Адан эрчІи патай, муькуьдини чапла патай хашуниз ягъна\*. <sup>34</sup> Исади Вич хашуниз ягъзавайбур\* патал Аллагьдиз дуьа авуна:

– Эй Буба\*! Вуна ибурулай гьил кьахчу, ибур чпи ийизвай кардин гьавурда авач.

Нуькерри Исадин пекер чип вегьена чпин арада пайна. <sup>35</sup> Халкъ акъвазна килигзавай. Абурухъ галаз санал гьакимри рахшандар ийизвай.

– Ам Аллагьди хкягънавай Месигь\* яз, масадбур Ада кьутармишзавайтІа\*, гила Вичи Вич кьутармишрай! – лугьуз хьана абуру.

<sup>36</sup> Аскеррини Адаз гьинавачир гафар лугьузвай. Адан патав атана, Адаз хьухъ лугьуз цуру чехир теклифзавай. Адан сивив цуру чехир авай кьаб агудна, <sup>37</sup> Адаз лагъана:

– Вун чувудрин\* Пачагъ ятІа, Жува Жув кьутармиша.

<sup>38</sup> Адан кьилихъай кхьенвай: «Им чувудрин\* Пачагъ я».

<sup>39</sup> Адахъ галаз санал патав гвай хашуниз ягънавай\* тахсиркаррикай сада Адаз пис экъуьгъунар авуна:

– Вун Месигь\* ятІа, Вуна Вунни кьутармиша, чунни.

<sup>40</sup> Муькуьда адан гаф атІана, лагъана:

– Ваз Аллагьдихъай кичІедачни, бес вазни гьа жаза ганвачни? <sup>41</sup> Чаз атана кІанзавай жаза чаз ганва; чна авур кардай чун кьин лазим я, амма и касдик гьич са тахсирни квач.

<sup>42</sup> Исадизни ада лагъана:

– Я Иса! Вун Пачагъ хьайила, Вуна зун рикІел хкваш!

<sup>43</sup> – За ваз рикІивай лугьузва хьи, кьемаз вун Захъ галаз женнетда\* жеда, – лагъана Исади.

### Исадин кьиникъ

<sup>44</sup> Нисинлай сятдин пудалди\* вири чилел мичІ акьалт-най: <sup>45</sup> ракънинин экуьвал зайиф хъана. Аллагъдин КІвале\* авай перде юкъвайгъуз пад хъана. <sup>46</sup> Исади ван алаз гъарайна, лагъана:

– Я Буба\*! Зи руьгъ За Вав вугузва.

ГъакІ лагъана Ада чан гана.

<sup>47</sup> И крар акур аскеррин кылевай сада Аллагъдиз шукур авуна, лагъана:

– Ам гъакъикъи муъмин\* Инсан тир.

<sup>48</sup> Тамашиз анал алтІушнавай вири инсанар инал хъайи кар акурла, чпин хур гатаз-гатаз, чкІиз эгечІна. <sup>49</sup> Ам чидай къван вирибуруз, Галилейдай\* Адан гуьгъуьна аваз атай дишегълийризни, яргъал акъвазна, вири кыляй-кылиз акунай.

### Иса къветІе динжарун

<sup>50-52</sup> Гъа чІавуз Ягъудиятдин\* Ариматей шегъердай тир Юсуф\* лугъудай регъимлу ва дугъри са касди, Пилатан\* патав атана, адавай Исадин мейит къахчудай ихтияр тІалабна. Гъа Юсуф\* лугъудай кас Меслегъатдин векил тиртІани, ам дуванди къабулай къарардихъни адан крарихъ галаз рази тушир. Адан вилни Аллагъди па-чагъвалдай вахтунал алай. <sup>53</sup> Исадин мейит хашунилай элягъна, кетендин кафандик кутуна ва чарха атІанвай гъеле са мейитни тун тавунвай къветІе-сура эцигна. <sup>54</sup> А югъ жуьмядин няни тир, киш югъ\* алукъзавай. <sup>55</sup> Юсуфан\* гуьгъуьна аваз Галилейдай\* Исадихъ галаз атай дишегълиярни фенай. Ам къветІе гъикІ эцигнатІа, гъикІ кучукнатІа, абур килигна. <sup>56</sup> Ахпа абур кІвализ хъфена. КІвале абур атир галай гъери гъазурна. Киш юкъуз\*, Аллагъдин весиятрив къазвайвал, абур ял ягъиз кІвале акъвазна.

### Исадал чан хтун

**24** <sup>1</sup> Пакамахъ\* фад, гъафтедин сад лагъай юкъуз<sup>1</sup>, дишегълияр атир галай гъери гваз а къветІ авай чкадал атана. <sup>2</sup> КъветІен сив кІевнавай къван алуднаваз акурла, <sup>3</sup> абур къенез гъахъна, амма анай абуруз Ребби\* Исадин беден жагъанач. <sup>4</sup> Абур серсер хъана акъвазнавайла, садлагъана абурун вилик цІарцІар гузвай пекер алай къве итим пайда хъана. <sup>5</sup> Дишегълийриз кичІе хъана, абурувай вилер хкажиз жезвачир. И гъал акурла, къветІевайбуру дишегълийриз лагъана:

— Куьн чан алайдахъ къейибурун арада вучиз къе-къвезва? <sup>6</sup> Ам ина амач: Адал чан хтанва\*. Галилейда\* авайла, Ада квез лагъай гафар рикІел хкваш. <sup>7</sup> Ада лагъанай хъи, Инсандин Хва\* гунагъкаррин гъиле твада, Ам абуру хашуниз ягъда\* ва пуд лагъай юкъузни Адал чан хквервал\* я.

<sup>8</sup> Дишегълийрин рикІел Исади лагъай гафар хтана. <sup>9</sup> Абуру, къветІяй хъфена, цІусад илчидиз\* ва амай тилмизриз\* хабарна. ( <sup>10</sup> Илчийриз\* хабар гайибур Маждалви Майрам, Ягъна, Якъубан\* диде Майрам ва абурухъ галай маса дишегълияр тир.) <sup>11</sup> Абуру лугъузвай гафар гъакІанбур хъиз хъана, илчийр\* дишегълийрин чІалахъ жезвачир. <sup>12</sup> Амма Петруди къарагъна къветІ галайвал чукурна. Элкъвена къветІез килигайла, адаз анжах Иса кутур кафан акуна. Хъайи кардал мягътелвал ийиз, ам элкъвена хъфена.

### Чан хтанвай Иса

<sup>13</sup> Гъа и юкъуз Исадин тилмизрикай\* къвед Ярусалим-дикай къве сятдин рехъ авай Эммаус лугъудай хуьруьз физвай. <sup>14</sup> Абур чеб чпихъ галаз хъайи и вири агъвалатрикай рахазвай. <sup>15</sup> ГъакІ рахаз-рахаз абур физвайла, Иса Вич абурун мукъув атана, абурухъ галаз санал фена.

<sup>1</sup> 24:1 Чувудри гъафтедин сад лагъай югъ гъяд яз гъисабзава.

<sup>16</sup> Амма тилмизрин\* вилерин экв тIимил хъанвай хъиз тир, абуруз Иса чир хъжезвачир.

<sup>17</sup> Исади абурувай жузуна:

– Рекъе куьн куькай рахазвай?

Абур чинар пашман яз акъвазна.

<sup>18</sup> Абурукай Клеупа лугъудай сада лагъана:

– Ярусалимда хъайи кардикай, аниз атай къван инсанрикай хабар авачирди анжах са Вун яз тахъуй?

<sup>19</sup> – Вуч хабар? – абурувай жузуна Исади.

– Назаретви Исадикай хабар, – жаваб гана абуру. – Ам Аллагъдин ва халкъдин вилик кардани ва лагъай гафуна къудратлу пайгъамбар\* тир. <sup>20</sup> Чи чIехи хахамрини\* къилевайбуру Ам, къиниз лайихлу я лугъуз, хашуниз ягъна\*.

<sup>21</sup> Амма чна, эхирни Исраил Къутармишдайди атана лугъуз, умуд кутазвай. Абуру Ам къейи йикъалай инихъ пуд югъ алатнава. <sup>22</sup> Чи дишегълийрикай са бязибуру чун мягътеларна: абур экуьнахъ фад Исадин мейит эцигай къветIез фенай, <sup>23</sup> амма абуруз Исадин мейит жагъанач. Бес чпиз акур малаикри Адал чан хтана\* лугъузвалдай. <sup>24</sup> Чибурукай са бязибуру Адан мейит эцигай къветIел фе-йила, абуруз акурди гъа дишегълийри лагъайвал я, амма абуруз Ам ана аваз акунач.

<sup>25</sup> Гъа чIавуз Исади абуруз лагъана:

– Куьн вуч акбул къери ксар тушни! Пайгъамбарри\* лагъайдан чIалахъ хъун гъакъван четин кар хъанани квез? <sup>26</sup> Пайгъамбарри\* лагъаначирни, Месигъди\* вири и азабар чIугун лазим я. ГъакI хъайила Адан баркалла мадни виниз хкаж жеда.

<sup>27</sup> Муса пайгъамбарди\* Тавратда\* кхъенвайдалай эге-чIна амай пайгъамбаррин\* ктабра кхъенвай гафарал къведалди Исади Каламда\* Вичикай вуч лагъанватIа, тилмизар\* гъадан гъавурда туна.

<sup>28</sup> Абур чеб физвай хуьруьз мукъва хъана. Исади Вич гъа хуьрелай анихъ физвайди хъиз къалурна. <sup>29</sup> Амма абуруз Ам чпин патав таз кIанзавай. Абуру Адаз лугъуз хъана:

– Югъ алатна няни хъанва, Вун чахъ галаз амукъ.

Исани абурухъ галаз кІвализ гъахъна ва ана амукъна.  
<sup>30</sup> Ам абурун суфрадихъ атайла, Ада къачуна фу атІана,  
 хийир-дуъа авуна, абуруз пайна. <sup>31</sup> Гъа чІавуз абурун вилер  
 ахъа хъана, абуруз Иса чир хъхъана. Амма Ам акуна-та-  
 куна квахъна. <sup>32</sup> Абуру са-садаз лагъана:

– Ада рекъе чун Каламдин\* гъавурда твадайла, чи  
 хура кудаь рикІер авачирни бес?

<sup>33</sup> Абуру тадиз къарагъна Ярусалимдиз хтайла, абуруз  
 цІусад тилмиз\* ва абурухъ галайбур саналлаз жагъана.

<sup>34</sup> Анал алайбуру атайбуруз лагъана:

– Реббидал\* гъакъикъатда чан хтанва\*! Ам Симуназ  
 акуна.

<sup>35</sup> Ахпа къве тилмизди\* рекъе абуруз, Иса фу атІудайла,  
 гъикІ чир хъанатІа, гъадакай ахъайна.

<sup>36</sup> Абуру а кардикай суьгъбетдайла, Иса Вич атана абу-  
 рун юкъваз акъатна ва абуруз лагъана:

– Хийирар хъуй!

<sup>37</sup> Абуру, чеб чпивай квахъна, кичІе хъана, чпин виле-  
 рикай Иса карагзава лагъана фикирна.

<sup>38</sup> Амма Исади лагъана:

– Куьн акІ вучиз ава? Вучиз куьн къве рикІин хъанва?

<sup>39</sup> Зи гъилеризни килиг, Зи кІвачеризни. Зун гъа жув я, Зак  
 гъил къгъна килиг: карагунихъ Захъ хъиз як-кІараб жедач.

<sup>40</sup> ИкІ лагъана, Ада абуруз Вичин гъилерни кІвачер  
 къалурна.

<sup>41</sup> Абуру шадвиляй, гъеле чІалахъ тахъана, мягътелви-  
 лер ийизвайла, Ада лагъана:

– Ина квехъ недай затІ авачни?

<sup>42</sup> Абуру Адаз чранвай балугъдин са пай гана. <sup>43</sup> Къа-  
 чуна Ада абурун вилик тІуьна.

<sup>44</sup> Ада лагъана:

– Гъеле Зун квехъ галамайла, За квест лагъанай хъи, Зи  
 къилел Мусадин\* Къанунда\*, пайгъамбаррин\* кхъинра  
 ва Забурда\* кхъенвайвал вири атун лазим я.

<sup>45</sup> Ахпа Исади Вичин тилмизриз\* Пак Каламда\* кхъен-  
 вайдан гъавурда гъатдай акбул гана.

<sup>46</sup> — Каламда\* кхьенва — лагъана Ада. — Месигъди\* азабар чІугуна, къейи пуд лагъай юкъуз Адал чан хквервал\* я. <sup>47</sup> Ярусалимдилаь эгечІна вири халкъариз чпин гунагърилай гъил къахчун патал, туба ая\* лагъайди Месигъдин\* тІварцІелай малумардайвал я. <sup>48</sup> Куьн хъанвай кардин шагъидар я, <sup>49</sup> Зани квез Зи Бубади\* хиве къурди ракъурда. Квез цаварай гудай къуват квек акатдалди куьн Ярусалим шегъерда акъваз.

### **Иса цаварал хъфин**

<sup>50</sup> Исади тилмизар\* Ярусалимдай Бетандиз къван гъана, гъилер цавуз хкажна, абуруз хийир-дуьа авуна. <sup>51</sup> Ада абуруз хийир-дуьа ийидайла, Ам абурукай чара хъана, цавариз хкаж жез эгечІна. <sup>52</sup> Абур, Адаз икрам авуна, зурба шадвилелди элкъвена Ярусалимдиз хтана. <sup>53</sup> Аллагъдиз хийир-дуьа ийиз, абур гъамиша Аллагъдин КІвале\* жез хъана.